לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אבקשה

ירחון חסידי ברסלב

כפ"ד | גליון 14 | אדר תשע"ח

מחיר: 10 ש"ח

נכנס יין יצא סוד

אורו וסודו של אור האורות בוקע וזורח במשתה היין ביום הפורים

העילוי מראדין שהתקרב אל הנחל הנובע

גילויים חדשים על פרשת התקרבותו של הגאון מטבריה רבי הערש ליטוואק ז"ל לפני כמאה שנה

אוצר נחמני

בניו של החסיד הנלבב רבי נחמן ישראל בורשטיין ז"ל מתרפקים על זכרו של האב הדגול שהקדיש את חייו לענייננו של הרבי הק'

• עדויות ומסמכים בפרסום ראשון

האגרת הזאת

מכתב יקר שכתב החסיד הנאמן רבי ישראל עזרא מיערניק ז"ל לבנו יחידו - ליום השנה לפטירתו בה' באדר

אגרת נפלאה מהחסיד הנלהב רבי שמואל הורביץ ז"ל - ליום השנה לפטירתו בי"ב אדר

כנוס את כל היהודים רשמים ממסיבת הוקרה לפעילי ותומכי בית אבקשה

בגליון:

דברי הפורים האלה 4
הרה"ח **ר' נחמן ישראל בורשטיין ז"ל** מתאר בחן מיוחד את יום הפורים הקדוש על שלל אורותיו - **מסמך מרתק מלפני למעלה מיובל המתפרסם לראשונה**

לבוא אל המלך אשר לא כדת 8
בפורים אנחנו מקבלים את הכוח לאחוז תמיד בו יתברך יהיה מה שיהיה

יש נחל נובע 12
התלמידים הגדולים מעבירים את אורו הגדול של רבם בדרך 'רע' ו'חבר'

פורים פורים ממש
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל משוחח יחד עם חברים מקשיבים מנפלאות ימי הפורים במחיצת החסידים הראשונים

מבית הגנזים
מכתביהם הנלבבים של החסיד הנלהב **ר' שמואל הורביץ ז"ל** והחסיד היקר **ר' ישראל עזרא מיערניק ז"ל** מתפרסמים לראשונה לרגל יום השנה לפטירתם

מראדין לברסלב
הפרשייה שהסעירה את העיר טבריה לפני למעלה ממאה שנה בחודש אדר תרע"ו

חסיד ואיש מעשה
לקראת יום פטירת הרה"ח **ר' נחמן ישראל בורשטיין ז"ל** התכנסו בניו שליט"א לרב-שיח מיוחד ועתיר גילויים

תחזיקו עצמכם ביחד
רשמים נלבבים מ**כנס ההוקרה לפעילי ותומכי בית "אבקשה"** בו נטלו חבל גדולי ויקירי אנ"ש מכל גווני היכלו של הצדיק

תמונת שער:
אנ"ש בפורים בבית מדרשנו בירושלים לפני למעלה מיובל, בתוך נראה רבי שמואל שפירא ז"ל מדבר דיבורי אמת בעת משתה היין.
צילום: ר' שמואל יצחק רוזנפלד.
תמונת רבי שמואל הורביץ באדיבות ג.

יו"ל ע"י
מערכת **אבקשה**
טל': 0747-800-141
פקס: 0747-800-142

©
כל הזכויות שמורות.
העתקת קטעי מאמרים, או תמונות, אך ורק באישור בכתב מהמערכת.

נכנס יין יצא סוד

הראות המופלאות של התלמידים הנלהבים הדבקים באורו של צדיק הדורות בעת משתה היין ביום הפורים הקדוש, אין להם ציור ודוגמה בשום מקום וזמן, זו היא התגלות נאדרת בקודש של פעם אחת בשנה.

כל ההתנוצצות אלקות שלהט בלבם פנימה בכל ימות השנה פרץ חוצה, רגשותיהם גאו ועלו והציפו את לבם עד כלות הנפש ממש, נפשם יצאה בדברם מעריבות נעימות וידידות אור קדושת ראש בני ישראל שיקד כאש שלהבת בקרבם.

הבכיות והשמחות, השאגות והמחולות הכיסופים השירים והריקודים כל אלו משמשים יחד ומשלימים זה את זה.

היה זה מחזה מפעים ומעורר כל לב לחזות באותם חסידים טהורי לב ענקי רוח ובעלי השגה שבכל ימות השנה נחבאו אל הכלים והיום חתומים בחותם פנימי, איך כשנכנס היין יצא סודם ולא היה להם כח לעצור חיל בעד רוחם היוקדת מרוממות גדולת האור החדש המאיר בכל העולמות. ניתן היה למשש בחוש איך נפשם חולת אהבה וערגה וכמיהה להתגלות אורו על פני כל הארץ.

◆◆

עבודת משתה היין ביום הפורים היא מהעבודות הגדולות והקשות של עובדי ה' בטהרה, אלו שהתנזרו מכל שמץ ורבב של הנאה ותשוקה גשמית הרי שבהגיע יום הפורים הכניעו את גופם, בטלו עצמם ומסרו נפשם להתבסם ביין המשכר עד דלא ידע ממש.

מי לנו גדול ממוהרנ"ת זי"ע, שאין חקר לדעת העליון ואל הביטול הגדול אליו זכה, ואף הוא ענה ואמר שעבודת יום הפורים קשה וכבדה עליו יותר מעבודת יום הכיפורים.

כי על כן, אין עוד דבר אצור ונצור כאמיתת אורו של אור האורות, אין עוד הארה שכזאת שכדי להוציאה מההעלם אל הגילוי ולהשיג ולהזריח את סוד נצחיותה, זקוקים להתבטלות חושים מוחלטת ולהסחת הדעת גמורה.

◆◆

ואמנם אחרי ההתגלות הגדולה והנשגבת הזאת של "הארת פורים" שלא היה ולא ירד כדוגמתה מעולם, אחר שנחשף ועבר האור הגנוז והצפון הזה ונגלה בארץ, והכל נכספו להיכלל בו, מעתה בכל יום ויום ובכל שעה ושעה ניתן להתדבק בו ולהזריח את אורו על יינו המשומר תורתו הנמשכת מחמר חדת עתיק יומין.

ככל שנכנס ונבוא אל בית היין, אל חדרי ופנימיות השגותיו הקדושים והנוראים, וככל שנעמיק ונשגה בהם יומם ולילה ונרווה בהם את נפשינו רוחינו ונשמותינו, כך יותר ויותר נתבסם בהם "ודגלו עלינו אהבה" תצא נפשינו אליו ואז יצא סודו ויגלה אור פניו אלינו ויאמר הנני!

◆◆

יום הפורים הקדוש, זה היום תחילת התחלת ההתחלות, ביום הקדוש הזה יוצא האיש יהודי רב חסד, בשמים ראש מור דרור מלפני המלך בעטרת זהב גדולה, בכתר מלכות בשמחת עולם על ראשו וההארתו מתפשטת על פני כל העולמות.

ואולם המשכת הארת יום זה היא נצחית, קדושת ימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים, היא אינה חולפת ובטלה לעולם, היא חיה וקיימת מאירה ומתנוצצת בכל עת ביתר שאת ועוז וזכרה לא יסוף לעולמים.

ואת ההארה והסוד הזה, נצחיותו של הרב האמת עליון למלכי ארץ, קיימו וקבלו עליהם התלמידים מדור דור עליהם ועל זרעם לחפש אחריו להאיר אותו בלבותם ולהיות נאמנים אליו, כי ידוע ידעו כי הוא תשועתם לנצח והוא תקוותם בכל דור ודור.

היה זה מחזה מפעים ומעורר כל לב לחזות באותם חסידים טהורי לב ענקי רוח ובעלי השגה שבכל ימות השנה נחבאו אל הכלים והיום חתומים בחותם פנימי, איך כשנכנס היין יצא סודם ולא היה להם כח לעצור חיל בעד רוחם היוקדת מרוממות גדולת האור החדש המאיר בכל העולמות. ניתן היה למשש בחוש איך נפשם חולת אהבה וערגה וכמיהה להתגלות אורו על פני כל הארץ

פרסום ראשון

עכשיו עיקר ההתחלה מפורים כי אז אפשר לקיים כפשוטו 'ספרו בגויים את כבודו'

תיאור נדיר ומפעים לב מהחסיד היקר **רבי נחמן ישראל בורשטיין ז"ל** שהעלה על הכתב בצעירותו יומיים לאחר פורים, בו הוא מגולל בקולמוס לבו ובלשונו הציורית את הנפלאות שנעשו עמו ביום הפורים בכוחו של רבינו הקדוש בעת קיום מצוות "מחייב איניש לבסומי בפוריא"

מוגש לקראת יום פטירתו בי"ד באדר תשע"ד

בעזה"י

פעיה"ק ירושלים ת"ו, ד' לסדר "כי תשא את ראש בני ישראל" שיבסר לירח אדר מרבים בשמחה תשכ"ו לפ"ק

רב ברכות ושובע שמחות לידידי חביבי הבחור הנחמד ונעים חותר במעלות הקודש על אדני פז של אור חיינו לנצח וכו' ... ה"ה אהובי ורעי כמר ... נרו יאיר ויזרח סלה

החיים והשלום וכל טוב סלה.

מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלינו שזכינו בחסדו הגדול ממש חסד חנם מאוצר מתנת חנם לשמוח ולשמח קצת בימי הפורים שעברו עלינו לחיים ולשלום, ולקיים בפשיטות לבסומי בפוריא ביין המשמח, ולהוציא ולגלות הסודות של גדולת אור האורות אשר צופן בקרבנו כל השנה.

וגם בתוך עוצם השמחה והשכרות זיכה השי"ת אותי במצוה כזאת שלא זכיתי לה כמה שנים, כי מחמת השתיה נתרומם דעתי בגילופין ויצאתי החוצה בדיצה וחדוה והצלחתי לאסוף שני שכנים לתוך בית מדרשנו וקראתי לפניהם את המגילה, וכפי שסיפרו לי אח"כ אנ"ש לקחה הקריאה זמן של כשתי שעות ומחצה, כי אחרי כל כמה פסוקים דרוש דרשתי לפניהם מענינא דיומא על פי דברי חז"ל שמפרשים המקראות ברוח הקודש, וגם דיברתי לפניהם הרבה דיבורים מרבינו ז"ל שגילה רוממות נפש הישראלי אף על פי שמונחת בתוך ארציות אבל ראשה מגעת השמימה ולבלי לייאש עצמו מתקווה ובטחון לישועת ה', כאשר ראינו בימי מרדכי ואסתר שהחרב חדה היה כבר מונחת על צווארם של כל ישראל על ידי המן צורר היהודים ואף על פי כן ראינו תשועת ה' כהרף עין ופור המן נהפך לפורנו ובור כרה ויחפרהו ונתלה על העץ אשר הכין לו.

וככה דיברתי לפניהם ואמרתי להם שאפילו אם אתם מונחים כבר בשאול תחתיות רחמנא לצלן לפי דעתכם, מכל מקום זאת תקחו על לבכם שאין אתם אבודים רחמנא לצלן, כי הקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי ויהודי באשר הוא שם, רק אם אתם תושיטו לו יד אז יאחז בכם ויוציאכם מהבור, והיד הוא התפילה והזעקה כמו שכתוב "ויהי ידיו אמונה" כמובא בדברי רבינו ז"ל הרבה פעמים, וכמו שהחולה מתאנח על כאביו כן לכל הפחות תאמינו ותדעו שיש אחד שיוכל להושיעכם ולו תתפללו ותתאנחו על כל מה שעובר עליכם.

אני נותן לך את כל העולם הבא שלי ובלבד שתניח תפילין

כהנה וכהנה חיזקתי ועודדתי אותם בדיבורים שונים, ובאמת איני יודע בעצמי איך נבעו ממני דיבורים כאלו, רק חסדי ה' ונפלאותיו שהזמין לתוך פי ומחשבתי ולבי, כדי להוציא יקר מזולל.

והנה אחרי קריאת המגילה לפניהם, נפל בדעתי לזכות אחד מהם בהנחת תפילין, אבל מאחר שכבר התייגע כל כך זמן רב מהקריאה לא רצה בשום אופן, והתחיל להשתמט ממני וברח החוצה וירד מהמדרגות של בית המדרש בריצה ללכת הביתה, מיד רדפתי אחריו וכחץ מקשת דילגתי על המדרגות והשגתי אותו, והתחלתי לחבק אותו ולהתחנן לפניו איך אתה עוזב ידיד כזה ולמה אתה מתעקש מלקיים מצוה גדולה כזו שיקח זמן של כמה רגעים, ועוד כהנה פיוסים ורצויים, ואמרתי לו מאמר חז"ל (מנחות מ"ד) 'כל המניח תפילין זוכה לחיים'. אך כל זה היה לשווא וללא הועיל, וביקש רחמים ותחנונים שאני ארפה אותו, אבל אחזתי אותו בחזקה לבל יושמט ממני.

ובראותי שאיני פועל כלום אצלו, אז אמרתי לו בזה הלשון: שמע נא ידידי, אתה מאמין בעולם הבא? ענה לי: הן, אמרתי לו: אני נותן לך את כל העולם הבא שלי ובלבד שתניח תפילין. אז ניאות לדברי וחזר לבית המדרש ונתתי לו התפילין והניח בעצמו ובירך עליהם ורצה תיכף לחלצם, ואמרתי שיצעק בקול שמע ישראל ועשה כן, ואחר זה הודה לי שזה הרבה שנים שלא קיים מצות תפילין ונתן לי תודה ותשואת חן עבור זה, ואמר לי שאינו רוצה העולם הבא שלי, רק רצונו בעולם הבא של מצות תפילין שלו, ואחר כך כיבדתי אותם במשתה היין ובירכו ושתו לחיים, ואחד מהם הנ"ל הוא כהן ובירך אותנו ברכת כהנים יברכך וכו', ומתוך הדברים האלה ניתוסף לי שמחה עצומה על שמחתי הקודמת על שהשי"ת היה בעזרי לזכות יהודים במצוות קדושות כאלו, והתחלתי לחבק אותם מתוך אהבה וחביבות, והלב נשא את הרגליים ברקודין ומחולות בשירות וזמירות והשמחה רבה עד למאד.

המצוה הזאת של לבסומי בפוריא עד דלא ידע, גילה רבינו ז"ל נפלאות שהוא תיקון גדול

ובינתיים התאספו הרבה אנשים מן השוק לראות המחזה הנפלא, ואמרתי לשאר אנ"ש שכל אחד יקח אחד מהם ויזכה אותו במצות תפילין, והזכרתי אותם מה שמובא בסיפורי מעשיות במעשה השני, שהבת קיסר השקתה את הי"ב גזלנים מהיין הטוב שלה, ואחר כך אמרה להי"א פאניס שלה שכל אחד תיקח גזלן אחד לשחטו, וכן כאן שכל אחד ישחוט את הגזלן הוא הייצר הרע במצות תפילין ובשתיית היין המשמח.

ומתוך הדברים האלה ניתוסף לי שמחה עצומה על שמחתי הקודמת על שהשי"ת היה בעזרי לזכות יהודים במצוות קדושות כאלו, והתחלתי לחבק אותם מתוך אהבה וחביבות, והלב נשא את הרגליים ברקודין ומחולות בשירות וזמירות והשמחה רבה עד למאד

ועתה אהובי ידידי ומחמדי, כתבתי לך כל זה לא להתפאר ולהתהלל חלילה, רק למען דעת והשכל לידע ולהודיע ולהיוודע שכל מה שפקד וציווה רבינו ז"ל, הן דבר גדול, הן דבר קטן, הן בכלל, הן בפרט, הכל כאשר לכל, דבר אחד מדבריו אחור לא ישוב ריקם, והן יסוד מוסד בעבודת ה' ובתיקון הנפש, וכמובא בשיחות הר"ן שזה מועיל על ששה זמנים: על העבר, ועל העתיד, ועל אחר ההסתלקות, ועל ימות המשיח, ועל עת התחיה, ועל לעתיד לבוא.

והנה בענין המצוה הזאת של לבסומי בפוריא עד דלא ידע, אשר רבינו ז"ל גילה נפלאות שהוא תיקון גדול לפגם הברית, מלבד עצם המצוה העולה למעלה ומגעת עד תכלית הידיעה דלא נדע כמבואר הרבה זאת בליקוטי הלכות, אף גם ראיתי בעיני שאפשר לזכות על ידי זה לקרב בני אדם אל הקדושה שהוא גם כן תיקון הברית, כמובא בהתורה י"ד על פסוק אם תוציא י"ק"ר'

מזולל תיקון לק'ר'י' אתוון דדין כאתוון דדין עיין שם.

ובזה אמרתי דבר צחות מה ששנינו בסוטה שאומרים להסוטה שקלקלה על ידי היין "הרבה יין עושה", כי כששותים יין שלא בקדושה בוודאי לא זכה משעממו ומביא לידי זימה רחמנא לצלן, והיין גורם הרבה רעות וצרות וכמו שאמרו חכמינו ז"ל בריש כל מרעין אנא חמר, וכמאמרם ז"ל 'כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין', וכן מובא בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה כ"ו שעל ידי שכרות שוכחים אזהרות משה רבינו ע"ה המלובש ברמ"ח איבריו של כל אחד מישראל כמו שכתוב "פן ישתה וישכח מחקק" עיין שם.

וממילא מובן מזה המידה טובה מרובה, שאם שותים היין בקדושה בפרט ביום הפורים עצמו שחכמינו ז"ל חייבו אותנו על כך, גם כן אז "הרבה יין עושה" לצד הטוב וזוכה לרוממות הדעת והמוח, ונכנס יין יצא סוד, לדבר מפנימיות נקודת הנפש אשר יכול לעורר הרבה נפשות, להוציא יקרותם מזילותא דגלותא אשר הטוב כבוש שם, ובפרט כשמקיימים המצוה בהתקשרות הדעת לאור הצדיק הזה אשר סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם מעלת חשיבות מצוה זו - אז בוודאי משפיע אור הדעת שלו לתוך המוחין, ונשפע על ידי זה דיבורים מלב העליון כמובא בהתורה כ' עיין שם, עד שאפילו האדם בעצמו אינו יודע מהיכן קיבל דיבורים וכל כך נשפע לו דיבורים קדושים.

ביום הפורים עצמו מסוגל אז ביותר לפרסם ולהודיע שלא יכלמו לנצח כל החוסים בך

ומובא בליקוטי מוהר"ן תורה רב"י, שכח הדיבור בא על ידי ההתקשרות להצדיקים כמובא פה איתקריאת מסטרא דצדיק, וכשנתעלה למעלה מן הדעת בבחינת עד דלא ידע, אז זוכה לדבר ה' בבחינת "ואשים דברי בפיך", ודברים עתיקים וטמירים גליין ליה ויוצאים מקרב לב דיבורים טהורים ונכנסים בלב השומע, עד שמעוררין אותו משינתו ותרדמתו בהבלי הזמן ופוקח עיניו לראות באיזה מצולה וטיט היוון הוא שוקע, ואז נתקשר לבו להנקודה השייך ללבו בעת הזאת ונתדבק בכיסופין להמצוות הנוהגות בשעה זו, ומצוה גוררת מצוה ויכול להתגלגל מזה שיחזור בתשובה שלימה כל ימי חייו, ומציל את נפשו מני שחת לדורות עולם ולזרעו אחריו לנצח.

וכל מי שיש לו עיניים לראות ואזנים לשמוע יוכל להבין מרחוק ברמיזא קצת מה שאמר רבינו ז"ל: ועכשיו וכו' ולא סיים, וכותב מוהרנ"ת בליקוטי הלכות שהבין ממנו שעכשיו עיקר ההתחלה מפורים, כי ידוע לנו שרצון רבינו ז"ל היה והזהיר על זה מאוד, לדבר עם בני אדם בעסקי עבודת השם, לדבר על לבם לחזקם לאמצם לעודדם, ועל ידי כן לקרבם אל הקדושה ולהודיעם שה' אתם ואצלם וקרוב להם ולבל יתייאשו מתקוותם. ובאמת לקיים זאת היא עבודה קשה עד למאד, כידוע למי שניסה זאת, מחמת ששומעים דיבורים הצורמים את אוזן השומע, וצריכים להתאזר בסבלנות מרובה ובהתאפקות יתירה לבלי לענות כסיל כאוולתו, ולאו כל מוחא סביל דא.

כל עיקר שמחת ושתיית פורים הוא לדובב שפתי ישנים ונכנס יין יצא סוד לדבר דברים גלויים וברורים עם אחינו בני ישראל, ולעוררם משינתם ותרדמתם בדברים המתיישבין על הלב ומחיין את הנפש, ומחמת שהדיבורים צריכים לצאת מתוך שמחה ואהבה וחיבה כדי שיכנסו באמת ללב השומע

ועל כן ביום הפורים עצמו שאו ליהודים היתה אורה ושמחה וששון, וכלל ישראל בכל מושבותם שמחים וצוהלים ביום הזה זה בכה וזה בכה, ממילא מסוגל אז ביותר לפרסם ולהודיע שכל קוויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך, ולב שמח ייטיב פנים, וכמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, ואפשר לדבר אז דיבורים שיכנסו לעומק הנפש של כל אחד ואחד מתוך שמחה וחדווה, וידוע שהדיבורים המשמחים את הלב ומרוממים את הנפש פועלים ביותר בלב האדם משאר דיבורים.

"מחייב אינש לבסומי בפוריא" כפשוטו

ובזה אמרתי לפרש לפי עניות דעתי ולתת טעם להמאמר חז"ל 'מחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', והפירושים בזה רבו כמו רבו, עד שהרמב"ם וכמה הראשונים פירשוהו שמתוך שכרותו ירדם ואם כן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי, ובאמת תמוה קצת דבריהם וקשה להולמם, אם היתה כוונת חז"ל במאמרם עד דלא ידע על השינה, אם כן עיקר חסר מן הספר, והיו צריכים לומר 'מחייב אינש לבסומי בפוריא עד שיישן ולא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', וגם הרמב"ם אינו מביא מילתא בטעמא של הגמרא עד דלא ידע אלא אומר סתם ישתה וירדם.

ועוד קשה לשמחה מה זו עושה, הלא עיקר כוונת חז"ל בהשתיה הוא בשביל לעורר השמחה והחדוה, ואיך ישמח אם יישן. ועוד אם עיקר השתיה הוא בשביל שיישן מה לנו לחייבו למלאות גרונו יין ולאנסו לשתות כל כך נגד רצונו עד שיבוא לידי שינה, הלא יש עוד כמה דברים המרבים שינה, כגון אכילה גסה וריבוי שתיית מים ועייפות וכדומה, והיה לחז"ל לצוות לנו לאכול הרבה או לשתות מים הרבה שזה דבר קל או לעשות איזה מלאכה או לרקוד ועל ידי כך ייעף וייגע וירדם. ועוד קשה שאנו רואים מן המציאות שהמשתכר ביין אינו נרדם מיד, אלא היין פועל בקרבו ומגלה מצפוני לבו ומסתורי מחשבתו ומפטפט בדברים זרים ומשונים ככל העולה על רוחו ולוקח זמן רב עד שנרדם על ידי זה.

גם זאת קשה להבין, מה לנו להתגרות בשינה ביום כזה אשר ליהודים היתה אורה ושמחה, וצריכים לקיים מצוות משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים, ולאכול ולשתות ולשמוח בשמחת מרעים, ולספר חסדי ה' ועיזוזו ונפלאותיו אשר עשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, ועדיין חביבותיה גבן להצילנו מידם של כל הקמים עלינו לרעה, ואם כן מה תועיל לזה לחטוף תנומה ושינה ומה נרויח מזה.

כל עיקר שמחת ושתיית פורים בו נכנס יין יצא סוד לדבר דברים גלויים וברורים עם אחינו בני ישראל

ואחרי כל זאת, קצרה דעתנו מלהבין ולדעת מה זה ועל מה זה ציוו חז"ל לשתות עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ולמה נקטו עד קצה הגבול הזה, הלא דבר הוא, ובוודאי כיוונו חז"ל בזה לדבר נעלה ונשגב הקשור בעבודת היום ובפרסום הנס, ובכן אף אני אנופף את ידי כיד ה' הטובה עלי לבאר קצת הענין בטוב טעם ודעת כפי דברינו הנ"ל, שכל עיקר שמחת ושתיית פורים הוא לדובב שפתי ישנים ונכנס יין יצא סוד לדבר דברים גלויים וברורים עם אחינו בני ישראל, ולעוררם משינתם ותרדמתם בדברים המתיישבין על הלב ומחיין את הנפש, ומחמת שהדיבורים צריכים לצאת מתוך שמחה ואהבה וחיבה כדי שיכנסו באמת ללב השומע, ולפעמים נמצא בין השומעים את דברו אינשי דלא מעלי אשר אפשר ויחשוש מלדבר בפניהם, כי האדם יראה לעיניים לומר זה נאה וזה לא נאה, וגם דעת חומר העכור מטעה את האדם בדמיונו לראות רק את הרע של האדם ולא את הטוב הצפון בלבו.

על כן חשו חז"ל ואמרו 'מחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', היינו שצריך כל כך להרבות בשתיית היין כדי לגלות ולפרסם השמחה והנס של פורים לכל ישראל, ויתעלה מעל דעת שכלו העכור עד שלא ידע להבחין בין הטוב הגנוז ברע הגלוי לבין הטוב הגלוי, ואז לא יטעה בין טובים לרעים כפי דמיונו ולכולם ישא דברו בלי יוצא מן הכלל, וזהו כוונת מאמרם ז"ל 'בין ארור המן לברוך מרדכי', שלא יניח ויעכב עצמו מלהשפיע דיבוריו ושיחותיו, בין להגדולים שאינו מספיק להם הגן עדן, בין להקטנים במעלה שאינו מספיק להם הגיהנום, כי גם בהם נמצא טוב, וכמו שמצינו בהמן שגם אצלו היה טוב גנוז בקרבו כמאמר רבותינו ז"ל 'מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק'. וכעין זה ראיתי בשל"ה הק' שמביא כי המן נכלל במרדכי כמו חלבנה בקטורת, המן בגימטריא חלבנה, ומרדכי הוא מר דרור שהיה בקטורת, ועל זה רמזו חז"ל במאמרם 'בין ארור המן לברוך מרדכי'.

והנה אחרי עבודה קשה ומייגעת כזו, לפרסם ולגלות ברבים שמחת הנס של פורים, יוכל לישן במקצת ומתוקה שנת העובד ושכב וערב שנתו, ועל ידי כן יקיים גם כן דעת המפרשים על השינה.

על ידי הפורים נזכה לקבל את ימי הפסח בקדושה

ועל כן רמז רבינו ז"ל שעכשיו עיקר ההתחלה מפורים, כי אז אפשר לקיים כפשוטו ספרו בגויים את כבודו בין להדרי מעלה ובין להדרי מטה, ומחמת שרבינו ז"ל כל דבריו הוא מעולם התיקון שלעתיד, אשר אז כל המועדים בטלים וימי הפורים לא נבטלים, על כן אמר רק ברמז שעיקר ההתחלה עכשיו הוא מפורים, כן יזכנו השי"ת, שעל ידי הפורים הזה שעבר עלינו לטובה נזכה לקבל את ימי הפסח בקדושה ובטהרה ובשמחה ובטוב לבב מרוב כל, ובחודש הגאולה נגאל גאולת עולם במהרה בימינו אמן.

ועתה אהובי ידידי, אנכי בפרטיות צריך לתת שבח והודיה לשמו הגדול, על כל החסדים הנפלאים שגמל עמי, וזכיתי לחטוף קצת שמחה בפורים הזה בתוך עוצם התלאות והמצוקות שעוברים עלי בעתים הללו, אשר אי אפשר לשער ואי אפשר לספר אפילו מפה לאוזן מכל שכן על הכתב, ממש סבבוני מכל צד צרות ויסורים הן מצד בריאות הבית, הן מצד הפרנסה, הן מצד לחץ החובות והנגישות, והן אתה יודע שלמשפחה מטופלת כמוני כן ירבו, ההוצאות כהיום הם למכביר מאד בל ישוער, ובאמת הנני אומר בפה מלא שלולא תורת רבינו ז"ל שעשועי אז אבדתי בעניי, וכעת אני מתחיל להרגיש קצת מה שמאריך מוהרנ"ת זצ"ל בליקוטי הלכות על פסוק "והיה האוכל לפקדון", שצריך להכין מזונא דנשמתא משני השובע על שני הרעב, וצריכין לספוג הרבה דיבורי התחזקות ועצות יקרות לעת מצוא, והנני רואה שכל מה שחטפתי קצת טוב בלימוד ספרי רבינו ז"ל ותלמידיו זה נשאר לי עכשיו, כי כעת ממש אין לי זמן ומוח להסתכל בתמידות בספריו הקדושים מחמת כובד השעבוד של הבית, תתאר לעצמך שזה כמה וכמה שבועות שלא יצאתי מביתי ולא ביקרתי אצל ידידינו הרה"ח הר' לוי יצחק שליט"א.

ודיברתי לפניהם הרבה דיבורים מרבינו ז"ל שגילה רוממות נפש הישראלי שאף על פי שמונחת בתוך ארציות אבל ראשה מגעת השמימה ולבלי לייאש עצמו מתקווה ובטחון לישועת ה', כאשר ראינו בימי מרדכי ואסתר שהחרב חדה היה כבר מונחת על צווארם של כל ישראל על ידי המן צורר היהודים ואף על פי כן ראינו תשועת ה' כהרף עין

גם בדבר בירור שיחותיך, לא עלתה בידי מחמת הנ"ל, ואני מאמין שכל זה למען הבחירה והניסיון, והשם יתברך אוהב אגיפרעגילטען מענטש [=איש {חסיד} מטוגן], ובוודאי צריכין להיות בשמחה אפילו אז מען גייט אראפ פין דער מלוכה [=אפילו כשיורדים מהמלוכה], כמובא בהתחלת המעשה של הז' בעטלירס, והעיקר מען דארף זיך דער האלטין [=צריכים להתחזק] בימי הירידה, ויש ענין שיתהפך הכל לטובה, ואתה ידידי כל זמן שאין ריחיים על צווארך מעול הבית והפרנסה, תקיים שמח בחור בילדותיך וזכור את בוראך בימי בחורותיך, וחטוף ואכול וחטוף ושתה ברויט מיט וואסער מבי פתורא דר' נחמן [=לחם עם מים משולחנו של רבי נחמן], הוא אדמו"ר הק' לנצח בזה ובבא, הוא ינהגנו על מות, אמן כן יהי רצון.

ידידו החפץ באמת ובאהבה לראות בהצלחתו הנצחיית בדרכי נצח

נחמן ישראל בורשטיין

■

תודתנו נתונה לידידנו הרה"ח רבי אברהם שמעון בורשטיין שליט"א,
שבטובת עינו נתן לנו חמדה גנוזה זו מאביו הגדול ז"ל לפרסמה בירחון 'אבקשה', תשואות חן חן לו

לְעֵת כָּזֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכוּת

כל דיבורי ההתחזקות והעידוד, לא נאמרו אלא כהכנה לעת חולשה ורפיון. ובהגיע זמן הניסיון, זמן הנפילה וההתמוטטות, בו האדם אומר לעצמו "אמרתי מטה רגלי" - דווקא אז "לעת כזאת הגעת למלכות" ■ זאת ההארה העליונה המאירה בפורים על ידי המור דרור בשמים ראש שנותן את הכח לבוא אל המלך אשר לא כדת

כ חסידי ברסלב, אנו שומעים המון דיבורי התחזקות, אך אסור לנו לשכוח: מטרת כל אלו הדיבורים היא לחזק אותנו בעת חולשה!

"כי כל מה שדיברנו הרבה שצריכין להחיות את עצמו בכל נקודה ונקודה טובה, וביותר במה וכו' ושהצילנו מהתנגדות על עצם האמת וכו' - הכל אינם דברים בעלמא חס ושלום, רק העיקר לילך בהם ולקיימם! והעיקר בעת שצר להאדם בדעתו באמת מחמת קלקוליו חס ושלום וכיוצא, אז צריך ביותר להחיות את עצמו בכל זה, ולהפוך היגון ואנחה לשמחה" (עלים לתרופה, מכתב מיום ב' פקודי תקצ"ג).

דיבורי ההתחזקות "אינם דברים בעלמא חס ושלום". הם לא דיבורים שנועדו לשמש חומר לשיעורי תורה, או לרומם מעט את המצב-רוח. אלא הם דיבורים שנועדו לתת כח ועוז לצלוח בהצלחה את הרפתקאות החיים.

אי לכך, "העיקר לילך בהם ולקיימם". ולא רק במצבים נעימים, אלא "העיקר בעת שצר להאדם בדעתו באמת מחמת קלקוליו ח"ו וכיוצא"...

להתעורר בנקודת חצות - להתחזק בתכלית החושך!

בדורנו, כולנו יודעים, לכאורה, מתי הוא "חצות הלילה". ידיעה זו היא פשוטה בתכלית, ואין צריך אלא לרכוש 'לוח' ולבדוק בתוכו מתי הוא זמן חצות...

אך בגמרא אנו רואים שידיעה זו היא ידיעה נעלמת ונסתרת ביותר. עד כדי כך שכשהגמרא מספרת על כך שדוד המלך היה קם בחצות הלילה, היא שואלת מיד: "ודוד מי הוה ידע פלגא דליליא אימת?" (ברכות ג ע"ב). ומוסיפה להקשות:

"השתא משה רבינו לא הוה ידע, דכתיב כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים, מאי 'כחצות'? אילימא דאמר ליה קודשא בריך הוא 'כחצות' - מי איכא ספיקא קמי שמיא? אלא דאמר ליה בחצות, ואתא איהו ואמר: 'כחצות', אלמא מספקא ליה. ודוד הוה ידע?" (ברכות ג ע"ב).

ועל כך עונה הגמרא:

"דוד סימנא הוה ליה, דאמר רב אחא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא: כינור היה תלוי למעלה ממיטתו של דוד, וכיון שהגיע חצות לילה בא רוח צפונית ונושבת בו ומנגן מאליו, מיד היה עומד ועוסק בתורה עד שעלה עמוד השחר" (ברכות ג ע"ב).

ובדברים אלו מלמדת אותנו הגמרא סוד גדול:

כינורו של דוד המלך, המעורר את נשמות ישראל משינתם, מתחיל לנגן דווקא בנקודת חצות הלילה, בנקודת שיא התגברות החושך והאפילה!

דווקא אז, בנקודת חצות הלילה, כאשר החושך מתגבר ומתעבה עד לשיאו, מתחיל כינורו של דוד לנגן, ומעורר בנשמות ישראל את נקודתם הטובה...

תמיד צריך להתחזק בנקודות טובות ולשמוח בהם; תמיד צריך הכינור לנגן ולברר את הנקודות הטובות. אך עיקר הזמן בו צריך הכינור לנגן, הוא בשעת חצות הלילה (עיין ליקוטי מוהר"ן תורה נ"ד).

דווקא "בעת שצר להאדם בדעתו באמת מחמת קלקוליו חס ושלום וכיוצא, אז צריך ביותר להחיות את עצמו בכל זה"...

"וזה בחינת מה שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה בענין הידיעה לידע לכוון חצות אימת, כדאיתא בברכות: ודוד מי הוה ידע חצות אימת מכדי משה לא ידע וכו'? אלא דוד, כינור היה תלוי וכו'. היינו, כי עיקר הגאולה בכלל, ובפרטיות גאולת הנפש של כל אחד ואחד, תלוי בידיעה והשגה זאת לכוון היטב נקודת חצות לילה, דהיינו כשמתגבר תוקף השינה על נפש הישראלי ורוצה להפילו לגמרי ח"ו, על ידי ריבוי עונותיו וקלקוליו עד שכמעט כמעט יפול לגמרי רחמנא ליצלן, אזי דייקא יאיר השם יתברך עליו בחסדו שיזכיר את עצמו בהנקודות טובות שבו ויחיה את עצמו. שזהו בחינת קימת חצות, שאז השכינה, שהיא כלליות נפשות ישראל, בתכלית הקטנות והמיעוט, ואז היא צועקת בקול מר להשם יתברך בבחינת 'כאיל תערוג', בחינת 'קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים'. ואז השם יתברך מעורר רחמיו וממשיך חוט של חסד, כמובן כל זה בכתבים. וכל זה נעשה עם כל אחד מישראל בכל עת. שבכל פעם מתגברת עליו בחינת השינה, עד שכמעט כמעט וכו', רחמנא ליצלן, ואז דייקא צריך לחפש נקודתו הטובה כנ"ל" (ליקוטי הלכות, השכמת הבוקר א, טו).

> נכון, היו זמנים נעימים וטובים יותר, זמנים בהם גדלה אסתר בחיקו של מרדכי הצדיק, זמנים בהם "לְקָחָה מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת", הראה לה התקרבות נפלאה, אימץ וגידל אותה, "וַיְהִי אֹמֵן אֶת הֲדַסָּה". אך אולי דווקא לעת כזאת, בהם התהפכו היוצרות, ואסתר מבלה את ימיה בהסתרה נוראית, בחושך סמיך של בית אחשוורוש - דווקא לעת כזאת הגעת למלכות

תמיד אנו צריכים להזכיר את עצמנו בחסדי ה' ורחמיו ולסמוך עליהם, אבל כשמגיעים למצב של "אמרתי מטה רגלי" - מצב של התמוטטות רוחנית ונפשית רח"ל - דוקא אז הוא הזמן העיקרי להיזכר בחסדי ה' ולהתחזק.

"בבחינת 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני', ברוב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי', שכל זה הוא בחינת הלימוד הקדוש של 'אזמרה', שדייקא כשמגיע בדעתו לקטנות גמור, רחמנא ליצלן, עד שרוצה לומר מטה רגלי, ח"ו, אז דייקא חסדי ה' יסעדהו על פי הנ"ל לעוררו משינתו ולהחזירו. שזהו בחינת קימת חצות ממש, שאז הוא תכלית הקטנות, ואז דייקא הוא בחינת התעוררות השינה, שהוא בחינת התעוררות מנפילתו על ידי בחינת 'אזמרה לאלקי בעודי'. ובזה תלוי הגאולה בכלל ובפרט" (שם).

ואת הכח והלימוד הנורא הזה - לכוון לנקודת חצות; להאיר באדם את נקודת ההתחזקות דווקא בעת התגברות החושך - אין מי שיידע אותו על בוריו, אלא דוד מלך ישראל, נשמת המשיח!

שכן, "דוד הוה ידע, כי כינור היה תלוי למעלה ממיטתו, וכח הכינור נמשך מהתורה, כמובא בדברי אדמו"ר ז"ל. כי הכינור של דוד היה של חמש נימין כנגד ה' חומשי תורה, והוא היה מעוררו משינתו עד שידע לכוון השעה והנקודה של חצות, כי דוד הוא בחינת משיח שעוסק תמיד בתיקון נפשות ישראל לעוררם משינתם על ידי בחינת הנ"ל, על ידי הנקודות טובות שמוצא בכל אחד ומלמד לכל אחד ומאיר בלבו שיוכל לחפש ולבקש ולמצוא בעצמו נקודות טובות תמיד כדי לעוררו משינתו ונפילתו שלא יפול לגמרי ח"ו, והעיקר לכוון בעת שכמעט כמעט יפול ח"ו, אז דייקא יאיר בו בחסדו להצילו ולעוררו ... כי דוד הוא משיח שעל ידו תהיה הגאולה האחרונה שהיא גאולה שלימה שאין אחריה גלות, והעיקר על ידי בחינת זמירות וניגונים, בבחינת 'משיח אלקי יעקב ונעים זמירות ישראל', היינו על ידי בחינת אזמרה, במהרה בימינו, אמן" (שם).

הגאולה האחרונה תלויה בהתחזקות שבתוקף החושך!

ישנם רבים שמעבירים את הלילה בשינה, ורק כאשר החמה עולה הם נזכרים לקום...

ישנם רבים, שכשהחושך הרוחני מתגבר, הם שקועים בתרדמה. ורק כאשר המוחין מתחילים לזרוח מחדש הם מתעוררים...

אך הצדיק הגדול, אינו נותן לנו להעביר את הלילה בשינה, אלא "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה". הוא לא ממתין לזמן הגאולה - הכללית והפרטית - באפס מעש, אלא מאיר מבעוד לילה את אור שחר הגאולה (ליקוטי הלכות, ברכות השחר ג, יב).

והוא מזהיר שוב ושוב:

"עיקר עבודת איש הישראלי הוא לקום בחצות לילה" (שיחות הר"ן, שא). עיקר העבודה היא דווקא כשחשוך וקר...

דווקא בעת החושך, אז הוא הזמן לברר את הטוב מן הרע, לחפש את הנקודות טובות ולבררם מתוך הררי הפסולת.

"וזה בחינת קימה בחצות לילה, כי כינור היה תלוי למעלה ממיטתו של דוד, וכיון שהגיע חצות לילה היה מנגן מאליו. היינו, שבחצות לילה אז נתעורר בחינות הניגון דקדושה הנמשך מכינור של דוד, שהוא בחינת בירור הרוח טובה. ועל כן אז הזמן להתגבר בעבודת השם. לקום אז לעסוק בעבודת השם, לפרש שיחתו לפניו יתברך. כי אז עיקר הבירור על ידי בחינת ניגון, שהוא בחינת כינור של דוד שמנגן אז. והבן היטב דברים אלו למעשה" (ליקוטי מוהר"ן, נד).

וככל שירבו אנשים לקום בחצות הלילה, ויבינו שזמן הבירור האמיתי הוא דווקא בעת החושך, תלך ותתקרב הגאולה!

שכן, "גאולה האחרונה שאנו מקוים במהרה בימינו, תהיה על ידי בחינת חצות, על ידי הכשרים והיראים העומדים בכל לילה בחצות, שעל ידי זה הם ממשיכים על עצמם בחינת קדושת חצות לילה שאז מתעורר חסד גדול, שעל ידי זה זוכין להמשיך עליהם תמיד בחינת התעוררות השינה שבחצות לילה, להמשיך עליהם בחינה זאת תמיד, דהיינו שבכל עת שרוצים להפיל עליהם שינה וקטנות גדול מאד, אפילו אם מפילים אותם כמו שמפילים ח"ו, אפילו אם עבר עליו מה שעבר, אף על פי כן יתעורר תמיד דייקא מתוך תוקף הקטנות בבחינת קימת חצות, דהיינו על ידי בחינת ה'עוד מעט טוב' שמוצא בעצמו" (ליקוטי הלכות, השכמת הבוקר א, טו).

ישנם רבים שמעבירים את הלילה בשינה, ורק כאשר החמה עולה הם נזכרים לקום. ישנם רבים, שכשהחושך הרוחני מתגבר, הם שקועים בתרדמה. ורק כאשר המוחין מתחילים לזרוח מחדש הם מתעוררים. אך הצדיק הגדול, אינו נותן לנו להעביר את הלילה בשינה, אלא "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה". הוא לא ממתין לזמן הגאולה - הכללית והפרטית - באפס מעש, אלא מאיר מבעוד לילה את אור שחר הגאולה

עדיין אין לי הנאה ממך...

כשאדם עֵרָנִי רק בשעות היום, עדיין לא נכנס בשערי עבודת ה'... כשאדם עובד את ה' בהתלהבות רק כשהמוחין מאירים לו, עדיין לא דרך על מפתן הקדושה...

רק כשהוא עומד בנסיון החושך, ויודע להתעורר בחצות הלילה והאפילה - אז ההנאה מעבודתו שלימה!

וכמסופר:

"ר' שואל מטעפליק היה חידוש נפלא בתבערת לבבו וריצתו לקיים בעצת רבינו ז"ל, על פי המשנה 'הניעור בלילה' וכו' וכו' (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ב), וכל תפילתו ותורתו היתה בהתלהבות גדולה. ועל ידו נתעורר ונתקרב גם ר' מאיר ז"ל מטעפליק ... ואף על פי כן שמעתי מאבי ז"ל שמרוב הכרח הנפילות (המגיעים מלמעלה כמובא במקום אחר) אמר לו פעם אחת מוהרנ"ת ז"ל בזה הלשון: שואל! עדיין אין לי הנאה ממך. ושאף על פי כן אם הייתי רואה שאתה נופל ונתחזקת ונשארת על עָמְדְךָ אז הייתי נהנה = שואל! איך האב נאך פון דיר קיין הנאה ניט, איך זאל זייען ווי דוא פאלסט אראפ אין דער נאך זאל איך זעהין ווי די דער האלסט זיך, וואלט איך פון דיר הנאה געהאט" (כוכבי אור, שיחות וסיפורים, נז).

רק מי שיודע להשתמש עם ה"משיבת נפש" בזמן אמת, בזמן של עייפות הנפש, ושובר את השינה העמוקה של החלישות הדעת - הוא זה שמסב הנאה וקורת רוח בעבודתו.

מי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות

זוהי זעקתו הגדולה של מרדכי הצדיק לאסתר המלכה - זעקתו של הצדיק האמת לנשמות כנסת ישראל:

"כִּי אִם הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת, רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵר, וְאַתְּ וּבֵית אָבִיךְ תֹּאבֵדוּ. וּמִי יוֹדֵעַ אִם לְעֵת כָּזֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכוּת" (אסתר ד, יד).

מי יודע אם דווקא לעת כזאת - עת של הסתרה נוראית, עת של שהות במעמקי הסטרא אחרא בביתו של אחשוורוש, עת של גזירת כליה 'להשמיד להרוג ולאבד' - הגעת למלכות...

נכון, היו זמנים נעימים וטובים יותר, זמנים בהם גדלה אסתר בחיקו של מרדכי הצדיק, זמנים בהם "לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת" (אסתר ב, ז). הראה לה התקרבות נפלאה, אימץ וגידל אותה, "וַיְהִי אֹמֵן אֶת הֲדַסָּה" (שם).

אך אולי דווקא לעת כזאת, בהם התהפכו היוצרות, ואסתר מבלה את ימיה בהסתרה נוראית, בחושך סמיך של בית אחשוורוש - דווקא לעת כזאת הגעת למלכות.

שכן, זמנים אלו של ירידה והסתרה, לא רק שאסור לישון בהם, אלא שהם הם הזמנים אשר בעבורם הגענו למלכות!

כל מה שנבחרנו לגלות את מלכות ה' בעולם, הוא דווקא בשביל זמנים שכאלה...

שהרי, זוהי כל מעלתו של האדם על פני מלאכי השרת; שממליך את ה' מתוך התגברות החושך של היצר הרע!

"ובשביל זה מניח השם יתברך היצר הרע שיתפשט כל כך על האדם, וביותר על מי שחפץ באמת להתקרב אליו יתברך. אף על פי שעל ידי התפשטותו והתגברותו כל כך הוא מביא את האדם למה שמביא, לכמה עוונות ופגמים גדולים, אף על פי כן הכל כדאי אצלו יתברך בשביל התנועה טובה, מה שבתוקף התגברותו של היצר הרע מתגבר עליו האדם באיזה תנועה וברוח ממנו, שזה יקר אצלו יתברך ביותר מאילו עבד אותו אלף שנים בלי יצר הרע! כי כל העולמות לא נבראו כי אם בשביל האדם, שכל מעלתו וחשיבותו היא מחמת שיש לו יצר הרע כזה והוא מתחזק כנגדו. על כן כל מה שהוא מתפשט ביותר ויותר, כמו כן הוא יקר בעיניו יתברך יותר כל תנועה בעלמא שהוא מתחזק נגדו. והשם יתברך בעצמו עוזרו לזה, כמו שכתוב ה' לא יעזבנו בידו" (ליקוטי עצות, התחזקות לז).

ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת

וכשמגיעה "עת כזאת", אסור להחריש.

"כִּי אִם הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת, רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵר, וְאַתְּ וּבֵית אָבִיךְ תֹּאבֵדוּ..."

בזמנים שכאלה, אסור לשתוק!

חייבים להוציא מהמאגרים את כל דיבורי ההתחזקות שבעולם, ולהתעורר מהשינה. שהרי דווקא לעת הזאת נועדו כל דיבורי ההתחזקות, ואם לא עכשיו אימתי...

[כמה נפלא לגלות, שהמילים שכתב מוהרנ"ת במכתבו: "כל מה שדיברנו הרבה שצריכין להחיות את עצמו הכל אינם דברים בעלמא חס ושלום. רק העיקר לילך בהם ולקיימם" עולה בגימטריא: "כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רֶוַח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו" (4688) מכוון ממש!].

וגם אם "לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום", יש להתחזק בכל עוז לבוא אליו "אשר לא כדת", וכאשר אבדתי אבדתי...

מרדכי הצדיק, בשמעו את הגזירה הנוראה יוצא בתוך העיר וזועק זעקה גדולה ומרה, "ועיקר צעקתו שהוא מודיע לאסתר שהיא בחינת כלל ישראל שעדיין לא תתייאש מן הרחמים, ותבוא לפני המלך איך שהיא רחוקה ממנו שלא נקראת אליו זה שלושים יום שהם כלל החודש שצריכין ישראל להקביל פני אביהם שבשמים על כל פנים פעם אחת בחודש, אבל לפעמים נתרחקין כל כך עד שאין זוכין לבוא לפניו אפילו פעם אחת בחודש, בחינת ואני לא נקראתי וכו'. אף על פי כן צריכין להקיש על דלתי רחמים, אולי יחוס אולי ירחם.

מרדכי הצדיק, בשמעו את הגזירה הנוראה יוצא בתוך העיר וזועק זעקה גדולה ומרה, "ועיקר צעקתו שהוא מודיע לאסתר שהיא בחינת כלל ישראל שעדיין לא תתייאש מן הרחמים, ותבוא לפני המלך איך שהיא רחוקה ממנו שלא נקראת אליו זה שלושים יום שהם כלל החודש שצריכין ישראל להקביל פני אביהם שבשמים על כל פנים פעם אחת בחודש, אבל לפעמים נתרחקין כל כך עד שאין זוכין לבוא לפניו אפילו פעם אחת בחודש, בחינת ואני לא נקראתי וכו'. אף על פי כן צריכין להקיש על דלתי רחמים, אולי יחוס אולי ירחם"

וכמו שאחר כך הודה אסתר למרדכי ואמרה 'ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת', ודרשו רבותינו זכרונם לברכה 'שלא כדת של תורה', כי אני יודע בעצמי שעל פי דת של תורה בוודאי איני ראוי לבוא לפני המלך להתפלל לפניו, כפי מה שאני יודע חטאתי ועוונותיי. אך אף על פי כן אבוא לפניו שלא כדת. 'וכאשר אבדתי אבדתי', היינו אם חס ושלום אינו לרצון תפילותיי והתבודדותי עתה לפניו מריבוי קלקולי, 'כאשר אבדתי' על ידי מעשיי הרעים, 'אבדתי', ויעשה ה' יתברך עמי מה שירצה. אני תמיד אייחל ואצעק לה' יתברך, אולי ירחם" (ליקוטי הלכות, בכור בהמה טהורה ד, טז).

זהו גודל כוחו של הצדיק האמת - לתת את הכח "לעת כזאת"...

דוד המלך - הוא זה שנותן את הכח להתעורר בחצות...

מרדכי הצדיק - הוא זה שנותן את הכח לבוא אל המלך אשר לא כדת...

■

כְּעֵט אֵצֶל הַסּוֹפֵר

במאמרינו הקודמים ביארנו כיצד נמשך עניינו של רבינו ז"ל באמצעות ה'ספרים'. כעת נעבור בס"ד - בשלשת המאמרים הבאים - לבאר ענין ה'תלמידים' שבכל דור ודור, אשר דרכם עוברת אלינו תורתו ורוח קדשו של רבינו ז"ל.

במאמר הראשון והנוכחי, נבאר מהו מקומם המדויק של התלמידים. במאמר השני נעסוק בגודל החיוב להתקרב אליהם, ומה אנו אמורים לקבל מהם. ובמאמר השלישי ננסה לברר כיצד צריכה להיות ההנהגה של אותם תלמידים.

ומה' נשאלה מענה לשון, לבל ניכשל בלשוננו לומר דבר שלא כרצונו, ושיתבררו ויתלבנו הדברים על צד היותר טוב, מבלי לנטות ימין ושמאל, אמן. וזה החלי בס"ד:

אין לנו בברסלב 'מנהיג המלובש בגוף'

הן ידוע בשער בת רבים, שההנהגה בברסלב שונה מכל החסידויות. בעוד שבכל עדות החסידים, לאחר הסתלקות האדמו"ר מכתירים אדמו"ר חדש - מיוצאי חלציו או מתלמידיו הנאמנים - והחסידות ממשיכה להתנהל באמצעות צדיק חי, הרי שחסידותנו "חסידות ברסלב נמשכת מדור לדור מבלי שיהיה לנו רבי ומנהיג המלובש בגוף".

כשדבר זה אינו פרט שולי בברסלב, אלא סוד כל קיומה ומהותה. וכלשון גדולי אנ"ש - רבי לוי יצחק בנדר ורבי שמואל שפירא זצ"ל - במכתבם (אשר כבר הובא במאמרינו כמה פעמים):

זֶה סוֹד כָּל קִיּוּם חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב עַד הַיּוֹם הַזֶּה, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם מִתְפַּלְּאִים עַל זֶה מְאֹד, אֵיךְ אָנוּ מַחֲזִיקִים מַעֲמָד, **וַחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב נִמְשֶׁכֶת מִדּוֹר לְדוֹר מִבְּלִי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ רַבִּי וּמַנְהִיג הַמְלֻבָּשׁ בְּגוּף כְּנֶהוּג בְּכָל עֲדוֹת הַחֲסִידִים.** אֲמָנָם זֶהוּ סוֹד כָּל קִיּוּמֵנוּ, **כִּי כָּל חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב עוֹמֶדֶת עַל יְסוֹד זֶה!**

(תמימי דרך, מכתב קל)

ואכן, לדורותיהם, נזהרים אנשי שלומנו שלא להכתיר 'מנהיג' חדש בברסלב, אלא הולכים לאורו של רבינו הקדוש ולאור ספריו הקדושים. וכלשונו הבהיר של רבי שמשון ברסקי זצ"ל:

עַד בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ **אָסוּר לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ שׁוּם הִתְמַנּוּת וּמַנְהִיגוּת שֶׁל שׁוּם אָדָם, אֲפִילוּ אִם הוּא מַאַנַ"ש. רַק דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ זַ"ל הַגָּנוּז בְּסִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים, הוּא הָרֹאשׁ וְהַמַּנְהִיג,** שֶׁל כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הָאֱמֶת.

(מכתב מאת רבי שמשון ברסקי זצ"ל מיום ג' בהעלותך תרצ"ב)

כשכל גדולי אנ"ש, אינם נחשבים אלא ל"תלמידים" המעבירים הלאה את אורו של רבינו הקדוש מדור לדור.

דבר זה ידוע ומפורסם - לא רק אצל חסידי ברסלב, אלא גם - אצל כל בני העולם, כשהודות לכך אף זכינו לכינוי מיוחד: "די טויטע חסידים"...[א]

מי קבע הנהגה זו?

מי שקבע הנהגה זו, הוא רבינו בעצמו!

הוא זה שקבע שצורת ההנהגה אחריו תהיה - לא באופן של אדמו"ר חדש, אלא - באופן של "תלמידים ותלמידי תלמידים", וכלשונו:

דִּבֵּר עוֹד פַּעַם אַחַת **שֶׁצְּרִיכִין לְהַשְׁאִיר תַּלְמִידִים, שֶׁאֵלּוּ הַתַּלְמִידִים יַעֲשׂוּ תַּלְמִידִים אֲחֵרִים, וְכֵן הַתַּלְמִידֵי תַּלְמִידִים יְאִירוּ לְהַלָּן יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת!**

(חיי מוהר"ן, שעג)

אך מי שנלחם על כך, וסלל דרך זו לדורות, היה התלמיד הגדול, מוהרנ"ת זי"א. שכן,

מצד אחד, הנהיג מוהרנ"ת את עדת חסידי ברסלב ביד רמה, הוא היה הרוח החיה, המוציא והמביא, המייסד והבונה, הדורש והמחדש, הקובע והמכריע, הסמכות ומקור ההשראה, נושא הלפיד ונושא הדגל, אך מאידך, הקפיד כל ימיו בהקפדה יתירה להתנהג בצורה שלא תאפשר בשום פנים ואופן לראות בו "רבי" חדש.

לֹא רָצָה בְּשׁוּם אֹפֶן לְהִקָּרֵא בְּשֵׁם רַבִּי!

(ימי התלאות, ד)

א. ראה שיש"ק ה, ת. וכבר התבטא פעם ה"בית ישראל" מגור [אחר שישב בחברתם של חסידי ברסלב בסעודת 'שבע ברכות' ושמע את דיבוריהם]: "עליהם אומרים שהם טויטע חסידים? הם חיים ומְחַיִּים..." (שבחו של צדיק)

וכששמע פעם כיצד אנ"ש מתפעלים ואומרים עליו שהוא הרבי, לא הותיר שום מקום לספקות והזדעק מיד מנהמת לבו: "אני יודע שאני לא הרבי". וכמסופר:

בְּ"שְׁבוּעוֹת הַגָּדוֹל" שֶׁהָיָה אָז הִתְעוֹרְרוּת גָּדוֹל מֵרוֹב הַדִּבּוּרִים הַנִּפְלָאִים שֶׁדִּבֵּר מוֹהֲרַנַ"ת, הִתְלַחֲשׁוּ אַנַ"ש לְעַצְמָם עַל מוֹהֲרַנַ"ת בְּאָמְרָם: "הֲרֵי הוּא בְּעַצְמוֹ הָרַבִּי", מֵרוֹב הַהִתְפַּעֲלוּת שֶׁהָיָה לְאַנַ"ש מִמֶּנּוּ. כְּשֶׁהִבְחִין בָּזֶה מוֹהֲרַנַ"ת, צָעַק: **"אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֲנִי לֹא הָרַבִּי, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֲנִי לֹא הָרַבִּי"** = "אִיךְ וַוייס אִיךְ בִּין נִישְׁט דֶּער רַבִּי, אִיךְ וַוייס אִיךְ בִּין נִישְׁט דֶּער רַבִּי".

(שיש"ק ב, תקסט)

הוא לא רצה בשום אופן לנהוג מנהגי אדמו"רות[ב], ואף פעל פעולות לסכל כל סיכוי קלוש להכתרת אדמו"ר חדש בברסלב[ג].

ובכך סלל וקבע לדורות, שצורת התנהלות חסידות ברסלב תהיה מבלי שיהיה "מנהיג מלובש בגוף" כבכל עדות החסידים[ד]. וזאת, כדי שאכן נישאר חסידים ישירים של הרבי היחיד, בחיר בחירי צדיקייא, רבינו הקדוש.

ואכן, בזכותו של מוהרנ"ת, אין לנו לא 'אדמו"ר הזקן' ולא 'אדמו"ר האמצעי', אלא רבי אחד ויחיד, אשר כולנו חסידיו ותלמידיו - דבר שאין דומה לו בשום חסידות אחרת. וכפי ששם רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל תחת אחד השיחים, שיחה שהיה חוזר על תוכנה בסגנונות מסגנונות שונים פעם אחר פעם ללא הרף:

הָיוּ כָּל כָּךְ הַרְבֵּה צַדִּיקִים, גְּדוֹלֵי צַדִּיקִים, הַמַּגִּיד מִמֶּעזְרִיטְשׁ, רַבִּי לֵוִי יִצְחָק מִבַּארְדִיטְשׁוּב, הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, וְנִשְׁאַר מֵהֶם סְפָרִים קְדוֹשִׁים, וּפָעֲלוּ דְּבָרִים גְּדוֹלִים. אֲבָל **הַיּוֹם לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר עַל מַאן-דְּהוּא שֶׁהוּא "חָסִיד שֶׁל הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ", "חָסִיד שֶׁל הָרֶב מִבַּארְדִיטְשׁוּב".** כֵּן, הוּא לוֹמֵד אֶת הַסְּפָרִים שֶׁלּוֹ - זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל - אֲבָל לִהְיוֹת "חָסִיד שֶׁל הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ"?! זֶה כִּמְעַט אֵינוֹ בִּנְמְצָא, לֹא שְׁכִיחַ דָּבָר שֶׁכָּזֶה.

אַךְ אַצְל רַבֵּנוּ, כֵּן יֵשׁ דָּבָר כָּזֶה. כְּשֶׁאָנוּ אוֹמְרִים "דָּעַר רַבִּי", אֲנַחְנוּ מִתְכַּוְּנִים לְאוֹתוֹ רַבִּי: מִתְכַּוְּנִים לְאוֹתוֹ רַבִּי שֶׁהָיָה לְרַבִּי נָתָן. **לֹא מִתְכַּוְּנִים לְאֵיזֶשֶׁהוּ "אַדְמוֹ"ר הָאֶמְצָעִי" אוֹ "אַדְמוֹ"ר הַזָּקֵן", אֶלָּא מִתְכַּוְּנִים לְאוֹתוֹ רַבִּי!** מַדּוּעַ זֶה כָּךְ? **הַכֹּל בִּזְכוּת רַבִּי נָתָן, הוּא הֵבִיא אוֹתָנוּ לְכָךְ.** הוּא הוֹבִיל אוֹתָנוּ לְכָךְ שֶׁאוֹתוֹ רַבִּי שֶׁהָיָה פַּעַם הוּא גַּם עֵרְקָשׁוּ, וְאוֹתָן עֵצוֹת שֶׁנָּתַן לְתַלְמִידָיו הוּא נוֹתֵן גַּם לָנוּ.

(טעם זקנים, קונטרס ד. תרגום חופשי מאידיש)

כיצד הגדיר מוהרנ"ת את עצמו?

אם אנו רוצים לקבל את ההגדרה הקולעת ביותר למעמדם של ה'תלמידים' בחסידות ברסלב, נשתמש עם הגדרתו של מוהרנ"ת - אשר עליו כבר אמרו אנ"ש: רבי נתן הוא ה'רבי' שלנו איך להיות 'תלמיד'...

ובכן, כך מוסר לנו רבי אברהם ב"ר נחמן בשם אביו, תלמידו המובהק של מוהרנ"ת:

שָׁמַעְתִּי מֵאָבִי, הֲרֵינִי כַּפָּרַת מִשְׁכָּבוֹ, שֶׁשָּׁמַע מִפִּי מוֹהֲרַנַ"ת זְכָרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁאָמַר פַּעַם בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: **"אֲנִי אֵצֶל אַדְמוֹ"ר זַצַ"ל כְּעֵט אֵצֶל הַסּוֹפֵר".**

(כוכבי אור, הקדמה, הערה ז)

בדבריו אלו רמז מוהרנ"ת לדברי רבינו בספר המידות[ה]:

אֵין לְהִתְגָּאוֹת בְּהִשָּׁגוֹת גְּדוֹלוֹת אוֹ בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים, **כִּי הַכֹּל עַל יְדֵי הַצַּדִּיק שֶׁבַּדּוֹר, וְהוּא אֵצֶל הַצַּדִּיק כְּעֵט אֵצֶל סוֹפֵר.**

(ספר המידות, גאוה טו)

ובכך חידד שוב מוהרנ"ת: "הצדיק שבדור" הוא רבינו, ואני

ב. כפי שיורחב אי"ה במאמר נפרד, פרטי ההנהגות, כיצד על ה'תלמיד' לנהוג, וכיצד יש לתלמידיו לנהוג עמו, באופן שיישאר 'תלמיד' ולא ייהפך ל'רבי' חדש.

ג. וכידוע ליודעי דברי הימים, שסיכל שידוך בין אחד המפורסמים לבין מרת אדל בת רבינו מסיבה זו, ואכמ"ל.

ד. ואף שבוודאי היה מוהרנ"ת 'מנהיג', כי "באמת היה מנהיג ישראל אמיתי וזיכה את הרבים מאד אחר פטירתו של רבינו ז"ל, וכמעט שעיקר ההשארה של רבינו ז"ל הוא רק על ידו", ובוודאי "שאחר פטירתו של רבינו ז"ל עדיין נשאר איזה בחינת מנהיג הכולל לאנ"ש, היינו הר"ר נתן ז"ל" (פרפראות לחכמה, תורה סא, אות יח). וגם הסמיך את רבי נחמן טולטשינער להנהיג אחריו (ראה שיחות וסיפורים, מד). אך לא הייתה זו הנהגה של אדמו"רות חדשה, אלא המשך ההנהגה לאורו של רבינו, וכפי שיבואר במאמרינו זה, ובמאמרים הבאים אי"ה.

ה. כמו שכותב ראבר"נ שם בכוכבי אור: "והנראה לעניות דעתי, שהייתה כוונתו בלשון הזה, למה שנאמר בספר הא"ב אות ג' גאוה סימן ט"ו, עיין שם".

התלמיד איני אלא "כעט אצל הסופר"...[1]

ומהגדרה זו אנו למדים בכפליים:

מחד, 'סופר' אינו יכול לכתוב ללא 'עט'. כך שאין לנו אפשרות לדעת באמת מרבינו הקדוש, מבלי להתקרב למורינו רבי נתן ואחריו לתלמידיו ותלמידיו תלמידיו שבכל דור, אשר אלו מהם שאמנם זוכים בדומה לרבי נתן - עד כמה שהדבר אפשרי לפי בחינתם - לבטל את דעתם מכל וכל לדעת רבינו הקדוש, אכן משמשים כעט אצל הסופר.

מאידך, לא עולה על דעת אדם שפוי להכתיר את ה'עט' לרבי...

◆◆◆

הגדרה חריפה יותר, אנו מוצאים בשיחה אחרת, בה אמר מוהרנ"ת:

דִי גֶאבְּצָע וֶועלְט איז מְשֻׁגָּע **און איך אוֹיך**, נָאר איך הָאב גִּיקְאנְט אַ קְלָארִין = כָּל הָעוֹלָם מְשֻׁגָּע **וְגַם אֲנִי**, אֶלָּא שֶׁהִכַּרְתִּי אֶחָד שֶׁפּוּי!

(אבניה ברזל, שיחות וסיפורים ממוהרנ"ת ז"ל, יד)

ובכך העביר לנו מוהרנ"ת את ההרגשה: התלמיד הגדול, מרגיש גם הוא את עצמו משוגע, וכולנו כאחד חוסים תחת צל כנפיו של הרבי הפיקח, החכם דקדושה, המאלפנו חכמה בינה ודעת.

וכלשון מוהרנ"ת בהקדמת ספרו הגדול "ליקוטי הלכות":

וַאֲנִי בְּעָנְיִי יָדַעְתִּי כִּי לֹא הִגַּעְתִּי לְמִדָּה זוֹ, לֹא מִינִיהּ וְלֹא מִקְּצָתָהּ, לְחַוּוֹת דַּעַי אֲפִלּוּ לִפְנֵי קַל שֶׁבַּקַּלִּים וְהַפָּחוּת שֶׁבַּפָּחוּתִים, אַךְ זֹאת אוֹדָה וְלֹא אֵבוֹשׁ וְהָאֱמֶת אַגִּיד וְלֹא אֲכַחֵד, וּבְרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת אֶקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בָּעִיר אֲמָרַי אֹמַר, וַאֲדַבְּרָה בְּעֵדוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ, **שֶׁכְּשֵׁם שֶׁאֲנִי קָטָן בְּעֵינַי מִצַּד עַצְמִי, כַּאֲשֶׁר בּוֹחֵן לִבּוֹת הוּא יוֹדֵעַ, כֵּן יָקָרָה נַפְשִׁי מִצַּד מַעֲלַת קְדֻשַּׁת הַמַּשְׁפִּיעַ עָלַי חָכְמָה וּבִינָה וָדַעַת**, הוּא כְּבוֹד אֲדוֹנִי, מוֹרִי, הָרַב הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, הָרַב הָאֱמֶת, זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה'.

(ליקוטי הלכות, הקדמה)

ואכן, מתוך הרגשה שכזו, חיו תמיד גדולי אנשי שלומנו; גם כשהיו עוסקים להשפיע את תורת רבינו לרבים וללמדה לאחרים, הרגישו כ'חולים' החוסים יחד עם כל אנ"ש תחת צל כנפיו של הרופא הגדול.

וכפי שמסופר, לדוגמא, על רבי ישראל קרדונר זצ"ל:

כְּשֶׁהִתְאוֹנֵן פַּעַם רַבִּי יִשְׂרָאֵל בָּעֶר אוֹדֶסֶער ז"ל לְפְנֵי רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִקָּארְדַאן זַ"ל עַל כָּל הַיִּסּוּרִים הָרַבִּים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו עֲבוּר הִתְקָרְבוּתוֹ לְדֶרֶךְ רַבֵּנוּ, שֶׁכַּיָּדוּעַ הָיָה נִרְדָּף לְלֹא רַחֲם, אָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִקָּארְדַאן: "**גַּם עָלַי עוֹבְרִים יִסּוּרִים וַחֲלִישׁוּת הַלֵּב בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אוּלָם הַחִלּוּק בֵּינֵינוּ הוּא, שֶׁאֲנִי מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם מִרְשָׁמֵי הָרְפוּאוֹת שֶׁנּוֹתֵן לִי רַבֵּנוּ**, וּמַחֲמַת כֵּן יָכוֹל אֲנִי לְהַחֲזִיק מַעֲמָד יוֹתֵר".

(שיש"ק ד, שעו)

"גם אני חולה" - היה ה'תלמיד' משדר לתלמידו - "אלא שאני משתמש עם ה'מרשמים' של רבינו, אותם אני מלמד אותך..."

◆◆◆

על זה הדרך אנו מוצאים תיאור נפלא, בו מתאר רבי געצ'י את נכדו של רבינו - אחד מה'תלמידים' שלימדו את תורת רבינו בקלויז באומן - רבי שמשון ברסקי זצ"ל, כאשר אגב אורחא אנו שומעים שצורת הנהגה זו, ללא כל התנשאות וללא כל תואר רשמי ונכבד, היא הוראה מפורשת מפי רבינו ז"ל עצמו:

וּתְהִלָּה לָאֵ-ל יֵשׁ לָנוּ מַטִּיף אֲמִתִּי, מוֹצִיא לָאוֹר תַּעֲלוּמוֹת סִפְרוֹ, וְהוּא נָכְדוֹ הַקָּדוֹשׁ. וְינַצַּח בְּשִׁירוֹ לְהוֹרִיד הַלִּמּוּד הַזֶּה לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת. וְהוּא יָרֵא שָׁמַיִם בֶּאֱמֶת, וְשָׁלֵם בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית וּבֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, וּמוֹשֵׁךְ עַצְמוֹ לְכָל הַמ"ח דְּבָרִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנֵית בָּהֶם, וְעָנָו וְשָׁפֵל בֶּאֱמֶת **בְּלִי שׁוּם שֵׁם, כַּאֲשֶׁר כֵּן הוֹרֵנוּ רַבֵּנוּ ז"ל.** אֲשֶׁר עַל כֵּן בְּכָל הַמִּקְרָסָמִים יִנְהֲגוּ בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם, אַף כִּי לֹא יֵדְעוּ מַה. אֲבָל כָּאן אֵינוֹ הוֹלֵךְ בִּירוּשָׁה, רַק מִקֹּדֶם הָיָה תַּלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ וְכִיוֵּצָא, וְעַתָּה כִּי נִמְצָא מוּכָן לָזֶה מִיּוֹצְאֵי חֵלָצָיו, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים. **אֲבָל בְּלֹא 'פִּרְסוּם', רַק הוּא חוֹתֵר עֵצַת אֱמֶת לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ מִשֶּׁטֶף מַיִם רַבִּים, כִּי רָאָה כִּי כְּלִתָּה אֵלָיו הָרָעָה, כִּי כִּמְעַט שֶׁלֹּא נִתְפַּס בָּרָעָה הַזֹּאת, וְעַל יְדֵי זֶה נִצּוֹלִין גַּם אֲחֵרִים!**

(מכתב רבי געצ'י לאחד הרבנים בא"י)

לאחר שהוא מונה את מעלותיו - "מטיף אמיתי", "מוציא לאור תעלומות ספרו", "ירא שמים באמת ושלם באמונה אמיתית" - הוא מדגיש וחוזר ומדגיש, שצורת השפעתו היא: "בלי שום שם", "בלא פרסום".

כשבהמשך הוא מדגיש שמדובר באחד ש"ראה כי כלתה אליו הרעה, כי כמעט שלא נתפס ברעה הזאת" - אך מאחר שהוא "חותר עצת אמת להציל נפשו משטף מים רבים", "על ידי זה ניצולין גם אחרים"...

זו היא הרגשתם של ה"תלמידים" האמיתיים; הם חותרים אחר 'עצת אמת' כדי להציל את נפשם משטף מים רבים, וכשהם מוצאים אותה, הם משתדלים להציל על ידה גם אחרים.

גם התלמידים עדיין מחפשים את הצדיק...

בליקוטי הלכות, הלכות שלוחין הלכה ה', מתאר מוהרנ"ת באריכות את מסע החיפוש אחר הצדיק, כפי שהוא מתואר בפסוקי שיר השירים: "אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת. אֲבַקֶּשׁ אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו" (שיר השירים ג, ב).

"בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי", זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, וּכְמוֹ שֶׁאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ עַל פָּסוּק זֶה: 'אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, זֶה מֹשֶׁה'. "בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו", כִּי לֹא בְּמֶהֱרָה זוֹכִין לִמְצֹא אוֹתוֹ, כִּי צְרִיכִין יְגִיעוֹת הַרְבֵּה וּזְמַן זְמַנִּים הַרְבֵּה עַד שֶׁמּוֹצְאִין אוֹתוֹ וְאֶת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ. "אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת" ... אֲבָל אַף עַל פִּי שֶׁבִּקַּשְׁתִּיו כָּל כָּךְ, אַף עַל פִּי כֵן "בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו".

(ליקוטי הלכות, שלוחין ה, טז)

ואז, תוך כדי החיפוש: "מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר" (שיר השירים, שם ג), מוצאים את התלמידים האמתיים של הצדיק האמת, הנקראים 'שומרים'.

אך כששואלים אותם: "אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם?" (שם) האם מצאתם את הצדיק האמת? - מופתעים לשמוע שגם הם עדיין מחפשים...

כִּי גַּם אֵלּוּ הַתַּלְמִידִים שֶׁהֵם בִּבְחִינַת 'שׁוֹמְרִים', גַּם הֵם עֲדַיִן לֹא זָכוּ לִמְצֹאוֹ כָּרָאוּי. כִּי צְרִיכִין לָזֶה חִפּוּשׂ אַחַר חִפּוּשׂ, אֲפִלּוּ מִי שֶׁמְּצָאוֹ קְצָת, עַד שֶׁיִּמְצָא בְּחִינַת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ כָּרָאוּי. וְעַל כֵּן הֵם בִּבְחִינַת 'שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר, שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר', שֶׁהֵם **רַק עוֹמְדִים עַל מִשְׁמַרְתָּם בְּתֹקֶף וְהִתְחַזְּקוּת גָּדוֹל וְעָצוּם מְאֹד, וְשׁוֹמְרִים וּמַמְתִּינִים לִישׁוּעַת ה' עַד שֶׁיִּמְצְאוּ אוֹתוֹ כָּרָאוּי.** כִּי הַמַּמְתִּין נִקְרָא 'שׁוֹמֵר', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב יִוָּאֲבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר'. כִּי צְרִיכִין לָזֶהִר בִּשְׁעַת הַמַּמְתָּנָה לְבִלְי לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַתִּקְוָה, כְּמוֹ הַשּׁוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַשְּׁמִירָה, כְּמוֹ כֵּן הַמַּמְתִּין וּמְצַפֶּה לִישׁוּעַת ה' נִקְרָא 'שׁוֹמֵר', כִּי צָרִיךְ לְהַמְתִּין, וְלֹא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַתִּקְוָה כָּל יְמֵי חַיָּיו עַד יַשְׁקִיף וְיִרֶא ה' מִשָּׁמַיִם.

... "אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם? כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם", **כִּי שָׁאַלְתִּי אֶת הַשּׁוֹמְרִים הַנַּ"ל: מַה מַּעֲנֶה מְצָאתֶם בְּפִיו? וְהֵם כְּיוֹנַת אַלֶּם, וְקָשֶׁה לָהֶם לְהָשִׁיב לְהַשּׁוֹאֲלִים אוֹתָם, כִּי הֵם כְּבָר מְצָאוּ אוֹתוֹ קְצָת וַעֲדַיִן הֵם 'שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר, שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר' עַד שֶׁיִּמְצְאוּהוּ כָּרָאוּי בִּשְׁלֵמוּת**, עַד שֶׁיִּזְכּוּ לַבֹּקֶר, שֶׁהוּא גְּאֻלַּת נַפְשָׁם בִּשְׁלֵמוּת.

וְזֶה הַשּׁוֹאֵל רוֹצֶה שֶׁיָּשִׁיבוּ לוֹ תֹּכֶף וִימַלְּאוּ לוֹ תִּקְוָתוֹ מִיָּד, וּמַחֲמַת שֶׁלֹּא הֶשִׁיבוּהוּ כִּרְצוֹנוֹ רָצָה לְהִתְרַחֵק גַּם מֵהֶם, כִּי אָמַר: הֲלֹא גַּם בָּהֶם לֹא מְצָאתִי תִּקְוָתִי כָּרָאוּי. וְזֶהוּ "**כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם" וְנִתְרַחַקְתִּי מֵהֶם חַס וְשָׁלוֹם. אֲבָל בְּרַחֲמֵי וְחַסְדֵי ה' שֶׁאֵינָם כְּלִים, חָמַל עָלַי וְלֹא עָבַרְתִּי וְנִתְרַחַקְתִּי מֵהֶם, "עַד שֶׁמְּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי", זֶה מֹשֶׁה, בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת.**

(שם)

ומתוך הדברים אתה למד לימוד נפלא עד למאד:

התלמידים האמיתיים שבכל דור, ה"שומרים" האמיתיים, נמצאים גם הם בעיצומו של חיפוש...[2] עד כדי כך שלפעמים הרי הם "כיונת אלם וקשה להם להשיב להשואלים אותם". אלא שעל אף הכל, רק מי שיחזיק מעמד ולא יעבור מהם, ימצא לבסוף את שאהבה נפשו; את רבינו הקדוש!

ושוב מתחדדת הנקודה:

התלמידים אינם 'צדיקים' חדשים, אלא הם ה'מחפשים' האמיתיים אחר אורו ורוח קדשו של הצדיק האמת. הם ה'שומרים לבוקר', אשר כל המתאבק בעפר רגליהם ואינו מתרחק מהם, זוכה גם הוא להשתוקק ולחפש, עד שמוצא...

"צדיקים" או "חברים"?

רבי שמואל הורביץ זצ"ל מחדד את הדברים, ונותן לנו להבין שאצל כל 'יחידי הדורות' היו ה"תלמידים" בגדר "חברים" המתוועדים יחד להעביר הלאה את האור של הרבי.

וגם כשהיו ביניהם תלמידים מובחרים - אשר כלפי שאר החברים נחשבו כרבנים - הרי שכלפי הרבי, נחשבים כולם יחד כ'חברים' אשר רבי אחד לכולם.

את דבריו הוא מתחיל בתיאור החבריא של רבי שמעון בר יוחאי, כיצד נראתה לאחר הסתלקותו:

אַחַר פְּטִירַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי זִיעָ"א, אֲזַי הָאוֹר שֶׁלּוֹ מִגְּדֻלָּתוֹ וְתוֹרָתוֹ הָיָה סְתוּם וְגָנוּז מֵאוֹת שָׁנִים, וְרַק תַּלְמִידָיו לָמְדוּ וְחָזְרוּ בְּיַחַד תּוֹרַת רַבָּם. וְהָיָה לָהֶם הִתְקַשְּׁרוּת עִם רַבָּם אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ כְּמוֹ בְּחַיָּיו, וּבָאוּ עַל קִבְרוֹ, וְהָיָה לָהֶם אַהֲבָה וְהִתְקַשְּׁרוּת זֶה בָּזֶה וְאַהֲבָה וְהִתְקַשְּׁרוּת לְרַבָּם. **וְלֹא נַעֲשָׂה הַצַּדִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְלֹא הַצַּדִּיק רַבִּי אַבָּא הַתַּלְמִיד הַגָּדוֹל - לֹא נַעֲשָׂה 'רַבִּי' בִּמְקוֹם רַשְׁבִּ"י רַבָּם זִיעָ"א, רַק הָיוּ 'חֲבֵרִים' בְּיַחַד, וְהָרַבִּי רַשְׁבִּ"י הוּא הָרַבִּי הֵן בְּחַיָּיִם וְהֵן אַחַר הַהִסְתַּלְּקוּת!** וּבְוַדַּאי נָתְנוּ כָּבוֹד זֶה לָזֶה, וּבִפְרָט שֶׁהָיָה לָהֶם דֶּרֶךְ אֶרֶץ וְיִרְאַת הַכָּבוֹד כָּל אֶחָד מֵהַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ, אֲבָל לֹא לָקְחַת אוֹתוֹ לְרַבִּי בִּמְקוֹם רַבָּם רַשְׁבִּ"י, שֶׁהוּא הַיָּחִידִי וְאֵין דְּגִמְתּוֹ לָהֶם.

לאחר מכן, הוא עובר לתאר את החבריא של האריז"ל, כיצד נראתה גם היא לאחר הסתלקותו:

עַד שֶׁבָּא הָאַרִיזַ"ל שֶׁהוּא נִשְׁמַת מֹשֶׁה וְנִשְׁמַת רַשְׁבִּ"י ... וְרַק הוּא הָיָה יָכוֹל לְהִקָּרֵא בְּשֵׁם "רַבֵּנוּ", כִּי הוּא גִּלָּה דֶּרֶךְ חָדָשׁ לַעֲבוֹדַת ה' וּבְהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, דֶּרֶךְ חָדָשׁ שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה מֵעוֹלָם. **וְאַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ זַ"ל הָיָה הוּא הָרַבִּי כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּחַיָּיו, וַאֲפִילוּ הַצַּדִּיק הַנּוֹרָא תַּלְמִידוֹ הַגָּדוֹל רַבִּי חַיִּים וִויטַאל זַ"ל** - שֶׁהָיָה לוֹ כָּל כִּתְבֵי הָאַרִיזַ"ל בְּיָדוֹ וְשֶׁהָאַרִיזַ"ל אָמַר כִּי לֹא בָּא לְעוֹלָם רַק לְגַלּוֹת לְרַבִּי חַיִּים וִויטַאל תּוֹרָתוֹ, אַף עַל פִּי כֵן - **לֹא הָיָה נִקְרָא 'הָרַבִּי' אַחַר פְּטִירַת הָאַרִיזַ"ל, רַק 'חֲבֵרִים'.** וְלָמַד בְּיַחַד עִם חֲבֵרָיו, וְהִתְקַשְּׁרוּ בְּאַהֲבָה זֶה לָזֶה וּבִפְרָט לְרַבִּי חַיִּים וִויטַאל שֶׁהוּא הַיָּחִיד הַגָּדוֹל שֶׁבְּכָל תַּלְמִידֵי הָאַרִיזַ"ל, **וּבְיַחַד הִתְקַשְּׁרוּ לְהָאַרִיזַ"ל בְּאַהֲבָה אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ כְּמוֹ בְּחַיָּיו** ... וְאַחַר כָּךְ תַּלְמִידֵי תַּלְמִידָיו עָשׂוּ בְּאוּרִים וּפֵרוּשִׁים לְתוֹרַת הָאַרִיזַ"ל, וְהֵם גַּם כֵּן הִתְקַשְּׁרוּ בְּהָאַרִיזַ"ל וְהָלְכוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְנִקְרְאוּ "גּוּרֵי הָאַרִיזַ"ל" גַּם כֵּן תַּלְמִידִים לְהָאַרִיזַ"ל, וְכֵן הִמְשִׁיכוּ דֶּרֶךְ הָאַרִיזַ"ל וְתַלְמִידָיו, הַכֹּל עַל שֵׁם הָאַרִיזַ"ל.

ואז הוא עובר לתלמידי הבעש"ט, וכותב:

עַד שֶׁבָּא אוֹתוֹ הַנְּשָׁמָה בְּעַצְמָהּ לָזֶה הָעוֹלָם, וְזֶהוּ רַבֵּנוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זַ"ל, אֲשֶׁר הָיָה נִשְׁמַת מֹשֶׁה כְּנַ"ל, וְהוּא תִּקֵּן הָעוֹלָם

---

1. ועל דרך זה התבטא גם על ספרו ליקוטי הלכות: "דעם רעבינס מח און מיין מויל = המוח של רבנו והפה שלי" (שיש"ק ה, לט).

2. אמנם, ביאור הדברים בשרשם הוא גבוה מעל גבוה ועמוק מני ים, ובסוד ה"לבנה", שבניגוד לחמה הקבועה ועומדת תמיד בשלימות וגבורת אורה, הרי היא משתפלת ויורדת ומשתתפת בכל הירידות והמחשכים וחסרון האור והדעת שבכלליות הבריאה (וכמבואר באריכות בכתבי רבי אברהם בן רבי נחמן ובמיוחד בספר חכמה ותבונה מאמר א'), אך הרעיון העיקרי שעלינו ללמוד מכך וכפי שהדבר בא לידי ביטוי בכל מסורת ברסלב לדורותיה הוא מובנה הישיר והפשוט של שיחה זו, וכפי שהיא מתבארת בזאת לפנינו.

ח. וכפי שהתבטא פעם מוהרנ"ת בעצמו לעת זקנותו, ואמר: "או וואו, א ווייסע בארד, און איך האב נאך בדעה צו זיין א ברסלבי'ר חסיד = יש לי כבר זקן לבן, ועדיין יש בדעתי להיות חסיד ברסלב..." (שיש"ק א, תרפ. ועיין אבניה ברזל).

וְכָל הַנְּשָׁמוֹת מֵהָאֲרִיזַ"ל וָאֵילָךְ (וְגַם הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבַּזְּמַן הָאֲרִיזַ"ל שֶׁהָיוּ נִדְחִים מֵרְחוֹק שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לְהָאֲרִיזַ"ל שֶׁיְּתַקְּנֵם, תִּקְּנָם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זַ"ל כַּמּוּבָא בְּשִׁבְחֵי בַּעַל שֵׁם טוֹב), וְהַבִּיא דֶּרֶךְ חָדָשׁ 'דֶּרֶךְ הַחַסִידוּת' בָּעוֹלָם. וּבְוַדַּאי רָאוּי לִקְרָא 'רַבֵּנוּ', כִּי הַבִּיא דֶּרֶךְ חָדָשׁ לְהָעוֹלָם, דֶּרֶךְ עֲבוֹדַת ה' וְעִנְיַן הַתְּפִלָּה וְאַהֲבַת חֲבֵרִים וַחֲסִידוּת (בְּלִי תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים כְּמוֹ בַּדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים). וְאַחַר הִסְתַּלְּקוּת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זַ"ל עַד רַבֵּנוּ זַ"ל מִבְּרֶסְלֶב, הִתְנַהֵג הָעוֹלָם רַק בְּדֶרֶךְ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב. וְכָלָם, **כָּל הַצַּדִּיקִים, הֵם רַק תַּלְמִידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְתַלְמִידֵי תַּלְמִידָיו**, וְהַכֹּל עַל פִּי דֶּרֶךְ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב. וְשׁוּם אֶחָד לֹא הֵבִיא חִדֻּשׁוֹת, רַק כָּל אֶחָד כְּפִי שֶׁזָּכָה לְהַשִּׂיג מִדַּרְכָּן הַבַּעַל שֵׁם טוֹב כֵּן הִתְנַהֵג בְּצִדְקָתוֹ וְתוֹרָתוֹ.

וכי ישאל השואל: הלא אצל הבעש"ט אנו רואים שתלמידיו נעשו אדמו"רים אחריו, וכיצד אנו אומרים שהתלמידים אינם אלא כ'חברים'? על כך עונה רבי שמואל וכותב:

וּבְאֶמֶת הַצַּדִּיק רִבִּי פִּנְחָס מִקָּארִיץ זַ"ל אָמַר שֶׁלֹּא צְרִיכִים לִהְיוֹת 'רִבִּי' וַחֲסִידִים, רַק שֶׁיִּקְרְאוּ בְּשֵׁם 'חֲבֵרִים' וּלְדַבֵּר בְּיִחַד בַּעֲבוֹדַת ה'. וְגַם הַמַּגִּיד הַגָּדוֹל מִמֶּעזְרִיטְשׁ זַ"ל אָמַר, שֶׁמַּה שֶׁנַּעֲשָׂה 'רִבִּי' הוּא עֹנֶשׁ לוֹ (נִדְמֶה לִי מִפְּנֵי שֶׁנָּסַע פַּעַם אַחַת בְּחֹל הַמּוֹעֵד). **וְכֵן אָנוּ רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים מִתַּלְמִידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְתַלְמִידֵי תַּלְמִידָיו, שֶׁבְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם לֹא נַעֲשׂוּ רֶבֶּעס** [= אדמו"רים], כְּמוֹ הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, וְהָרַבִּי רַבִּי זוּסְיָא, וְהָרַב מִבְּרְדִיטְשׁוֹב, וְהַתּוֹלְדוֹת, וְהַמּוֹכִיחַ, וְהָרַבִּי מִלֻּבְלִין, וּשְׁאָר הָרְבֵּה. **וְגַם אֵלּוּ שֶׁנַּעֲשׂוּ מִזַּרְעָם, בְּוַדַּאי זֶה מֵחֲמַת אֵיזֶה עֹנֶשׁ!** כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַמַּגִּיד עַל עַצְמוֹ כַּנַּ"ל.

בְּוַדַּאי רָאוּי לִתֵּן כָּבוֹד וִיקָר וּגְדֻלָּה וַחֲשִׁיבוּת לְכָל תַּלְמִידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְתַלְמִידֵי תַּלְמִידֵי תַּלְמִידָיו, וְהַכֹּל כְּמוֹ תַּלְמִידֵי תַּלְמִידֵי הָאֲרִיזַ"ל שֶׁנִּקְרְאוּ 'גְּדוֹלִים', אֲבָל הַכֹּל לְגֻדְלַת רַבָּם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זַ"ל, **שֶׁהוּא הָרַבִּי וְכֻלָּם רַק תַּלְמִידָיו.**

(מכתבי שמואל, מכתב ט)

ועל דרך זה, וביתר שאת, הוא אצל רבינו הקדוש; הוא ה"רבי" האחרון, וממוהרנ"ת והלאה נחשבים כולם רק כ"תלמידים" הממשיכים את דרכו הלאה. ובאמצעות תלמידיו, אנו ממשיכים להיות תלמידים ישירים של רבינו בעצמו!

גם רבי שמשון ברסקי זצ"ל מחדד זאת (בהמשך מכתבו הנ"ל) ומדגיש שעל אף שישנם בכל דור גדולים וטובים מאנ"ש היודעים להעביר את אורו של רבינו בצורה הנכונה, וצריכים לקבל מהם - אעפ"כ היחס שלנו אליהם הוא כְּאֶל 'חברים', ולא כְּאֶל 'ראשים ומנהיגים'. וכך הוא כותב:

וּבְוַדַּאי מִי שֶׁבָּקִי יוֹתֵר בְּתוֹכֶן כַּוָּנָתוֹ שֶׁל אַדְמוֹ"ר זַ"ל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ זָכָהוּ בְּכֹחַ יוֹתֵר לְהַסְבִּיר דְּבָרָיו שֶׁל אַדְמוֹ"ר זַ"ל, וּלְעוֹרֵר בָּזֶה לְמִי שֶׁמְּצַיֵּת לִדְבָרָיו לְהִתְקָרֵב אֶל הָאֱמֶת - בְּוַדַּאי צְרִיכִין לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּיוֹתֵר, אֲבָל הַכֹּל בְּדֶרֶךְ 'רֵעַ' וְ'חָבֵר'! לֹא בְּדֶרֶךְ 'רֹאשׁ' וּ'מַנְהִיג', חַס וְשָׁלוֹם![ט]

(מכתב מאת רבי שמשון ברסקי זצ"ל מיום ג' בהעלותך תרצ"ב)

האם אנו מתייחסים אל ה'תלמידים' כְּאֶל 'חברים' מן השורה?

כאן המקום להדגיש את המובן מאליו:

כשאנו אומרים שהתלמידים נחשבים כ'חברים', אין הכוונה בכך שהיחס שלנו אליהם הוא כְּאֶל חברים מן השורה ואין אנו נוהגים בהם כבוד חס ושלום, שהרי כבר אמרו במשנה:

הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אַחַת אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִּבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת, צָרִיךְ לְנְהוֹג בּוֹ כָּבוֹד. שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לָמַד מֵאַחִיתֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְּבָרִים בִּלְבַד, קְרָאוֹ 'רַבּוֹ אֲלוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ', שֶׁנֶּאֱמַר "וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי אֲלוּפִי וּמְיֻדָּעִי". וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחֹמֶר: וּמַה דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לָמַד מֵאַחִיתֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְּבָרִים בִּלְבַד, קְרָאוֹ 'רַבּוֹ אֲלוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ' - הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אַחַת אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִּבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְנְהוֹג בּוֹ כָּבוֹד!

(מסכת אבות, פרק ו, משנה ג)

ואם הלומד מחברו אפילו אות אחת צריך לנהוג בו כבוד, על אחת כמה וכמה שעלינו לנהוג כבוד ב"תלמידים שבכל דור" המעבירים לנו את אורו של רבינו הקדוש.

כמו כן, הס מלהזכיר שאין להשוות קטן לגדול, ולומר שהתלמידים הגדולים המוסרים נפשם לדלות ולהשקות מתורת רבם, שווים אל האנשים הפשוטים אשר לא קראו ולא שנו. חס ושלום לומר כן, וכבר אמרו חכמינו ז"ל:

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: **לֹא חָרְבָה יְרוּשָׁלַיִם אֶלָּא בִּשְׁבִיל שֶׁהִשְׁוּוּ קָטָן וְגָדוֹל**, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָיָה כָעָם כַּכֹּהֵן", וּכְתִיב בַּתְּרֵיהּ "הַבּוֹז תִּבּוֹז הָאָרֶץ".

(שבת קיט ע"ב. הובא גם בספר המידות, אמונה מב)

ואכן, רבי שמואל הורביץ מדגיש במכתבו הנ"ל, שעל אף שלא היה 'רבי' חדש אחר הרשב"י, הרי שבוודאי כיבדו החבריא של רשב"י את הגדולים שביניהם.

וּבְוַדַּאי נָתְנוּ כָּבוֹד זֶה לָזֶה, וּבִפְרָט **שֶׁהָיָה לָהֶם דֶּרֶךְ אֶרֶץ וְיִרְאַת הַכָּבוֹד כָּל אֶחָד מֵהַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ**, אֲבָל לֹא לָקַחַת אוֹתוֹ לְרַבִּי בַּמְּקוֹם רַבָּם רַשְׁבִּ"י, שֶׁהוּא הַיְחִידִי וְאֵין דְּגִמְתּוֹ לָהֶם.

(כנ"ל, ממכתבי שמואל)

וכן אצל החבריא של האריז"ל, על אף שהיו כולם 'חברים', בוודאי הכירו במעלתו המיוחדת של רבי חיים וויטאל, וכיבדו אותו לפי ערכו הרם ונישא.

וְהִתְקַשְּׁרוּ בְּאַהֲבָה זֶה לָזֶה, **וּבִפְרָט לְרַבִּי חַיִּים וִויטַאל שֶׁהוּא הַיָּחִיד הַגָּדוֹל שֶׁבְּכָל תַּלְמִידֵי הָאֲרִיזַ"ל**, וּבְיַחַד הִתְקַשְּׁרוּ לְהָאֲרִיזַ"ל בְּאַהֲבָה אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ כְּמוֹ בְּחַיָּיו.

(שם)

וכמו כן, בוודאי עלינו לכבד בכל מיני כבוד ויקר את גדולי וחשובי אנשי שלומנו, ואת התלמידים שבכל דור ודור.

ט. ראויה לציון ולהתבוננות מיוחדת הוספת צמד המילים החריף והמחמיר: "חס ושלום", שלאחר שלילת היחס הלא נכון לאחד מתלמידי רבינו כאל ראש ומנהיג.

אלא שכלפי רבינו הקדוש, חשובים כולנו כאחד כ"חברים" המקורבים אל הרבי הגדול. וכפי שחידד זאת רבי שמואל הורביץ באחד משיחותיו בע"פ, ואמר:

יָדוּעַ שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן אֵצֶל רַבֵּנוּ הָיוּ חֲסָרִים בְּהַקִּבּוּץ ב' אֲנָשִׁים, וְהֵם: הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אַהֲרֹן הָרַב מִבְּרֶסְלֶב, וְאֶחָד בְּשֵׁם מֹשֶׁה' (שֶׁהָיָה אָדָם פָּשׁוּט). וְאַחֲרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לֹא בָּאוּ אֶצְלִי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַל כֵּן מָכְרָח לְהִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם. **וּמִזֶּה רוֹאִים שֶׁאֵצֶל רַבֵּנוּ אֵין חִלּוּק בֵּין תַּלְמִידָיו**, וְאַף עַל פִּי שֶׁהָרַב רַבִּי אַהֲרֹן הַנַּ"ל הָיָה מַמָּשׁ קְדוֹשׁ עֶלְיוֹן בְּחִינַת קְדֻשַּׁת יַעֲקֹב אָבִינוּ, וְהַשֵּׁנִי מֹשֶׁה הָיָה אָדָם פָּשׁוּט, וְאַף עַל פִּי כֵן כְּשֶׁרַבֵּנוּ הִזְכִּיר אוֹתָם, הִזְכִּיר אֶת שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד. **וְכֵן מוֹהַרַנַ"ת שֶׁהָיָה תַּלְמִיד מְבֹהָק לְרַבֵּנוּ, אַף עַל פִּי כֵן הָיָה אֶחָד מֵאֲנַ"ש, וְכֻלָּם נִקְרְאוּ 'תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ', כִּי לְגַבֵּי רַבֵּנוּ זַ"ל אָנוּ כֻּלָּם כְּאֶחָד בְּלִי הֶפְרֵשׁ**, וְדַי לַמֵּבִין.

(כתבי רבי שמואל, קונטרס שיחות ואמרות, פ)

וכפי שאנו יכולים להבין גם מתוך שיחתו של רבינו בעצמו, אודות תלמידו המובהק רבי נפתלי [אשר הוא ומוהרנ"ת היו שני התלמידים הגדולים ביותר, "וְכַנּוֹדָע מַאֲמָרוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהֵעִיד עֲלֵיהֶם רַבֵּנוּ זַ"ל בְּעַצְמוֹ: וִויסְן פּוּן מִיר, וַוייסְט נָתָן נַפְתָּלִי אַבִּיסְל" (כוכבי אור, חכמה ובינה, הערה לב)] - כמסופר בחיי מוהר"ן בזה הלשון:

שֶׁמַּעְתִּי מֵהָרַב רַבִּי נַפְתָּלִי, שֶׁפַּעַם אַחַת שָׁאַל הוּא בְּעַצְמוֹ אֶת פִּי רַבֵּנוּ זַ"ל, בְּמַה יֵשׁ לְאֵלּוּ הַקַּלֵּי עוֹלָם אֵיזֶה שֶׁיְּכוּת וְהִתְקָרְבוּת אֵלָיו, מֵאַחַר שֶׁבֶּאֱמֶת הֵם רְחוֹקִים מִקְּדֻשָּׁתוֹ מְאֹד מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר? וְהֵשִׁיב לוֹ רַבֵּנוּ זַ"ל: **בַּמֶּה יֵשׁ לָכֶם שַׁיְּכוּת וְהִתְקָרְבוּת אֵצְלִי?! הֲלֹא אַתֶּם אֶצְלִי רַק כְּמוֹ נוֹצוֹת שֶׁעַל הַבֶּגֶד**, שֶׁכְּשֶׁנּוֹפֵחַ עֲלֵיהֶם מִיָּד פּוֹרְחִין וְנִסְתַּלְּקִין מֵעָלָיו.

(חיי מוהר"ן, רח)

הרי לנו, שעל אף שבוודאי יש חילוק עצום עד מאד, כרחוק מזרח ממערב, בין הקלי-עולם לבין רבי נפתלי, אעפ"כ לגבי רבינו, כולנו כאחד חשובים כנוצה ע"ג הבגד...

ולכן, גם אם אנו רוחשים כבוד ויקר לתלמידים הגדולים, אין אנו טועים לראות בהם אדמו"רים חדשים. שכן, גם המשנה באבות אינה מחייבת אותנו להחשיב את מי שלמדנו ממנו פרק או פסוק אחד - ואפילו מסכת שלימה - כ"צדיק הדור"...

האם אין חובה להתבטל אליהם?

עוד יש להדגיש:

כשאנו אומרים שה"תלמידים" הם בגדר "חברים", אין הכוונה בזה שההתייחסות שלנו לאופן בו הם מבארים ומפרשים את דברי רבינו - כפי שקיבלו מרבותיהם שלהם ועד למוהרנ"ת ולרבינו זי"ל - היא כְּאֶל 'שיחת חברים' בעלמא, אשר ביד האדם לקרבם או לרחקם, לקבלם או לדחותם.

שכן, דברים אלו של התלמידים האמיתיים שבכל דור, חובה עלינו לקבלם על כל אשר יאמרו כי הוא זה, ולבטל דעתנו בפניהם בעניין זה בכל פרט ופרט.

אך כל זה, לא בצורה של הכתרת מנהיג ו'מפורסם', אלא מחמת הידיעה הברורה שהם אלו שיש להם דעת תורה צרופה ואמיתית, דעת רבינו הקדוש.

וכפי שבא הדבר לידי ביטוי, בדבריו הנוקבים של רבי שמשון ברסקי זצ"ל במכתבו לאנ"ש שבפולין:

לְהַהִתְעַסְּקוּת בְּהַלִּקּוּטֵי עֵצוֹת הָעִבְרִי-טַיְיטְשׁ **אֵין שׁוּם אָדָם מִכָּל הַמְּקֹרָבִין שֶׁלָּכֶם מִסְּגֹל כְּמוֹ הַחֲבֵרִים יִצְחָק בְּרַייטֶער וְאַהֲרֹן לֵיב צִיגֶעלְמַאן**[י], כִּי הֵם הָיוּ מֵהַמְּקֹרָבִים הָרִאשׁוֹנִים מִמְּדִינָתְכֶם אֲשֶׁר קִבְּלוּ לִבָּם דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל אַדְמוֹ"ר זַ"ל יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הַמְּקֹרָבִים. וְהַכֹּל עַל יְדֵי שְׁבִירַת הַמְּנִיעוֹת רַבּוֹת, וְעָמְדוּ בְּנִסְיוֹנוֹת גְּדוֹלִים בְּכַמָּה דְּבָרִים, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הִתְקָרְבוּת הָאֲמִתִּי לְרַבֵּנוּ זַ"ל. עַל כֵּן **יֵשׁ לָהֶם הַשְׂגָּה וַהַבָּנָה בְּעִנְיָנָיו הַקְּדוֹשִׁים יוֹתֵר מִשְּׁאַר הַמְּקֹרָבִים, עַל כֵּן מְחֻיָּבִים אַתֶּם לְבַטֵּל דַּעְתְּכֶם אֲלֵיהֶם בְּכָל פְּרָט וּפְרָט.**

לְמַנְהִיגִים וְלִמְפֹרְסָמִים אָסוּר לָכֶם לְהַחֲזִיק אוֹתָם, אֶת זֶה אָסוּר אֲפִלּוּ לַחֲשֹׁב! [פאר קיין גיטע יודין[יב] טָארְט איהר זַיי נִישְׁט הַאלְטָן, דָאס איז אָסוּר אֲפִילוּ צוּ טְרַאכְטָן] **אַךְ אַתֶּם צְרִיכִין לֵידַע כִּי בְּעִנְיַן דַּעְתּוֹ שֶׁל אַדְמוֹ"ר זַ"ל הֵם מְבִינִים וְיוֹדְעִים יוֹתֵר מִכֻּלְּכֶם.**

(מכתב מאת רבי שמשון ברסקי זצ"ל, מיום ג' ואתחנן תרצ"ב)

פלאי פלאות!

מצד אחד, "מחויבים אתם לבטל דעתכם אליהם בכל פרט ופרט", וש"צריכים לידע כי בענין דעתו של אדמו"ר ז"ל הם מבינים ויודעים יותר מכולכם". אך מאידך, להפוך אותם ל'גוטע אידן', ל'מנהיגים', 'מפורסמים', 'אדמו"רים' ו'צדיקי הדור' - הריהו יחס כל כך מופרך ופסול ש"את זה אסור אפילו לחשוב"!

ממש כפי שאנו מתייחסים ל"עט אצל הסופר"; מצד אחד, אנו לא מעיזים להמרות את פי ה"עט", וככל היוצא מפיו יעשה, מאחר שהוא המגלה את דעת הסופר. אך מאידך, אסור לנו להעלות על הדעת שה"עט" הוא הוא ה"סופר"...

■

במאמרנו הבא נבאר אי"ה
גודל החיוב להתבטל אל התלמידים שבכל דור
ומה אנו אמורים לקבל מהם

י. מפי רלו"צ נמסר, ששמו היה בערל, יהודי פשוט מהעיר ויניצא.

יא. כמה מפליא לראות, שבאותו מכתב בו הוא מודיע לכל אנ"ש שעליהם לבטל דעתם בפני רבי יצחק ורבי אהרן לי"ב, הוא מצמיד להם את התואר "החברים", ומזכיר אותם בלי שום כינוי, אף לא ר'...

יב. 'מפורסמים ומנהיגים' היו נקראים באידיש המדוברת "גוטע יודין", וכלשון רבינו בחיי מוהר"ן: "האם לא הייתי יכול להיות מפורסם ומנהיג שקורין 'גוטער יוד' כמו כל המנהיגים" (חיי מוהר"ן, שלה).

פורים הקדוש במחיצתם של אנשי שלומנו

מיוחד!
שיחה נדירה שהוקלטה לפני 44 שנים בחודש אדר תשל"ד

ברב-שיח רווי געגועים וזכרונות הוד מתאר החסיד **רבי לוי יצחק בנדר** ז"ל יחד עם חברים מקשיבים את רוממות **ימי הפורים הקדושים** באומן ובירושלים בצוותא עם אנשי שלומנו

המופת הגלוי שארע לאחר ששתה לשכרה בפורים • **ה'הצנע לכת' וחדוות היום** של **רבי אברהם ב"ר נחמן** • ההתאספות בבית **רבי אברהם שטרנהארץ** • ה'דיבורים הטובים' שנשמעו מפי **רבי שמואל שפירא** לאחר שבכל השנה אחז בפלך השתיקה • **ועל מה געה בבכיה ר' דוד הייסינר בשכרותו? • והימים האלה נזכרים ונעשים**

כל שנה היה לו לר' שמואל שפירא איזה דיבור אחר. פעם הוא צעק 'אומן וראש השנה' (ראשי תיבות ליהודים היתה אור"ה), הוא צעק את זה בלי גוזמא שעות, שעות!

בפורים היו הולכים לציון?

ר' לוי יצחק: בלילה, בחצות!

שם היה פורים קצת יותר מכאן, היה קצת יותר רציני, יותר התעוררות מפורים כאן. הבכיות שהיו רגילים בהן בפורים, זה היה עצום. בעוצם השכרות הייתה התעוררות עצומה. גם מופתים גדולים התרחשו. בפורים היו מופתים.

הייתה שנה אחת שסבלתי מאד מכאבים בלב - זה היה בסוף שנות הפ' (לקראת תר"צ), זה כבר סיפור של חמישים וכמה שנים - והייתה דאגה גדולה. פורים הגיע, ואני הולך לשם, לבית המדרש, אז היא אומרת לי, עליה השלום, אל תשתה. שתדע מה קורה אתך. תיזהר מלשתות!

נחום שוסטער היה אז גבאי בית המדרש. נכנסתי לשם, נו - נחום, תן משקה. העמידו בקבוק וודקה גדול ואת הכל שתיתי. בבת אחת. נו, יצאתי החוצה, ואני לא יכול ללכת. אז נחום החזיק אותי שלא אפול. משם הלכתי לר' אברהם שטערנהארץ, שם כבר היה מלא, והוא ישב שם. הבית היה קטן, ואני יוצא החוצה בשביל קצת אוויר, ותיכף אני נופל על הרצפה. והיא ישבה שם והתחילה לצעוק געוואלד, געוואלד, הוא כל כך חלש וסובל על הלב...

והשי"ת עזר! למחרת בבוקר כבר לא היה כלום. הוא יתברך לקח את הכל. כאחד האדם! כאילו לא היה כלום. משכרות גמורה ועד להיות כאחד האדם לגמרי...

הייתי רגיל לקיים כל השנים את ה'לבסומי בפוריא', באומן, וידעתי שכל שנה אני מקיים את זה, ועכשיו שיש לי בעיה בלב, איך אני יכול לקיים את זה? אבל קיימתי את זה, וה' עזר לי שבבוקר נהייתי כאחד האדם, כבר אין כלום. אז היה לי מופת. ראיתי מופת.

אחד הנוכחים: לב בשר...

ר' לוי יצחק: כן.

ר' אברהם שטערנהארץ היה שותה הרבה מאד. כל כך הרבה הוא שתה, ולא נהיה שיכור.

ר' נחמן בורשטיין: כל מי שהיה נכנס אליו - הרי היו נכנסים כל היום - אז היה ממלא כוס לעצמו, וכוס לזה שנכנס.

ר' לוי יצחק: פעם באומן הוא (ר' אברהם) שתה הרבה, היה מבוסם מאד. הגעתי ונכנסתי אליו, פורים, אז הוא תפס אותי, והתחיל לנשק אותי, ודיבר איתי בחיבה. זה סימן טוב, 'מתפתה ביינו יש בו מדעת קונו' (עירובין סה.).

זה היה דרך נפלא ביהדות, התעוררות לתשובה... (השכרות בפורים).

אבל מה הענין שתיכף בבוקר, מיד אחרי התפילה לקחו את עצמם לזה?

לא, לא מיד אחרי התפילה. זה היה במשך היום, העניין הזה. קודם קיימו מצוות משלוח מנות, והיו חוטפים הרבה לימוד לגמור את השיעורים של היום, שולחן ערוך, דעם רבי'נס ספר [=הספר של רבינו]. ואז נכנסו לר' אברהם (שטרנהארץ). היו נכנסים אליו באחת-שתיים בצהריים, זה כבר היה אחרי מנחה, שם קיימו את זה.

אני הייתי שיכור בכל שנה. שם הרי היו משתכרים מיי"ש (וודקה). וודקה יותר קל מיין, שותים כוס שלמה של וודקה, שתי כוסות, וזהו...

◆◆◆

דיברו כאלה דיבורים... אה, אה.

היה פעם פורים שהציבור היו עניים, לא היה מה לאכול. אז היה דוד הייסינער (דוד עם המגפיים, לא הרב), הוא עשה סעודה ונתן טוב לאכול, וגם נתן להם לשתות הרבה. ושתו... אז הוא נפל, דוד, לרגליו של יענק'ל זיטאמער, ונישק לו את הרגליים, "יענק'ל, הלבש לי זקן! יענק'ל, הלבש לי זקן!". כי אז עדיין לא היה לו זקן. "יענק'ל, הלבש לי זקן!". זה היה... הרהורי תשובה גדולים. כאלה דיבורים דיברו בשעת השכרות! העולם הרי אומר בדיחה: מה שאצל פיכח על הריאה, אצל שיכור על הלשון...

רבי אלחנן ספקטור בעת משתה היין, ממול נראה רבי יחיאל גרינוואלד (באדיבות ר' שמואל יצחק רוזנפלד)

רבי שמואל שפירא עם רבי שמואל צציק בעת משתה היין (באדיבות ג.נ.)

נכנס יין יצא סוד. אנ"ש סביב רבי שמואל שפירא ורבי מרדכי אלעזר רובינשטיין במשתה היין (באדיבות ר' שמואל יצחק רוזנפלד)

רבי לוי יצחק בנדר בשמחת פורים עם אנ"ש, בתמונה נראה יבלחט"א ר' משה קרמר (באדיבות ג.נ.)

רבי לוי יצחק בנדר בפורים בבית מדרשינו במאה שערים (באדיבות ג.נ.)

פעם באומן ר' אברהם שתה הרבה, היה מבוסם מאד. הגעתי ונכנסתי אליו, פורים, אז הוא תפס אותי, והתחיל לנשק אותי, ודיבר איתי בחיבה. זה סימן טוב, הרי נאמר 'כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו'

הוציאו מהפה כאלה דיבורים, דיבורים טובים! דיברו דיבורים של השתוקקות להשם יתברך, דיבורים טובים דיברו... את הפנימיות ראו... כן, כן, זה היה טוב...

גם בכו תוך כדי השכרות?

כן, בוודאי, היו דמעות, ככה זה היה.

ר' אברהם ב"ר נחמן?

עם ר' אברהם ב"ר נחמן לא ידוע מה היה. אחרי המגילה הוא הלך, ולא ידעו היכן הוא, לפנות ערב הוא הגיע ונכנס לסעודה בחיוך... הסדר שלו הרי היה כל יום כך... לקראת ערב הוא הגיע עם חיוך, והוא היה איתנו, שמח היה, בוודאי...

הוא היה שיכור?

אינני יודע.

היכן היה ר' אברהם ב"ר נחמן בפורים בימי חורפו?

בימי חורפו, איני יודע. מסתמא גם קיים כך (כמנהגו כנ"ל שהלך אחרי המגילה, וחזר לערב).

את עבודת היום הוא לא ביטל, רק מה, זה היה 'אפשר לקיים שניהם'. העובד ה', גם ביום הזה יש לו את שניהם. הוא לא נאבד. יש לו את השיעורים, וכל מה שצריך לעשות, וכו'...

אבל היה גם 'הצנע לכת' עצום. הוא בא ונכנס... מי, מה, מתי... וזהו. הוא ביחד עם כולם, וזהו. לא עושה שום עסק. הוא היה בן אדם שהחיות שלו הייתה 'הצנע לכת', מה שיותר להסתיר את עצמו. זה החיות שלו. הוא חי את זה כל כך, עד שהיה יכול להתחמק ולצאת ולחזור לקראת ערב ולא ישאלו אותו איפה הוא היה. פורים, ההוא שיכור, ההוא שותה, והוא כבר נמצא שם בפינה שלו, הוא הולך לו לשם, וחוזר לקראת ערב. הוא גם מקיים (את

רבי מרדכי אלעזר רובינשטיין במשתה היין בביתו בפורים (באדיבות ג.נ.)

השכרות של פורים), אבל הרי לא מחויבים להיות שיכור כל היום כולו...

ר' נחמן בורשטיין: ר' אפרימ'ל היה אומר כך, 'יעלזו חסידים בכבוד' - החסידים המכובדים - 'ירננו על משכבותם', הם נשכבים במיטה לישון כדברי הרמ"א (לצאת עד דלא ידע). אבל 'רוממות א-ל בגרונם', אלה שמקיימים (כפשוטו חייב אינש וכו') שהם ממלאים גרונם יין, הם 'וחרב פיפיות בידם' - תיקון הברית.

ר' לוי יצחק: הוא דיבר דיבורים גבוהים... בוודאי!

◆◆◆

ר' נחמן בורשטיין: כאן ר' שמואל שפירא מיד מתייחד עם הבקבוק...

ר' לוי יצחק: גם לא תמיד בשווה... בזמנים האחרונים הוא כבר מתחיל קצת יותר מאוחר. הוא מקיים מתנות לאביונים, ומשלוח מנות, והולך לו, וחוזר כבר שיכור... הוא לא יכול לשתות, נתן (בנו) מספר לי, אוי, הוא מבקש לשתות, "אני לא יכול, אני לא יכול"... הוא מדבר דיבורים טובים.

ר' נחמן בורשטיין: הוא אמר לי פעם, שכל השנה, בקידוש, הוא מכריח את עצמו לשתות את היין, הוא לא יכול לסבול את זה.

אחד הנוכחים: התחיו באמריקה עם הדיבורים שלו...

ר' לוי יצחק: הוא מדבר דיבורים טובים, בפורים, דיבורים טובים - ר' שמואל. זה הוא אמר השנה: כזה ציפור - הוא אומר - איזה חידוש, כזה ציפור כמו שאני, והבעל דבר הרשה שגם אני נתפסתי פנימה (זיך אריינגעכאפט). כזה ציפור כמו שהוא, הוא גם נתפס כאן (אצל רבנו הק'). כזה ציפור שייתפס לכאן? אבל גם הוא נתפס. גם הוא נתפס! זה חידוש, הוא אומר, שהוא נתן לזה לקרות - הבעל דבר, והוא נתפס לכאן.

ר' נחמן בורשטיין: כל שנה היה לו איזה דיבור אחר. פעם הוא צעק 'אומן וראש השנה' (ראשי תיבות ליהודים היתה אור"ה), הוא צעק את זה בלי גוזמא שעות, שעות! הייתי פעם אחת עם ר' אברהם הערשל, שהיה אז בתחילת ההתקרבות, אז הוא בא לר' אברהם (שטרנהארץ), ר' שמואל שפירא ישב שם, אז הם אמרו כל הזמן, אולי כמה שעות, שוב ושוב: אומן וראש השנה, אומן וראש השנה. כך כל הזמן. בשנה אחרת היה לו דיבור אחר.

אחד הנוכחים: שמעון הצולע, שגר בקטמון, קרא לר' שמואל שפירא "ד'רבי", כי הוא היה צועק בפורים: 'דער רבי', 'דער רבי'...

ר' לוי יצחק: הוא היה גר ליד ה'אוטו'ס' (תחנת האוטובוסים...) שם, אז הוא אמר: צריך להחזיר אותם בתשובה. הוא צעק...

ר' נחמן בורשטיין: בעיר העתיקה, באחרונה... לפני עשרים ושש שנים, בפורים, אז היה ה'מצור' והיו צריכים לצאת מהעיר העתיקה. היו אז שלושת הארגונים אצ"ל, הגנה ולח"י. אצלנו, בבתי מחסה, הייתה מרפסת, אז הוא - ר' שמואל - יצא למרפסת,

רבי לוי יצחק בנדר עם רבי יוחנן גלנט במשתה היין (באדיבות ר' נ. שפירא)

רבי שמואל שפירא במשתה היין (באדיבות ר' שמואל יצחק רוזנפלד)

כשהוא שתוי, והוא 'נתן צעקה': "אצ"ל, הגנה, לח"י!". והם התחילו לרוץ והגיעו, והוא התחיל לדבר, אה... הוא בקושי ידע עברית... כך הוא דיבר: הא... למה אתם אומרים שאתם שומרים על העיר העתיקה? אתם יודעים? מי אתם? מה זה הגנה? אתם יודעים מה זה? הא... הוא צעק. נהייתה 'מהומה' בכל העיר העתיקה, כי היה מצור, והיה פחד, וכשאחד צעק, באו כולם לשמוע מה הוא מדבר.

◆◆◆

השואל: האבא של ר' אברהם (שטערנהארץ), ר' הערץ סופר, היה נוהג לעלות על עץ...

ר' לוי יצחק: כך היה מספר ר' אברהם. ר' הערץ היה עולה בברסלב על עץ. הוא לבש קיטל, וצעק בקולי קולות, דיבר יהדות...

ר' דוד צבי (האח של ר' מיכל'י, הבן הגדול של ר' יצחק) היה גם כן נפלא בפורים. נאשקע (ב"ר שכנא) סיפר לי שהוא היה לוקח כובע גדול, והדביק סביבו נרות דולקים. הנרות היו דולקים מסביב לכובע והוא נכנס והתחיל לדבר... ככה.

ר' מיכל'י היה ידידותי יותר באופיו. ר' דוד צבי

עם ר' אברהם ב"ר נחמן לא ידוע מה היה בפורים. אחרי המגילה הוא הלך, ולא ידעו היכן הוא, לפנות ערב הוא הגיע ונכנס לסעודה בחיוך... הסדר שלו הרי היה כל יום כך... לקראת ערב הוא הגיע עם חיוך, והוא היה איתנו, והיה שמח..

היה סגור (שקט). רק בפורים הוא היה נכנס עם הכובע והנרות, ומתחיל לדבר...

הם היו יהודים כשרים גדולים. אצלם התקיים הדיבור של ר' נחמן ב"ר יצחק לייב, ש'שופר מונח כל השנה בארון הקודש, וכשמגיע ראש השנה הוא תוקע'. בוודאי כשכל השנה מונחים ב'ארון קודש' אז כשמגיע ראש השנה מתפללים... כל השנה הם היו יהודים כשרים גדולים, בפורים הם 'הוציאו' החוצה. כל השנה הם היו 'אפויים', מונחים ביהדות, בפורים זה יצא החוצה.

פעם סיפרתם מר' לייב מטירהאוויצע.

כן, האח של ר' סנדר. הוא היה פעם שיכור בטירהאוויצע, ואצל ר' סנדר רקדו מאוד הרבה, ור' לייב נפל לארץ באמצע הריקודים. הם עזבו אותו, ונכנסו לחדר אחר, ור' לייב נשאר שוכב כך על הארץ. אחר כך הוא התעורר וקם ונכנס אליהם: "זה חברים?! אתם משאירים אותי לשכב, והולכים? ושם גם תעשו כך? בעלמא דקשוט? תעזבו אותי לבד ותלכו? יתנו לכם שם גן עדן גדול, ואתם תעזבו אותי?!". אז הם עשו ביניהם כריתת ברית, שהם יחזיקו את עצמם ביחד גם שם.

הרבי מדבר הרי, במעשה של היום החמישי, על אלה שכבר התייגעו וכבר היה להם את המידות של האילן, והם חיכו... אנשי שלומינו היו תמיד מדברים שזה דבר נפלא ועצום. בן אדם שכבר יכול ללכת לאילן - והתענוג של האילן, הרי אומר הרבי שם שאי אפשר בכלל לצייר איזה תענוג יש שם, שם חיים כולם בשלום, שם אין שום היזק - רק מה? כיון שהאחר אין לו עדיין את המידות, אז הם מחכים.

היו רגילים לומר, מה הם עושים באותו הזמן שהם מחכים? יושבים פשוט ומחכים לרכבת? מה הם עושים בינתיים? מוכרחים לומר בזה - בהמתנה הזו, מחכים ומשתוקקים, אף שלבסוף הולכים לאילן כולם, יש גם חילוק. כולם הולכים לאילן, אבל מי שיש לו בתוכו יותר השתוקקות, אז הוא הולך אחרת אל האילן...

אבל בינתיים זה היה ניסיון, אחד שכבר יכול ללכת לאילן, והוא מחכה על השני... אז הם סיכמו ביניהם, שגם שם יהיה להם שייכות אחד עם השני...

אדם נפלא היה ר' לייב. הוא אמר על עצמו, כששתה פעם והשתכר חזק, "לְזָקֵן זה כבר עשרים וחמש שנה לא היה הרהור". כך אמר ר' לייב על עצמו! והוא תפס (בזקנו) בשעת האמירה...

האבא של ר' פנחס יהושע, ר' יצחק אייזיק יוסל סופר, אמר בפורים שהוא כבר לא מפחד מהיצר הרע. ר' נתן שאל אותו למחרת אם הוא זוכר מה אמר אתמול. אז הוא ענה: אני אומר כך גם היום! בשעת פטירתו (בלוויה), עברו איתו דרך ר' נתן, דרך החלון. יצא ר' נתן וענה ואמר, הרי זה היה יהודי נוטר הברית, בהצביעו על ר' יצחק אייזיק יוסל הזה...

הוא היה סופר. שמעתי שהוא היה נוהג לקדש את השם, וכשעברו ליד החלון היה פחד לשמוע איך שהוא מקדש את השם. כך שמעתי, שזה היה פחד עצום.

סיפר לי נכדו, ר' נתן בייטלמאכער (הוקן), שעוד היו לו פרשיות ממנו. הוא אמר לי: היו לי תפילין של הסבא, אבל הן נשארו בעיר העתיקה.

מאיפה התחילה ההתקרבות שלו? הוא היה מתפלל בביהמ"ד ממול הקלויז של ר' נתן, שהיה ביהמ"ד של הרבי ונהיה אחר כך הביהמ"ד של העיר. ביום כיפור בלילה, אחרי כל נדרי, ר' נתן יצא מהקלויז, והוא שמע קול מהביהמ"ד של הרבי שאמרו שם תהלים. אחזו בסוף התהלים, והוא שמע מישהו שאומר את הפרקים של סוף התהלים בהתעוררות נפלאה. הוא שאל: מי זה? השיבו לו: זה ר' יצחק אייזיק יוסל, והוא כבר אומר פעם שנייה את התהלים. בכזו התעוררות... נענה ר' נתן ואמר: "הלב הזה שייך למעיין. הלב הזה שייך למעיין". והוא ציווה שיתעסקו בזה, שיקרבו אותו, וכך עשו. ובפורים הוא כבר היה אצל ר' נתן, בפורים הוא כבר היה זה שצעק... הוא נכנס בפורים: "הרבי הוא אמת ויציב ונכון וקיים! הרבי הוא אמת ויציב ונכון וקיים!..." (ושהוא כבר לא מפחד מהיצר הרע...).

הוא לא האריך ימים, הוא נפטר בחיי ר' נתן.

■

התודה והברכה: להר"ר יוסף מענדל האס הי"ו על תמלול ההקלטה, להר"ר יהודה צבי ברוין הי"ו על התרגומים, להר"ר יחזקאל בוסקילה הי"ו על העריכה

רבי לוי יצחק בנדר עם רבי אלחנן ספקטור ורבי יונתן גרינוואלד בשמחת פורים (באדיבות ר' שמואל יצחק רוזנפלד)

רבי שמואל שפירא במשתה היין, מאחוריו נראים יושבים רבי לוי יצחק בנדר ורבי אלחנן ספקטור (באדיבות ר' שמואל יצחק רוזנפלד)

האבא של ר' פנחס יהושע, ר' יצחק אייזיק יוסל סופר, אמר בפורים שהוא כבר לא מפחד מהיצר הרע. ר' נתן שאל אותו למחרת אם הוא זוכר מה אמר אתמול. אז הוא ענה: אני אומר כך גם היום! בשעת פטירתו (בלוויה), עברו איתו דרך ביתו של רבי נתן, ואז יצא ר' נתן וענה ואמר, זה יהודי שהיה נוטר הברית, בהצביעו על ר' יצחק

פרסום ראשון

מבית הגנזים

מאמרים, אגרות ומכתבים, וחידושי תורה בלתי ידועים

"העיקר בכל העיקרים והמדרגה היותר גדולה מהכל - להיות מקושר להצדיק בלב ונפש וכל עבודותיו ותורותיו ותפילותיו ואפילו כל הענייניות הגשמיים יהיו מקושרים אליו וימסרם אליו שיהיו כרצונו של הצדיק"

מכתב עוז חביון, יוקד באש שלהבת אמונת צדיק,
מאת החסיד הנלהב
רבי שמואל הורביץ ז"ל
בענין מעלת ההתקשרות לצדיק
מוגש בפני קוראי 'אבקשה' לרגל יום הסתלקותו ב"ב באדר תשל"ב

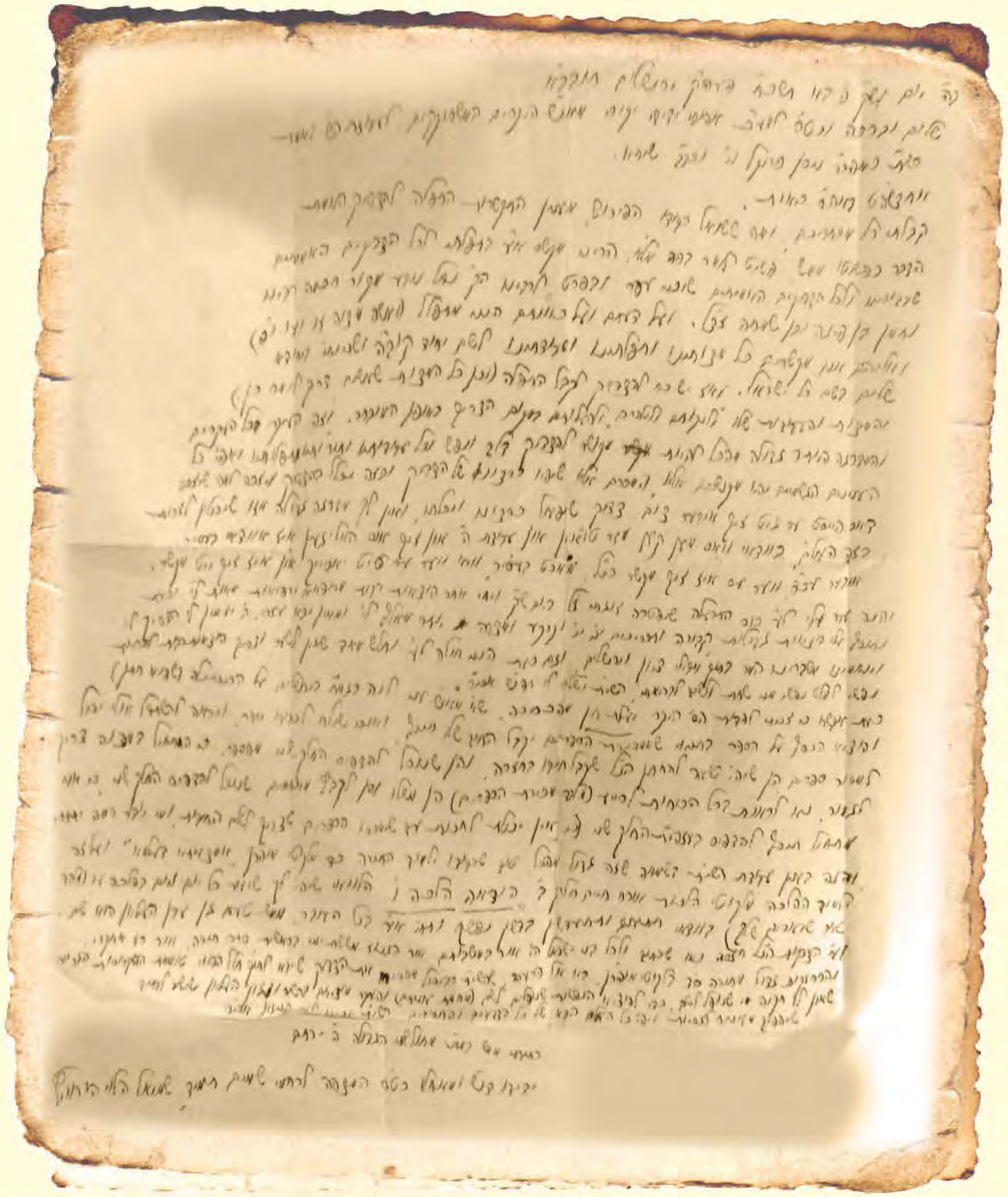

ב"ה, יום עש"ק פ' בא תשכ"ח פעה"ק ירושלים תובב"א

שלום וברכה וכל טוב סלה למעלת כבודו אהובי ידידי יקירי מאנ"ש המשתוקקים לעבודת השם באמת, כש"ת כמהר"ר ניסן פרנקל נרו יאיר וכב"ב שיחיו

אחרי דרישת שלומו הטוב באהבה רבה כיאות.

קיבלתי כל מכתביכם. ומה ששואל כבודו הפירוש מענין התקשרות התפילה להצדיק האמת, הדבר כפשוטו ממש, פשוט לומר בפה מלא 'הריני מקשר את עצמי בתפילתי לכל הצדיקים האמיתיים שבדורנו ולכל הצדיקים האמיתיים שוכני עפר ובפרט לרבינו הקדוש נחל נובע מקור חכמה רבינו נחמן בן פיגה ובן שמחה זצ"ל, ועל דעתם ועל כוונתם הנני מתפלל (ועושה מצוה זו וזו וכו'), ואליהם אנו מקשרים כל מצוותינו ותפילתינו ועבודתינו לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ביחודא שלים בשם כל ישראל'. ואז יש כח להצדיק לקבל התפילה (וכן כל המצות שעושים צריך לומר כן) והעצות והעבודות שלו, ולנקותם ולטהרם, ולהעלותם במקום הצריך באופן המובחר.

וזה העיקר בכל העיקרים והמדרגה היותר גדולה מהכל להיות מקושר להצדיק בלב ונפש וכל עבודותיו ותורותיו ותפילותיו ואפילו כל הענינים הגשמיים יהיו מקושרים אליו, וימסרם אליו שיהיו כרצונו של הצדיק, ובזה נכלל בהצדיק ויזכה למה שיזכה, דאס הייסט ער גיט זיך איבער צום צדיק [=זה נקרא שהוא מוסר עצמו אל הצדיק] שיפעול כרצונו ויכלתו, ואין לך מדרגה גדולה מזו שיכולין לזכות בזה העולם, בוודאי וואס מען קען מער טואין און עבודת ה' און זיך אוס הייליגען איז אוודאי בעסיר אובער על כל פנים ווער עס איז זיך מקשר כנ"ל מאכט בעסיר, וויא ווער ער טיט אסאך און איז זיך ניט מקשר [=בוודאי מה שיכולים יותר לעשות בעבודת ה' ולהתקדש זהו בוודאי יותר טוב, אבל על כל פנים מי שמקשר עצמו כנ"ל עושה יותר טוב ממי שעושה הרבה ואינו מקשר עצמו].

והנה עבר עלי ל"ע כוס התרעלה, שנפטרה זוגתי ז"ל ביום שבת קודש ויחי אחר הוצאות רבות מרופאים ורפואות, מאות ל"י, וכעת נתוסף עלי הוצאות גדולות קבורה ותכריכים וכו' וכו' וקרקע ומצבה יותר מאלף ל"י, ומאין יבוא עזרי, ה' יזמין לי הצריך לי וינחמנו משברנו המר בתוך אבלי ציון וירושלים, וגם כעת הנני חולה ל"ע וחלש מאד שאין לשער וצריך הוצאות רבות להחיות נפשי למלט נפשי מני שחת ולשוב לבריאותי, השי"ת ישלח לי רפואה שלימה אמן כן יהי רצון.

כעת אבשרו כי זכיתי לפדות הספר היקר "יעלת חן" מהכריכה, שאחד מאנ"ש עני לווה בגמ"ח בירושלים על הכנסת כלה (שהוא חתן) והוציא הכסף על הספר בתנאי שממכירת הספרים יקבל החוב שלו תיכף, ואנכי שולח לכבודו ספר, ויראה להשתדל אולי יכול למכור ספרים הן שיהיה טובה להחתן הנ"ל שיקבל חובו בחזרה, והן שנוכל להדפיס החלק שני מהספר, כי המתחיל במצוה צריך לגמור. נא לראות בכל הכוחות לסייע (מלבד מכירת הספרים) הן משלו והן לקבץ מאחרים שנוכל להדפיס החלק שני, כי אני מתחיל תיכף להדפיס בעזהי"ת החלק שני (כי אין יכולת לחכות עד שימכרו הספרים שצריך לשלם החובות, ומי יודע כמה יתאחר).

והנה בענין עבודת השי"ת בשמחה שזה גדול מהכל, טוב שכבודו ילמוד התורה כ"ד מליקוטי מוהר"ן "אמציעתא דעלמא", ועל זה ילמוד ההלכה מליקוטי הלכות אורח חיים חלק ב' הודאה הלכה ו', הלוואי שיהיה לך שיעור כל יום ויום בהלכה זו (מלבד שאר שיעורים שלך), בוודאי תתענג ותתעדן בדשן נפשך ותחיה את עצמך בכל העובר, ממש טעם גן עדן העליון הוא שם. ועל ידי הצדקות הנ"ל תזכה כמו שכתוב "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם" אור הגנוז משששת ימי בראשית סתרי תורה, אור רז אתקרי, והתחזקות גדול מתורה ס"ד בליקוטי מוהר"ן בא אל פרעה שהשי"ת כביכול מכריח את הצדיק שיבוא לתוך חלל הפנוי טומאת האפיקורסות הידוע שאין לו תקוה מי שנופל לשם, כדי להוציא הנפשות שנופלים לשם (מחמת עוונותם), והעיקר מוציאם בהשיר וניגון העליון שישיר לעתיד שיהפוך מעוונות לזכיות ויהיה כל העולם הבא של כל הצדיקים והחסידים, השי"ת יזכינו לזה הניגון אמן כן יהי רצון.

כתיבתי ממש במסירות נפש מחולשתי הגדולה ה' ירחם.

ידידו דורש שלומו ומאחל כל טוב סלה, המצפה לרחמי שמים תמיד

שמואל הלוי הורוויץ

תודתנו נתונה להר"ר יצחק פיליפ שיחי' שנתן לנו מכתב נדיר זה לפרסמו בירחון 'אבקשה', תשואות חן לו

החסיד ר' ישראל עזרא מיערניק ז"ל מוועגנגרוב

שלושים ושלש שנים לפטירתו

ה' באדר תשמ"ה - תשע"ח

מ יקירי חסידי ברסלב בעיירה וונגרוב שבפולין, היה ר' ישראל עזרא. בנפלאות ההשגחה זכה להתקרב אל הנחל נובע, היה זה בימי מלחמת העולם הראשונה, כששררו מחסור ורעב קשה בפולין, מכיוון שבעיירות היה המצב טוב יותר מבערים הגדולות, נהרו רבים מתושבי הערים הגדולות לעיירות השדה, למצוא שם את מחייתם. בתקופה זו הגיע באחד הימים לוועגנגרוב, יהודי נעלה מוורשה, ושמו רבי יצחק ברייטר.

מיד עם בואו, החלו חלק מאנשי העיירה ובעיקר הצעירים, להתקרב אליו ולהתחמם לאורו. ביניהם היה הנער ישראל עזרא, שהתרשם מאוד מדרכיו ומהנהגותיו. מה שבעיקר משך את לבו, היתה דרכו בקודש שהתנהלה תמיד בהשקט, ללא רעש וללא גינונים חיצוניים. משכה את לבו במיוחד תפילתו הזכה והחרישית, בה שפך את ליבו לפני קונו, בכוונה עצומה, בערגה ובכיסופים.

רבי יצחק אירגן בוועגנגרוב מניין תפילה לאנ"ש בבית-ההוראה של רב העיירה, שחיבבו ותמך בו. וישראל עזרא הצעיר שמח שיוכל להתפלל במתינות ובכוונה. מיום ליום הוסיף והתקרב, ואף קרב אחרים לדרך רבינו.

חלפו השנים, ר' ישראל עזרא כבר אברך צעיר שבביתו חמשה ילדים. באותם ימים, העניות הרבה, יחד עם האנטישמיות הגואה בפולין, הביאו יהודים רבים להגר ליבשת אמריקה. לר' ישראל עזרא היתה אחות שהיגרה זה מכבר לארגנטינה שבדרום אמריקה, ועל פי החוק היתה לה אפשרות להביא את קרובי משפחתה מדרגה ראשונה, דהיינו הורים ואחים; וכך יכול היה ר' ישראל עזרא, להגר לארגנטינה ולקבל שם אזרחות. דא עקא, שזכות זו היתה נתונה אך ורק לו, אבל לא לאשתו וילדיו שנחשבו קרובים מדרגה שניה. המצב בפולין הביא אותו לידי

שם אזרחות, וכעבור שנתיים יוכל להביא גם את אשתו וילדיו.

אך רצתה ההשגחה העליונה אחרת. אחרי בואו לארגנטינה, עוד הספיק לקבל מכתבים מאשתו שבפולין, ואף תמונה של בתו השישית שנולדה בינתיים. אולם זמן מה לאחר מכן, פרצה מלחמת העולם השניה, והקשר עם הבית נותק.

בדרום אמריקה של אז, היתה שמירת השבת נחשבת למשימה כמעט בלתי אפשרית. מול כל הקשיים, עמד ר' ישראל עזרא, כצוק איתן, כשהוא ממשיך לשמור על כל מצוה קלה כחמורה ואיננו מוותר אפילו על קוצו של יוד. נתקיים בו "טעמה כי טוב סחרה - לא יכבה בלילה נרה", מה שעמד לו באותם ימי ניסיון לא קלים, היו עצות רבינו הקדוש. כמו בוועגנגרוב, גם בארגנטינה הרחוקה הם שהחיו את נפשו והחזיקוהו בקיום התורה ויראת ה'.

לאחר שהסתיימה מלחמת העולם השניה, בהותירה אחריה חורבן נורא, עשן ואפר, הגיעה אל ר' ישראל עזרא הידיעה הנוראה כי יקיריו עלו בסערה השמיימה על קדושת ה'. הבשורה המרה הכתה אותו בתדהמה, הניסיון היה קשה ביותר עבורו, מה נאמר ומה נדבר! לעקוד שבעה מזבחות על קדושת שמו יתברך!

ככלות תקופה של שבר והלם בל יתואר, ליקט את שיירי נפשו והקים את ביתו מחדש. הוא זכה ונפקד בבן זכר, לו קרא משה שמעון על שם סבו. בן יחיד היה הילד להוריו, נחמה יחידה לאביו על ששת ילדיו ששיכל בשואה הנוראה.

נקפו השנים, ר' משה שמעון נישא ובשעה טובה נולד לו בן זכר. הסב הטרי, ר' ישראל עזרא, היה אז בן שבעים ושלוש. השכנים והידידים ערכו סעודת 'שלום זכר' מיוחדת לכבודו. בעת שהסבו כולם סביב השולחן, פתח הסב ר' ישראל עזרא פיו וכה אמר: "כל ימי ביקשתי מאת הקב"ה, שיזכני לראות ששה נכדים, כנגד ששת ילדיי שאבדו לי בשואה הנוראה... והנה, בחסדיו יתברך אני זוכה לחזות בתחילת התקיימות הבקשה ולראות בלידת נכדי הראשון, יהי רצון שאזכה שתתקיים בקשתי במלואה"

"אמן", ענו כולם ברגש, מייחלים בלבם שיזכה הסב לראות בהתקיימות בקשתו.

נפלאים דרכי ה'. זכה ר' ישראל עזרא ונתמלאה בקשתו במלואה; היה זה חודשים ספורים לאחר לידת נכדתו השישית, בה' באדר תשמ"ה נתבקש לישיבה של מעלה.

קורותיו וקורות קיבוץ חסידי ברסלב בוועגנגרוב, הובאו בהרחבה בגליון 'אבקשה' טבת תשע"ז.

■

תעשה לך זמן איזה שעה ביום ותלמוד דף או מאמר ותאמר התיבות ככתבן, ואל תביט אם אתה מבין או לא, ואני מבטיח לך באם שתעבור הספר מרישא לסיפא פעם אחר פעם, אז תבין בעמקות

פרסום ראשון

מכתב שכתב החסיד **ר' ישראל עזרא מיערניק** ז"ל
בימי מגוריו במונטוידיאו שבדרום אמריקה
לבנו **ר' משה שמעון** ז"ל שהיה אז בחור ישיבה בא"י

ב"ה יום ה'

לבני היקר והחביב יותר מנפשי, משה.

שלום. היום קיבלתי מכתבך. מצד אחד היה לי לשמחה, כי זה כמה זמן שאני מחכה למכתבך, ומצד השני היה צער גדול ממה שאתה היתה חולה איזה זמן מאוד כואב לי מאד שלא אוכל להיות עמך יחד, אבל מה נעשה צריכין לחכות לישועת השם ואי אפשר לדחוק את השעה. ועתה אכתוב לך תשובה גם על המכתב שקיבלתי ממך ביום שביעי של פסח ולא כתבתי לך תשובה מפני שאיזה ימים קודם שלחתי לך מכתב בצירוף הטשקין וחיכיתי על תשובתך. ב"ה שחזרת לאיתנך.

גם היום קיבלתי מכתב מר' משה בורשטין בצרוף קבלה על עשר לירות שנתתי לו על פדיון עבורי וכותב לי שיראה לנסוע לבא לבקרך בהישיבה כי אתה עשית עליו רושם גדול ורצה לדבר עמך. אני יכול לכתוב לך כי הפדיון עשה פעולה לטובה כי אני ב"ה מרגיש עצמי בטוב, כן יתן ה' וכה יוסיף לשמוע ממך גם כן רק טוב. אודות פרנסתי, אני אוכל לכתוב לך כי היא בחסד גדול בניסים נסתרים איך השי"ת מתנהג עמי, ב"ה עברו ימי הפסח בשלום והיה לי צרכי פסח ברווח, אבל אין לי מנוחה ממחלת זוגתי שרה בת עמנואל, אסתר מלכה שם אמה, כי היא חלושה מאוד, השי"ת ישלח לה רפואה במהרה ותשוב לאיתנה.

עתה אכתוב לך תשובה על המכתב הקודם, המכתב קיבלתי ביום שביעי של פסח בצרוף תמונתך ועם הגידין, המכתב היה בדרך בערך שני שבועות. אודות סדר בלימוד ליקוטי עצות, העצה היעוצה היא שתעשה לך זמן איזה שעה ביום ותלמוד דף או מאמר ותאמר התיבות ככתבן, ואל תביט אם אתה מבין או לא, ואני מבטיח לך באם שתעבור הספר מרישא לסיפא פעם אחר פעם, אז תבין בעמקות.

והתפילות נסדרים על מאמר ומאמר אבל עד סימן ע' הם בסדר על כל מאמר, אבל מיכן עד סוף אתה מוכרח לחפש כל תפילה ששייך לאיזה תורה, וזה תוכל לראות בהמפתחות של ליקוטי תפילות, גם נכון מאוד שתשיג הספרים קטנים כמו שיחות הר"ן וחיי מוהר"ן ועוד כמה ספרים קטנים שהם כמו תורה שבעל פה וד"ל, וכל זאת תוכל לדרוש מאת מר משה בורנשטין, ואל תחשוב כי הלימוד של ספרי מוהר"ן יבטל אותך מלימודך, אדרבה יבוא לך יותר חשק בלימוד התורה, כי רבינו הקדוש ציוה ללמוד הרבה ש"ס ופסקים וציווה לתלמידו ר' נתן ז"ל בעל המחבר של ספרי ליקוטי הלכות על סדר שולחן ערוך, לגמור בכל שנה כל ד' חלקי שולחן ערוך הגדולים, כאשר תעיין בליקוטי הלכות תראה כמה פעמים למד ר' נתן ז"ל את ספרי שולחן ערוך, ובכל פעם שלמד חידש חידושים על פי תורות ליקוטי מוהר"ן, עיין שם ותבין את דבריי.

ואני מבטיח לך, כשתלמוד את ספרי ליקוטי מוהר"ן יפתח מוחך ותהיה לאיש אחר, כי יש עמקות גדול בספרי רבינו הק', כמו שאמר רבינו ז"ל שיכולין להיות בעל מח גדול על ידי ספריו, עיין בסוף הספר חיי מוהר"ן בהשיחות השייכים להתורות ודי לחכימא ברמיזה. שמע בקולי וטוב לך בזה ובבא, בני היקר, אי אפשר לתאר לך השמחה שלי ממה שכתבת לי שקנית את הספר ליקוטי מוהר"ן ואתה רוצה ללמוד בו, כי היה לי עגמת נפש גדול ממה שראיתי שאתה מושך עצמך לצד המתנגדים, הם אינם יודעים הטעם של לימוד החסידות ואינם יודעים כלל מה זה חסידות ועל כן הם מתנגדים לה, אבל באמת גם החסידים של עכשיו גם כן אינם יודעים כלל מחסידות... באם שתלמוד ספר ליקוטי מוהר"ן וגם תעיין בהשיחות וסיפורים תבין כל זה, ודי לחכימא ברמיזה.

אודות התמונה שלי שאתה דורש ממני, כאשר יבוא לידי ההזדמנות אעשה זאת, כי אין לי זמן לזה. מה שאתה כותב לי שאפשר כדאי שתלמד קודם ספר התניא כדי שעל ידי זה תבין את ספר ליקוטי מוהר"ן; הדבר בהיפך, אדרבה על ידי לימוד ספרי ליקוטי מוהר"ן תבין בכל הספרים, כי הלשון של ספרי ליקוטי מוהר"ן יותר קלים משאר ספרי חסידות, כי רבינו ז"ל אמר בזה הלשון: מעדארף פארטיישין דעם זהר אזוי אז קינדער זאלין קענין פערשטען [-צריך לפרש את הזוהר באופן כזה שגם ילדים יוכלו להבין, ע"פ חיי"מ שס"ג]. גם תעיין בסיפורי מעשיות, הגם לכאורה הוא מעשה יפה, אבל יש בהם סודות נפלאים וכאשר תהיה בקי בספרי ליקוטי מוהר"ן תבין מעט, ודי כעת בזה.

גם קיבלתי מכתב ממר ברשטין ואני אכתוב לו גם כן תשובה, וכתב לי איזה דבר אודותיך, וכתב לי שיבוא לבקרך בהישיבה ותכתוב לי מה דיבר עמך. כפי הנראה הוא רוצה לדבר עמך אודות איזה שידוך עבורך, אע"פ שלא כתב לי זאת בפירוש. ההכרח לקצר ואסיים בשלום, השי"ת יעזרני שאזכה להיות עמך יחד בארצנו הק', אביך הדורש שלומך באהבה רבה ומצפה לראותך מקרוב ואזכה לעת עתה לשמוע ממך אך טוב אמן.

אביך ישראל

המכתב נמסר למערכת 'אבקשה' ע"י המשפחה לקראת הוצאתו לאור של ספר
על ר' משה שמעון מיערניק ז"ל וזוגתו מרת לאה ע"ה, תודתנו נתונה להם

"צריך לילך על ידיו ורגליו לבקש ולחפש את הצדיק האמת בכל כוחו, אולי יוכל למצוא חיי נפשו לנצח על כל פנים יום אחד או שעה אחת לפני מותו - - -" (ליקוטי הלכות שלוחין ה', ו')

העילוי מראדין שהפך ל

ברסלבר

תמונה נדירה בפרסום ראשון

הוא היה מחשובי תלמידיו ומבחירי ישיבתו של הכהן הגדול מראדין בעל ה'חפץ החיים' זצ"ל ומיום שעלה מליטא לטבריה נרעשה העיר מלמדנותו ומצדקותו. הוא נהג ללמוד בעמידה ובקול גדול בספר הקדוש 'ראשית חכמה' והיה מסיים אותו מדי חודש • לאחר שבנסיבות ההשגחה טעם מאור האורות גמר אומר להסתפח על נחלת אנשי הצדיק, אולם אז החל לעבור מסכת רדיפות מצד סביבתו, עד שהחליט לעלות ירושלימה ושם לחיות כחסיד ברסלב בגלוי • בעקבות היעלמותו נרקמה סביבו עלילת ריגול שהסעירה את טבריה כולה • סיפורו המיוחד ויוצא הדופן של הגאון הצעיר מטבריה רבי צבי רוזנטל - 'רבי הערש ליטוואק' זצ"ל שהתקרב לרבינו הק' תקופה קצרה לפני הסתלקותו הפתאומית בי"ח באדר תרע"ו • להודיע שכל קוויך לא יבושו

דוד דגן, ישי דוד

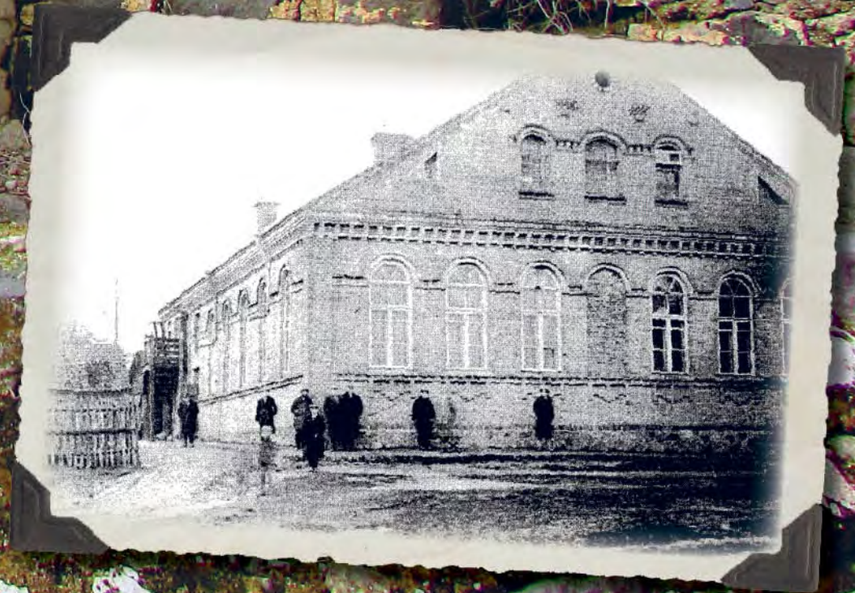

האזור בו נטמן רבי צבי רוזנטל בבית החיים בטבריה, רבי צבי בצעירותו, ישיבת ראדין

בכל מסעות חייו של החסיד הנלהב רבי ישראל קרדונר, בכל מקום שאליו הגיע, חיפש איך להודיע לבני אדם מכוחו וגדולתו של רבינו הקדוש, האש הקדושה שיקדה בלבו הבעירה את נפשו של כל מי שרק היטה אוזנו לשמוע את דיבורי האמת שיצאו מפיו.

אחד מאותם מבקשי ה' שבעקבות היכרותו עמו התקרב לאור האורות, היה הגאון ובעל המוסר רבי צבי רוזנטל המכונה 'רבי הערש ליטוואק', מפארי הקהילה היהודית בטבריה שלפני למעלה ממאה שנה.

הוא עלה ארצה כנער צעיר מליטא, לאחר שהתעלה בתורה וביראת שמים בישיבתו של הגאון הקדוש רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל בעל החפץ חיים ומשנה ברורה, שבעיר ראדין. הישיבה התנהלה תחת פיקוחו של החפץ חיים והוא העמיד בראשה גאוני עולם ובעלי מוסר נודעים מקרב יהדות ליטא, שהצמיחו מקרבה דורות של תלמידי חכמים ויראי ה'. למרות טרחתו המרובה של רבי ישראל מאיר הכהן בחיבור ספריו, הקדיש מזמנו כמה פעמים בשבוע לדבר לפני תלמידיו בענייני חשבון האדם עם נפשו ובענייני אהבה ויראה ואהבת חסד ועוד.

> הדבר אך יצא מפי המוכתר, ועד מהרה פשטה השמועה המרעישה בעיר: "הברסלב'ר שלחו את רבי הערש לאומן... הרי העיקר אצלם אומן, והרי הוא כבר משלהם"

החפץ חיים הרבה לדבר על חובת לימוד המוסר, ובמכתביו כתב כי "היום נחוץ הוא מאד לימוד המוסר ובלעדיו אין אנו בטוחים שתתקיים תורת ה' ויראתו בידינו", ואף בספרו משנה ברורה כתב "צריך האדם לקבוע לו עת ללמוד ספרי מוסר בכל יום אם מעט אם הרבה כי הגדול מחברו יצרו גדול ממנו ותבלין יצה"ר הוא תוכחת מאמר חז"ל" (סי' א ס"ק יב).

על קוטב זה התחנך הנער צבי בנו של רבי אריה-לייב רוזנטל, כאשר הוא מתעלה בלימוד התורה יחד עם חתירה והתאמצות גדולה לתיקון המידות. החפץ חיים גילה כלפיו חביבות מיוחדת ובצאתו לדרך הארוכה לארץ הקודש, נשא את מזוודתו עד לתחנת הרכבת.

ר' צבי בא בקשרי השידוכין עם בתו של ר' זלמן גאליס מחשובי הקהילה החסידית בטבריה, ולאחר נישואיו קבע מושבו בעיר התנאים והאמוראים שבגליל. כאן דבק בו הכינוי "רבי הערש ליטוואק", משום שבסביבתו החסידית היה יוצא דופן בהיותו יהודי ליטאי.

ר' דוד צבי ב"ר צבי רוזנטל בבחרותו על קבר רבי מאיר בעל הנס

מלמד ללא תמורה

רבי הערש היה נוהג לבוא לעתים לישיבת 'אור תורה' שבראשה עמד הגאון רבי משה קליערס זצ"ל, היה מדבר עם הבחורים בלימוד ומאיר עיניהם בסוגיות שנלמדו בישיבה, ואף משוחח עמם במוסר, והכל אהבוהו אהבת נפש.

בין כתלי הישיבה הסתופף בחור צעיר עם נפש מתגעגעת לקרבת הבורא, שלימים נודע כהחסיד רבי ישראל בער אודסר זצ"ל. בשנים שלאחר הבר-מצוה חיפש ישראל בער חסידים ואנשי מעשה בעלי שיעור קומה בתורה וביראה שידריכו אותו בעבודת השם, הוא דבק בזקני חסידי טבריה, ותקופה ניכרת היה כרוך אחרי רבי הערש ליטוואק, שהעריך את מידת האמת ששכנה בו וניאות להיות לו למלמד חינם אין כסף, מאחר והוריו היו עניים.

לא בנקל עלה לו הדבר. במשך רוב הזמן היה רבי הערש מרוחק מן הבריות, היה לו מרתף מתחת לביתו, כמין מערה, שם היה מתבודד לבדו בלימוד תורה ומוסר. ר' ישראל בער סיפר בהשתאות, כי רבי הערש בער כאש ביראת ה' והספר 'ראשית חכמה' לא מש מידו והוא לחם ונאבק במידות הרעות והיה מבקש קרבת אלוקים, מתוך שידע כי לא המדרש עיקר אלא המעשה וראשית חכמה יראת השם. בכל יום נהג רבי הערש ללמוד במשך כמה שעות, בעמידה, את הספר הקדוש 'ראשית חכמה' כשהוא נוהם בקול גדול, וכך היה מסיים אותו מדי חודש בחודשו, עד שהיה שגור בפיו. אך כדרכו, ישראל בער אינו מוותר, כאשר הוא רואה לפניו יהודי מלא ביראת ה' ואמונתו, הוא נדבק בו ועושה כל מצדקי כדי לקבל ממנו הדרכה בעבודת השם.

כך יספר רבי ישראל בער כעבור שבעים שנה:

"אני חיפשתי בכל מיני חסידויות שונות ואצל אנשי יראי השם, למשל היה בטבריה איש אחד מפורסם עד היום, שמו היה רבי הירש, רב צבי ליטוואק, רוזנטל. הוא היה תלמיד של ה'חפץ חיים' והוא היה הפאר של כל העיר וגם היה הפאר של הישיבה. הוא היה ירא שמים ולמד הרבה ספרי מוסר, למשל הוא היה לומד בספר 'ראשית חכמה' בהתמדה גדולה כמה שעות בכל יום בעמידה והיה יודע את כולו בעל-פה, ואני ראיתי ואהבתי את זה ואני היה לי ערך גדול, 'רבי הירש, רבי הירש, הוא לומד כל כך 'ראשית חכמה'... ואני חיפשתי מקום בשביל להדריך אותי ולהאיר בי יראת שמים ואמונה, אז נדבקתי בו והוא נעשה רבי בשבילי, בלי כסף. אני ביקשתי אותו, והוא ריחם עלי ולמד אתי 'ראשית חכמה' וזוהר, והוא דיבר איתי בעל פה בכדי להכניס בי אמונה ויראת שמיים, והיה קשר גדול בינינו".

מתוך לימודו בצוותא עם רבי הערש בזוהר הקדוש וב'ראשית חכמה', שאב ישראל בער הרבה יראת שמיים ויראת חטא, למד על מעלת לימוד התורה, על כוחה של תפילה, על גנות התאוות והמידות הרעות, ועוד.

הרב מתקרב בעקבות תלמידו

בחורף של שנת תרע"ה הגיע לטבריה רבי ישראל קרדונר. הוא פגש בבן דודו של ישראל בער, ר' בנימין ברז"ל, ושאל אותו היכן אפשר לקנות לחם, וכך כיוונה ההשגחה שהוא הגיע היישר אל בית הוריו של ר' ישראל בער בו באותו שבוע בדיוק פתחו מאפייה, איש היערות והנער המתגעגע גילו זה את זה, ומכאן החל פרק מזהיר בחייו של הנער ישראל בער. לאחר תקופה בה התגורר ליד חמיו בצפת, חזר ר' ישראל בער לטבריה והתגורר ליד רבי ישראל קרדונר.

מיום שגילה את אורו של הרבי, חשב ר' ישראל בער איך לגלות את הסגולה לעם סגולה ולקרב עוד לבבות צמאים אל הנחל הנובע. ומי בכל בני טבריה משתוקק לקרבת השם באמת, כמו רבי הערש ליטוואק?

ישראל בער, שעד לא מכבר שתה בצמא את דברי המוסר של רבי הערש, החל לבוא לפניו כמבשר, "אמרתי לו" מספר רבי ישראל בער, "שרבינו הקדוש זה ענין נעלם מאוד מהעולם, 'אם אתה תכניס את מוחך ולבך אל הדיבורים של רבינו, יהיה נעשה עמך ענין אחר לגמרי!', אמרתי לו: 'ר' הערש, יש היום ספר 'ליקוטי מוהר"ן', שכל העולם לא יודעים מה זה! כשאתה תיכנס לרבי ישראל והוא ילמד עמכם תורה בליקוטי מוהר"ן, ייוולד מזה כאלה... שמימיכם לא טעמתם כאלה!".

רבי הערש מבקש אמת היה, בהכירו את ר' ישראל בער ובראותו כי בעת האחרונה הוא נעשה בריה חדשה, הבין כי דברים בגו.

שם רבי הערש פעמיו אל ביתו של רבי ישראל קרדונר וביקש שילמד עמו בספרו של רבינו. רבי ישראל לא ממנו חסד והטעימו מאור תורתו של רוח אפנו, ומרגע שטעם מן האור כי טוב, אורו עיניו, ויאמר

המתינו לרבי ישראל קרדונר שיסיים תפילתו. טבריה בימים ההם

לנפשו; מימיי לא טעמתי טעם כזה ביהדות, בתורה ובתפילה!

מאותו יום הלך והתקרב אל הנחל נובע בכל לב ובכל נפש. דבק בעצות הקדושות וראה אור גדול. הוא התאמץ להצניע זאת מחשש פן יבולע לו מצד סובביו. אך לא ארכו הימים וייוודע הדבר בקרב בני משפחתו.

וכיצד נודע הדבר?

חותנו של רבי צבי, ר' זלמן גאלעס, נמנה על אחת החסידויות הנודעות שבטבריה, וכיוון שכך, חתנו רבי צבי היה נוהג ללכת בכל ליל שבת אל בית הכנסת של החסידות, לאסיפתם. אך מאז שהתקרב לרבינו, החל שם פעמיו אל ביתו של רבי ישראל קרדונר, שהיה קרוב לביהכנ"ס הנזכר. הוא קיווה שבאפילת הלילה השוררת בסמטאות, לא ישגיחו בו. ר' ישראל בער היה בא בפרהסיא, ואילו הוא בצנעה ובסתר.

רבי ישראל קרדונר היה לומד עמו את תורותיו של רבינו ומחיה אותו בדבריו הנעימים, ורבי צבי היה חוזר לביתו מלא כיסופים וגעגועים והתלהבות הבורא.

כעבור תקופה, מבחינים האברכים בבית המדרש כי רבי צבי נעדר זה כמה שבתות מאסיפת החסידים. הם מתפלאים ושואלים את חותנו ר' זלמן: "איפה ר' הערש? מדוע כבר אינו בא בליל שבת?", החותן פונה אל בתו ומברר, והיא עונה בהשתוממות: "הרי הוא יוצא את הבית מדי ליל שבת!".

מיד התעורר חשדם. הם ארבו לרבי צבי בליל שבת בצאתו מביתו ועקבו אחריו בחשאי, ולמרבה תדהמתם גילו כי הוא הולך

כעבור תקופה, מבחינים האברכים בבית המדרש כי רבי צבי נעדר זה כמה שבתות מאסיפת החסידים. הם מתפלאים ושואלים את חותנו ר' זלמן: "איפה ר' הערש? מדוע כבר אינו בא בליל שבת?", החותן פונה אל בתו ומברר, והיא עונה בהשתוממות: "הרי הוא יוצא את הבית מדי ליל שבת!"

לבית רבי ישראל קרדונר...

אכן נודע הדבר!

השתאות עצומה אחזה בהם; שרבי הערש ליטוואק, העילוי והעובד, יהפוך לברסלבר?! מי פילל ומי האמין!

נכבדי החסידות נתמלאו מורא וחשש, שמא כל בני הנעורים בעקבותיו ילכו גם הם אל רבי ישראל קרדונר ויהפכו לחסידי ברסלב.

למן אותו רגע נתהפכה הקערה על פיה. אם עד עתה היה רבי צבי פארה של העיר, שהכל מחזיקים ממנו גדולות ונצורות ומעריצים אותו על גדולתו ויראתו - מכאן ואילך החלו לרדפו ולבזותו, עד כי אפילו בני ביתו וחותנו נעשו לו לאויבים.

אבל רבי צבי, שמאז התקרבותו אל הנחל נובע החל לטעום טעם חיים אמיתיים ונצחיים, קיים 'אחזתיו ולא ארפנו', הוא לא אבה בשום מחיר לעזוב את מעיין החיים שזכה לגלות. הוא, שמשכיל על דבר היה, הבין דווקא מתוך ההתנגדות, שמדובר באור נעלה ונעלם מן הכל; "אם יש כזו התנגדות על זה - כנראה יש כאן דבר גדול שהוא למעלה מכל החסידות!".

ככל שהלך ונקשר באילן החיים, כך גברה ההתנגדות לדרכו החדשה, קרוביו שמרו את צעדיו ולא הניחוהו לילך אל בית רבי ישראל קרדונר. והוא הרגיש שרוצים להכרית את נשמתו ממקור חיותה.

באחת משיחותיו עם רבי ישראל קרדונר, תינה לפניו את צערו על הרדיפות הקשות שהוא עובר מצד משפחתו, "הם עוקבים אחריי ואינם נותנים לי לבוא אליכם וללמוד עמכם. אני לא ישראל בער. אני לא יכול לסבול. אני מפחד שמא לא אחזיק מעמד מול המחלוקת. הם לא מניחים לי בשום אופן להיות ברסלבר".

"שמא תעלה לירושלים", הציע לו רבי ישראל, "שם יש אנשים יקרים מאנשי שלומנו, רבי שלמה וועקסלער ואחרים, תוכל ללמוד מהם, שם אין רודפים את חסידי ברסלב כמו כאן".

רבי צבי חשב בדבר, עד שהגיע למסקנה: אכן, אין מקומי כאן בטבריה, אעלה ירושלימה, שם, בעיר הגדולה מרובת האוכלוסין, אוכל לחיות את חיי באין מפריע, ומי ימנע בעדי להגות בליקוטי מוהר"ן? וכשאמצא דירה, אשלח לקרוא לבני ביתי לעלות גם הם לירושלים והכל יבוא על מקומו בשלום.

הוא שיתף את ר' ישראל בער בסוד בהחלטתו: "אני עולה ירושלימה, אין לי כסף ואני אלך רגלי, ברוך השם יש לי רגליים חזקות וגוף חזק, אני יכול להגיע לירושלים ברגל".

עקבות רבי צבי נעלמו

מהרגע שבו נגמר הדבר בדעתו, לא התמהמה אפילו רגע. הוא הרגיש שאין בכוחו לסבול את הרדיפות אפילו עוד שבת אחת. יום שישי בבוקר, רבי צבי משכים קום ויוצא את ביתו לתפילת ותיקין. לאחר התפילה נטל את טליתו ותפיליו ויצא לדרכו.

חולפות השעות בזו אחר זו, כבר צהרי יום שישי ועדיין לא שב לביתו. בני המשפחה ממתינים וממתינים, ורבי הערש איננו. מחפשים בכל בתי המדרשות בעיר, אך עקבותיו נעלמו!

ויהי הדבר לפלא בעיניהם, היכן שומעים כדבר הזה, אדם הולך להתפלל ולא חוזר, נעלם כך פתאום מבלי להותיר עקבות?!

לו חכמו והשכילו, כי אז היו מכים על חטאם ומודים; אבל אשמים אנחנו כי לא השגחנו בזעקת לבו ולא הנחנוהו לילך בדרכו, על כן נשא רגליו ונמלט מאיתנו.

אלא שבאותה שעה עסוקים היו בפתרון תעלומת היעלמותו. ואל מי הולכים בעת כזאת? אל ר' ישראל בער. באו רבים מאנשי העיר אליו, שיגלה היכן רבי צבי. והוא משיב: "איני יודע".

בצר להם, הלכו בני המשפחה אל המשטרה הטורקית, אך מה יכלו השוטרים הישמעאלים לעזור. עד מהרה רעשה העיר: "רבי צבי רוזנטל הלך להתפלל ולא חזר, הוא נעלם, ומי יודע היכן הוא".

השמש כבר נוטה אל מעבר להרי טבריה, עוד מעט תפרוש השבת את כנפיה. ולרבי צבי אין זכר. אנשים אחדים העלו השערה: "לרבי צבי קרובי משפחה בצפת, שמא היתה איזו מחלוקת בביתו, והוא הלך לשם?".

עמדו מיד ושלחו גיבור אחד מגיבורי טבריה היודע לרכב על סוס במהירות, לעיר צפת. הלה דהר כחץ מקשת, והספיק לחזור לטבריה ולהודיע שהוא ביקר בכל האזור ואצל המשפחה בצפת, ורבי צבי איננו.

מרגע לרגע הלכה והתחזקה בקרב בני הישוב בטבריה הסברא, כי שני הברסלב'רס קשורים להיעלמותו הפתאומית של רבי צבי.

היה מתלמידיו הקרובים. תמונה נדירה של רבי ישראל מאיר הכהן מראדין בעל ה'חפץ חיים'

תלמיד שקרב את רבו. ר' ישראל בער אודסר

כמה אנשים אמרו "הברסלב'ר שלחו אותו לאומן... הרי העיקר אצלם אומן, והרי הוא כבר משלהם!".

החותן ניצל את השמועה והלך אל 'מוכתר' העיר, יהודי שפרק מעליו עול מלכות שמים, ושלשל לידו סכום הגון. המוכתר שהיה כעין שליט כל-יכול, ובנוסף אוהב ממון שנהג ליטול שוחד בכל הזדמנות ולשחד את כל פקידי הממשלה, קפץ על ההזדמנות ליטול ממשפחות שני הצדדים 'דמי לא יחרץ'. במוחו נרקמה העלילה: הרי עת מלחמה עכשיו, הרוסים ובני בריתם נלחמים בטורקים - שליטי הארץ, מה יותר פשוט מלומר שחסידי ברסלב שלחו את רבי צבי לאומן שברוסיה אויבתה של טורקיה, למטרת ריגול?

"צריך לאסור את רבי ישראל קרדונר ורבי ישראל בער", פסק מוכתר העיר, "הם יודעים היכן רבי צבי". הדבר אך יצא מפי המוכתר, ועד מהרה נשלחו שוטרים אל בתיהם של רבי ישראל קרדונר ורבי ישראל בער.

◆◆◆

ביתו של רבי ישראל קרדונר עמד סמוך לכל בתי הכנסת של טבריה, של הספרדים ושל החסידים, המתפללים שהבחינו בשוטרים הצובאים על הבית, נקהלו ובאו לראות על מה ולמה הסער, וכששמעו במה דברים אמורים, הנידו בראשם בזעם עצור נוכח הידיעות המרעישות. בחוץ המתין האספסוף, יחד עם המוכתר והשוטרים, וכשראו האנשים שאינם יכולים לעשות לרבי ישראל מאומה, החלו שופכים חמתם על העצים והאבנים,

טעם מן האור ונעשה בריה חדשה. טבריה של מעלה

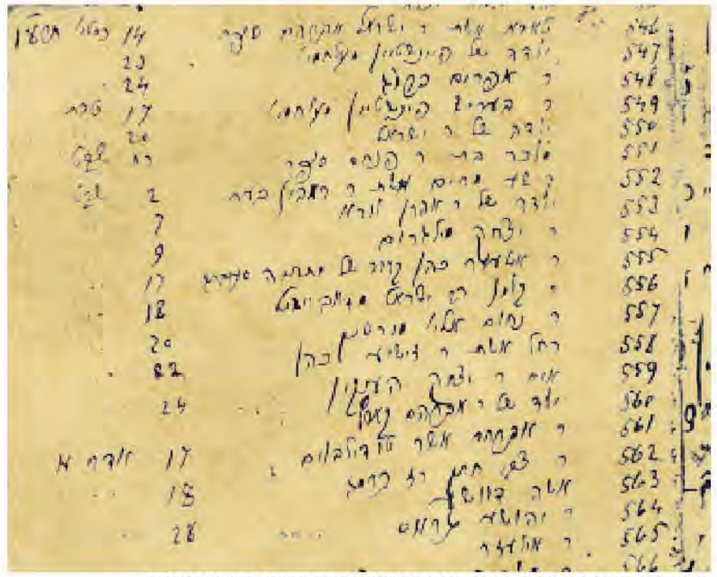

ר' צבי חתן ר"ז ברמ"ג. רישום פטירת רבי צבי רוזנטל בפנקס החברא קדישא דטבריה

משליכים אבנים ומנפצים את חלונות ביתו, תוך קריאות: "איפה רבי צבי? איפה רב צבי?".

"היה לו שבת לרבי ישראל..." מספר רבי ישראל בער, "שברו את כל הכלים שלו, לא השגיחו על חילול שבת. שברו את הכד של מים שנכנסים בו שלשה-ארבעה פחי מים. את כל האבנים של טבריה זרקו לעבר רבי ישראל ובני ביתו וילדיו הקטנים. נו, בלילה מוכרחים לישון, אז הם עשו הפסקה והלכו לישון. אבל בבוקר השכם, כולם קמו והלכו שוב: איפה רבי צבי?...".

בביתו, עומד רבי ישראל קרדונר בתפילה לפני הבורא יתברך. תפילת שחרית של שבת קודש. כולו דביקות במי שאמר והיה העולם, 'האדרת והאמונה לחי עולמים, הבינה והברכה לחי עולמים...'.

ובחוץ - אנדרלמוסיה רבתי, השוטרים הטורקים יחד עם המוכתר מרדכי ובני משפחתו של רבי צבי רוזנטל הנעדר מתגודדים וצובאים על הבית בחמת זעם כמוה לא ראתה טבריה הקטנה מזה זמן רב.

מעשה בשלושה עשירים

שלושה עשירים היו בטבריה, "הם כבר היו מהציונים החדשים, מהמשכילים" מתארם רבי ישראל בער, "והם עשו צחוק מכל היהדות והתורה". הגדול והחשוב שבהם, ישראל זלמן'ס, היה בעל תחנת-קמח. אביו וסבו ובני משפחתו היו חסידים והוא לא הרהיב עוז להשיל מעליו לגמרי את המלבוש היהודי, "אז הוא לבש בשבת את השטריימל ככה בצד לפי המודה...".

השני, שטרנברג, היה רוקח מפורסם שיצאו לו מוניטין עד לירושלים, והוא החזיק בית-מרקחת גדול בעיר. השלישי היה לייבל, סוחר העצים הגדול ביותר בטבריה.

"אלו השלשה" מספר רבי ישראל בער, "היו חברים והתלוצצו מהיהדות, כמו החכם של ה'סיפורי מעשיות', והיה אצלם צחוק; 'הולכים להתפלל...' הם הלכו לבית-הכנסת, אבל זה מין הצגה, מין צחוק, ככה הם הלכו לבית הכנסת.

גם באותה שבת הם הלכו לבית הכנסת,

כשאני מזכיר לעצמי המעשה של רבי צבי אני נעשה אדם חדש. ר' ישראל בער אודסר

כל העיר רעשה מהתקרבותו. ישיבת אור תורה בטבריה, נראים בתמונה הגר"מ קליערס, רבי מאטיל מסלאנים ועוד מרבני הישיבה

כדרכם. כשהתקרבו אל האזור בו מצויים בתי הכנסת של קארלין, סלאנים והאחרים, הבחינו בהמולה והתגודדות רבתי סביב אחד הבתים; אנשים עומדים וצועקים, אחדים משליכים אבנים וקוראים קריאות. מימיהם לא ראו התקהלות קולנית כזו כאן בעיר, ועוד בעיצומה של שבת, השלושה התקרבו אל המתקהלים: "מה הרעש? מה יש, מה קרה?".

והנאספים מביטים בהם בתימהון: "לא שמעתם?! ישראל בער נעשה חסיד ברסלב, עכשיו גם רבי צבי רוזנטל נעשה חסיד ברסלב, אתמול ביום שישי הוא הלך להתפלל ולא חזר! ומי אשם בכל? מי שגר כאן - רבי ישראל קרדונר!".

שלושת העשירים מתקרבים אל הבית. שם, קרוב לדלת עומדים המוכתר, השוטרים, וגם משפחתו של רבי צבי ומשפחתו של רבי ישראל בער, וכולם מצפים לתפיסתו של רבי ישראל.

רבי ישראל נחשב נתין זר, בהיותו אזרח גליציה ובעל דרכון אוסטרי, ולפי החוק הטורקי אסור להיכנס לביתו של נתין זר ולעצרו. אפשר לעשות זאת רק כאשר הוא נמצא ברחוב. לא נותר לשוטרים אלא להמתין לו מחוץ לבית עד שייצא.

מאויבים לאוהבים

"תפילתו של רבי ישראל", מספר תלמידו, "תמיד היתה בדביקות גדולה, אבל אז באותה שבת התפלל בכוונה יתירה ונפלאה מאין כמוה". בחוץ מהומה ורעש, ובפנים - איש אחד הדבוק בכל מעייניו ביוצרו, עומד בהיכל המלך ומלקט ציצים ופרחים ושושנים נאים, בניגון ובנעימה ובגעגועים שאין להם קץ, כמו אין שוטרים ומוכתר וקהל זועם הצובא על הדלת. רבי ישראל מתפלל שחרית וקולו הטהור נשמע מחוץ לבית.

> "כשיבוא משיח, גם כן יספרו ויהיה שמחה גדולה מרבי צבי שהלך רגלי לירושלים ביום שישי. זה המעשה צריכים להדפיס, להודיע שהיה רבי צבי רוזנטל!"

שלושת העשירים כלל לא הבינו למה מחכים. הם ניגשו אל הדלת לפתחה, אך היא היתה נעולה, כי רבי ישראל סגר הדלת בעדו. אמרו העשירים לעשות את מה שאיש לא ההין לעשות; לשבור את הדלת - גם אם שבת היום - לפרוץ פנימה ולגרור החוצה את האיש שבשלו כל הסער הזה.

אבל ברגע שהתכוננו הללו לעשות שפטים בדלת הבית, הגיע פתאום לאוזניהם קול תפילתו של רבי ישראל...

הקול שלו נכנס ללב שלהם; תפילה כזאת לא שמעו מימיהם!

באותם רגעים ידיהם רפו וגאוותם שחה. תפילתו של רבי ישראל קרדונר סדקה את מעטה הקליפה שעטה על נשמתם. העשירים המשכילים עצמם לא ידעו מה זה היה להם, הם פנו אל המוכתר והורו לו לעזוב את המקום.

הם היו בעלי המאה ובעלי הדעה. הוא פחד מהם. לקולם המצווה של העשירים, הסתלק המוכתר ובעקבותיו השוטרים, נתפזרו גם המתקהלים והלכו להם, ורק שלושת העשירים נשארו ליד הבית, ממתינים בסבלנות לרבי ישראל קרדונר שיסיים תפילתו.

כשנדם קולו, נקשו מתוך יראת-כבוד על הדלת, ואמרו: "רבי ישראל, שילחנו את מרדכי המוכתר מכאן, אנחנו רוצים לדבר עמכם".

רבי ישראל פתח להם את הדלת והם נכנסו. "הם דיברו אתו", מספר רבי ישראל בער, "מה ארע כאן? יש רעש בעיר עם רבי הערש ועם ישראל בער, מה קרה? הכלל, הוא דיבר אתם מהרבי, והם, שהיו פקחים, קיבלו ממנו! הם שאלו אותו כמה דברים והוא ענה להם עם כזה מין חכמה, שהם התבטלו לפניו! לאחר מכן הם החזיקו אותו, אלו השלושה תמכו בו, והם ביקשו מרבי ישראל שישאיל להם ספרים מספרי ברסלב...".

בימים שלאחר מכן, ככל שהיה רבי ישראל מדבר עמם מרבינו ותורותיו, הלכה ונמוגה ליצנותם וזחיחות דעתם, ויראת שמים נכנסה בהם.

אלו היו הפירות מתפילתו של רבי ישראל קרדונר באותה שבת.

ר' ישראל בער במעצר

בעוד האנשים צובאים על דלתו של רבי ישראל קרדונר, באמצע התפילה בשבת בבוקר, ניגשו שוטרים אל רבי ישראל בער, אזקו אותו ולקחוהו אל בית הסוהר.

אמו וזוגתו לא ידעו את נפשם מפחד ובהלה; הטורקים הרי ידועים ברשעותם, הם חטפו כבר יהודים רבים ושלחו אותם הרחק אל חזית המלחמה ועקבותיהם לא נודעו, ומי יודע מה יעשו עמו עכשיו? מיהרה אמו מרת רבקה שיינדל ורצה כל עוד רוחה בה אל בתי הכנסת וזעקה מנהמת לבה: "אידן! ראטעוועט! מ'וועט איהם נעמען פאר א חיילי", יהודים! הצילו! הם ייקחו אותו לחיילי... היא ניגשה לארון הקודש ופרצה בבכי: "אוי, שלא ייקחו אותו לחיילי! שלא ייקחו אותו לחיילי!".

למשמע בכיותיה, נענה אחד מגדולי המתנגדים שהיה בבית הכנסת: "אדרבא, שייקחו אותו, שלא יהיה ברסלבר...".

אמו ואשתו של רבי ישראל בער שמו פעמיהן אל בית הסוהר, וכשראו אותו דרך

סורגי החלונות, זלגו עיניהן דמעות מתוך צער ודאגה עצומה: "מה נשמע איתך? הם לקחו אותך באמצע התפילה!"

ה'מוכתר' של טבריה, ציפה לקבל שוחד מאת בני משפחתו של רבי ישראל בער, כפי שרגיל היה לקבל תמידין כסדרן מיהודי העיר כל אימת שנתאווה לממון, אלא שהם, עניים מרודים היו, וגם אילו רצו להביא לו את דמי הכופר, לא היה בידם.

לא עברה שעה קלה, ובבית הסוהר ניגש המוכתר אל תאו של רבי ישראל בער, הוציאו והוליכו אל מפקד הכלא, גנרל חמור סבר, והלה הרעים בקולו בתקיפות: "תגיד איפה רבי צבי?!"

"מהיכן אדע" השיב רבי ישראל בער, "השומר ר' צבי אנכי?!".

בפקודת הגנרל ניגשו מספר שוטרים, השכיבוהו על הארץ, כפתו את ידיו ואת רגליו בחבל, הרימו את רגליו למעלה, ותוך שהם מנופפים במוטות ברזל, הדהד בחדר קולו המאיים של הגנרל: "אם תגיד איפה רבי צבי - הרי טוב. ואם לא, תמות! אנחנו נכה אותך מכות רצח!".

בני משפחתו שומעים את הדברים ורועדים מפחד, הם פרצו בזעקות ובכיות עד לב השמים, והשוטרים בשלהם: "או שתגיד איפה רבי צבי, או שנכה אותך עד מוות!...".

כיוון שראה רבי ישראל בער את פראי האדם הישמעאלים עומדים על גביו ומוטות הברזל בידיהם, הבין שמדובר בפיקוח-נפש, והפליט: "יכול להיות שהוא הלך לירושלים".

הגנרל, שהעדיף להאמין לעלילת המוכתר

> "אני הרי למדתי בישיבה, וגם רבי צבי למד שם, כשהוא ראה שאין אף אחד בחצר, רק אני והוא, הוא נעמד רחוק ממני, ולא סובב ראשו אלי, רק דיבר אל הקיר: 'ישראל בער! יש לי מה לספר לך, אבל אסור לי!... תלך אל השדה, ואני אבוא אחריך!'. אמרתי לו גם אני, כשפני מוסבות אל הקיר: 'כן, כן..."

שיש כאן קנוניית ריגול המאיימת על הממלכה העות'מנית בארץ, איים: "תדע לך שאנחנו שולחים עכשיו חיילים בכיוון ירושלים, ואם לא ימצאו אותו - נכה אותך עד מוות. תאמר את האמת!...".

היה פאר העיר ופאר הישיבה. ציון רבי מאיר בעל הנס וישיבת אור תורה בטבריה

ורבי ישראל בער עונה בעודו שוכב עקוד בידיו ורגליו על הארץ: "זו האמת. השם יודע".

חיש קל נשלחו חיילים טורקים בדרך העולה לירושלים. ובמוצאי שבת, אי-שם על אם הדרך, במושבה ליד עפולה, נמצא אדם המהלך בדרך, היה זה לא אחר מרבי צבי, שלאחר ששבת שם, המשיך בדרכו ירושלימה.

הם הורו לו לבוא מיד עמם, אך הוא סרב. "תדע" אמרו לו, "שישראל בער נמצא בבית הסוהר, ואם לא תבוא, יאסרו גם את רבי ישראל קרדונר, הם סובלים ונמצאים בסכנה. תחזור אתנו עכשיו!".

כיוון ששמע במה דברים אמורים, חזר איתם מיד ללא שהיות. ובמוצאי שבת, בשעת לילה מאוחרת, עברה הרינה במחנה: "רבי צבי חזר!".

לפי החוק, לא היו משחררים עצורים בלילה ועל ר' ישראל בער היה להמתין לבוקר, אך בני משפחתו התחננו בפני המוכתר "הרי רבי צבי כבר כאן...", והוא היה מוכרח להיעתר להם ולהורות לשחררו לאלתר.

ה'מוכתר' נעלם!

מרוב פחד שמא המוכתר רוצה ממון ושוב ייקחו אותו לבית הסוהר, ומחשש של היוודעות למלכות והסתכנות בגיוס לצבא, לא חזר ר' ישראל בער לביתו, אלא התחבא במקום סתר תחת אחד מבתי הכנסת. הוא נשאר במחבואו עד יום ראשון לעת המנחה, ואז עלה אל בית הכנסת להתפלל ולשמוע קדושה, שם שמע חדשות מבהילות על גורלו המר והנמהר של אותו מוסר, המוכתר, ששנים ארוכות סבלו בני העיר ממסירותיו והלשנותיו, וכה מספר רבי ישראל בער:

"כשבאו אנשים לתפילת מנחה, היו ביניהם הזקן רבי קהת מחשובי החסידים ור' זלמן גאלעס חותנו של רבי צבי, שהיו חברים. בבית הכנסת דיברו שהטורקים אסרו את מרדכי המוכתר ולקחו אותו לאיסטנבול באשמת ריגול!...

"אז אמר רבי קהת: 'זה ה'מעשה' של רבי ישראל קרדונר, הוא נתן למוכתר עונש, השם נתן לו עונש על השבת הזה'. לקחו את המוכתר ומאז הוא נעלם. טבריה לא ראתה אותו יותר. בהתחלה אמרו: 'מרדכי כבר יידע להסתדר, יש לו קשרים, הוא ייצא מהכלא'. אבל האשמה היתה חמורה מאוד, לא עזרו לו שום קשרים, הוא כבר לא חזר לעולם לטבריה. כנראה הוא מת, לא עלינו,

היה מסתגר במרתף והוגה בספר ראשית חכמה. בית בטבריה העתיקה

באיסטנבול.

"אז היו האנגלים, הם היו במלחמה עם טורקיה, ופה בארץ שלטו הטורקים, וגם בלבנון ובסוריה הם שלטו. והתלונה היתה שמרדכי מרגל לטובת האנגלים. אחרי כמה שעות באו המשטרה ולקחו אותו לבית הסוהר ומאותו יום ראשון - הוא לא חזר לא לטבריה ולא לארץ ישראל! הוא השאיר אישה ובנים ולא יודעים עד היום היכן הוא, אולי הם הרגו אותו? על כל פנים לא יודעים. טבריה נשארה בלי המוכתר...".

בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל, באותה עלילה שטפל על אנשים כשרים ונקיי כפיים, הואשם המוכתר בעצמו.

את המשך הסיפור עם רבי צבי, מגולל רבי ישראל בער:

"ביום ראשון עשו אסיפה במעמד רב העיר ואשתו וחותנו של רבי צבי, ונתנו לו להבין: 'אתה חייב לחתום על כתב ולהתחייב שלא לעמוד בתוך ד' אמות של רבי ישראל ושלא תדבר אתו ועם ישראל בער, ושלא תלמד בספרי ברסלב'.

רבי צבי שראה כי כלה ונחרצה עמם, חתם. הם דרשו מלבד החתימה שגם ייתן על זה תקיעת-כף. ומפני היראה נתן להם תקיעת-כף על הכל.

האסיפה נתקיימה בסוד, אך לרבי ישראל בער נודע הדבר על ידי רבי צבי עצמו, כפי שהוא מספר:

"אני הרי למדתי בישיבה, וגם רבי צבי למד שם, כשהוא ראה שאין אף אחד בחצר, רק אני והוא, הוא נעמד רחוק ממני, ולא סובב ראשו אלי, רק דיבר אל הקיר: 'ישראל בער! יש לי מה לספר לך, אבל אסור לי!... תלך אל השדה, ואני אבוא אחריך!'. אמרתי לו גם אני, כשפני מוסבות אל הקיר: 'כן, כן...'.

"יצאתי אל השדה, והוא בא אחריי וסיפר לי את כל המעשה, שעשו אסיפה עם המשפחה והאישה והחותן, ועשו את הכתב והתקיעת-כף.

"אמרתי לו: 'רבי הירש?! מה זה אתך?! מדוע נתת תקיעת כף? מדוע חתמת? מה יכולים הם לעשות לך? והוא אומר: 'המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל, כשאחד עושה נדר שיחלל שבת, שלא יניח תפילין, יש לזה ערך?!'.

"לאחר מכן חזרתי לעיר, סיפרתי לרבי ישראל את מה שרבי צבי סיפר לי, ורבי ישראל הוציא אנחה מלבו: 'אוי... זה כמו שאחד נותן שיכרתו את ראשו...' אמרתי לו: 'רבי הירש אומר 'המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל'. אבל מפני קידוש השם - הוא היה צריך לקדש השם, הוא לא היה צריך למסור את עצמו.

"לא עברו ימים אחדים, וביום שלישי רבי צבי, שהיה גיבור גדול, נפל לחולשה גדולה על הריאה. היה בטבריה רופא גדול, הביאו אותו, והוא אמר שרבי צבי חולה במחלה קשה, וזה לאחר ייאוש, אי אפשר לעשות בשבילו מאומה.

"כל העיר וכל הילדים מהתלמוד-תורה הלכו לקברי צדיקים להתפלל בשבילו, וגם אני ורבי ישראל היינו שם, וגם אשתו של רבי צבי היתה שם. אמרתי לרבי ישראל: 'אשתו של רבי צבי כאן', כששמע זאת, אמר: 'כך?

היא נמצאת כאן? לך לבית החותן, ותאמר לרבי צבי שיקרע מיד את הכתבו!'.

"הלכתי תיכף, נכנסתי אל הבית, רבי הירש הבחין בי ואמר: 'ישראל בער! תברח תיכף! אשתי תהרוג אותך כאן!', עניתי לו: 'היא נמצאת בקברי צדיקים, אצל הרמב"ם'. אמרתי לחותנו: 'רבי ישראל אומר שתקרעו את הכתבו!', אז רבי קהת שישב שם גם כן, אמר לחותן, ר' זלמן, שניהם היו ידידים: 'שמע בקולו וקרע את הכתב, שהוא יחיה, שיהיה ברסלבר! תקרע את הכתב, אחר כך כבר נראה מה לעשות!'.

"אבל החותן ענה: 'לא! בשום אופן לא אתן לקרוע את הכתבו!'.

"זה היה ביום חמישי בערב, ובלילה רבי צבי נפטר...".

"בלילה אני רואה את רבי צבי בחלום, לפני שידעתי שהוא נפטר; בחלום אני הולך ברחוב, ורבי צבי בא מולי ומדבר אלי, אמרתי לו: 'ר' הערש! מה אתם עושים?! אני מוכן לדבר עמכם! אבל אתם?! איך אתם עושים דבר כזה? לידי אתם עומדים? אולי מישהו יראה!', והוא אומר: 'החלטתי שיהיה מה שיהיה, לא אעזוב את רבי ישראל - שיהיה מה שיהיה!'. אני נתייראתי כל הזמן אולי יבוא מישהו ויראה את רבי הערש מדבר עמי, לאחר מכן ירדנו לטבול במקוה, וכך, כשאני יורד לטבול, אני מתעורר מחלומי ושומע קולות של בכייה. אני יורד אל הרחוב, ושומע שרבי צבי נפטר!".

היה זה ביום י"ח באדר תרע"ו, בן שלושים וששׁ היה רבי הערש בפטירתו. כל ימיו, לא הפסיק רבי ישראל בער להתפעל ממסירות נפשו של רבי צבי בשביל התקרבותו לרבינו למרות מה שנעשה עמו. "כשאני מזכיר לעצמי את המעשה של רבי צבי, אני נעשה אדם חדש. מי שמע דבר כזה? הולכים להתפלל ותיקין ולא אומרים כלום, הוא הולך להתפלל ונאבד. נעלם. איננו. מי שמע?

"כשיבוא משיח, גם כן יספרו ויהיה שמחה גדולה מרבי צבי שהלך רגלי לירושלים ביום שישי. זה המעשה צריכים להדפיס, להודיע שהיה רבי צבי רוזנטל!".

את הסיפור על רבי צבי, מסיים רבי ישראל בער בתפילה:

"ואני מבקש רחמים מאת הבורא יתברך, שיזכני לראות באור ה', ואזכה להתקרב ולהשיג משהו מן האור הגדול שזורח בעולם, ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן. וכמובא בספר המידות (אות צדיק) 'ביאת המשיח תלוי בקרבת הצדיקים', 'עיקר שלמות הנפש תלויה בקרבת הצדיקים'".

■

תודות לה"ר ברוך בלסקי וה"ר ישי קופרמן.

מתוך הספר 'אהבת תמים' - תולדות רבי ישראל קרדונר ותלמידו רבי ישראל בער אודסר זצ"ל העומד לראות אור בעזהי"ת.

על קוטב זה התחנך הנער צבי בנו של רבי אריה-לייב רוזנטל, כאשר הוא מתעלה בלימוד התורה יחד עם חתירה והתאמצות גדולה לתיקון המידות. החפץ חיים גילה כלפיו חביבות מיוחדת ובצאתו לדרך הארוכה לארץ הקודש, נשא את מזוודתו עד לתחנת הרכבת

הרי טבריה והכינרת

הזיידע רבי צבי

הרה"ח ר' **פנחס רוזנטל** שליט"א בדברי זיכרון על הסבא הגדול רבי צבי שנסתלק בימי עלומיו

זה זמן כביר שמענו כי צאצאים לו לרבי צבי רוזנטל זצ"ל, המתפארים באבי משפחתם ובקרבתו לחסידות ברסלב. בסייעתא דשמיא הגענו אל נכדו הרה"ח ר' פנחס רוזנטל שליט"א, מיקירי ירושלים ומחשובי חסידי קארלין ואמשינוב. ר' פנחס בקי היטב בפרטי הסיפור שארע עם סבו, הוא שמע אותו בהרחבה מפי רבי ישראל בער אודסר זצ"ל בבואו אליו במיוחד לשם כך, הוא ניאות לספר לנו את המעט הידוע לו על סבו ואף נתן לנו תמונה של סבו בהיותו צעיר לימים.

איך אתם נכדו?

אבא שלי, ר' דוד צבי זכרונו לברכה, היה בנו.

ידוע לכם באיזו עיר נולד רבי צבי?

איני יודע בדיוק, הוא נולד בבלרוס, היה תלמיד של ה'חפץ חיים' זצ"ל. כבר אז, עוד בתור בחור, הוא היה מאוד חשוב אצל החפץ חיים, החפץ חיים ליווה אותו כשנסע לארץ ישראל וסחב עבורו את המזוודה שלו עד לרכבת.

הוא הגיע כבחור ליטאי לארץ והתיישב בטבריה. שם התחתן עם בתו של ר' זלמן לייב גאליס, בנו של ר' משה גאליס, משפחה חסידית ידועה בטבריה, היה להם קשר למשפחת ברז"ל, לסבא של רבי ישראל בער אודסר.

ואיך הוא התקרב לברסלב?

את זה רבי ישראל בער מספר, מאבא שלי לא שמעתי כלום בענין, בכלל, פעם זה לא היה כמו היום, האבות לא היו יושבים עם הבנים ומספרים. אבל מרבי ישראל בער שמעתי את כל הסיפור בתוספת הרבה פרטים על המשפחה, היה מאוד חשוב לי לשמוע ממנו הכל, הוא ישב אתי שלוש שעות, אצלו בבית, והקלטתי הכל. אחר כך מישהו מהאחיינים ביקש ממני את הקלטת והיא אבדה, לא שמרתי עותק, חבל. עשיתי טעות שנתתי בלי לשכפל.

אני זוכר שהוא סיפר לי שתמיד כשהיה רוצה להתחזק, היה בא אל הסבא ויושב אתו ולומד אתו. אבי סיפר לי, שהסבא רבי צבי היתה לו מערה, כמין מרתף כזה מתחת לבית, ושם הוא היה נמצא כמעט כל הזמן, שם היה לומד, הוא היה 'מתבודד' כזה, לכן הוא נמשך מהר לברסלב... הוא היה אדם פרוש מאוד, כל חודש גמר את ה'ראשית חכמה'!

לסבא רבי צבי היו שתי בנות קטנות, אבי סיפר לי, שלפני שהסבא רבי צבי נפטר, אמר לאשתו: יהיה לך בן, ותקראי אותו על שמי. ואמנם אחרי פטירתו נולד אבי שנקרא דוד צבי. מספר שנים אחרי פטירת הסבא, נפטרה סבתי, ואבא נשאר יתום מאב ומאם, הוא מדי תקופה גר בבית משפחה אחרת, עד שגדל.

הסבא רבי צבי נפטר בגיל שלושים וששׁ ונקבר בבית החיים העתיק בטבריה, אבא שלי היה מראה לי את הקבר, הוא נטמן לא הרחק מחלקת תלמידי הבעש"ט.

■

איש האשכולות

רב-שיח מיוחד נערך לקראת יום פטירת החסיד ורב הפעלים **רבי נחמן ישראל בורשטיין ז"ל** בי"ד באדר, // **השתתפו** בניו החשובים: רבי אברהם שמעון, רבי אהרן ניסן, רבי נתן, רבי אליעזר ליפא, רבי שמואל לייב, מספרים הבנים על מפעלות חייו הקדושים של אביהם הדגול // **משרידי דור דעה** // על הגוונים הרבים שהתמזגו בו ובפעולותיו מצעירותו ועד ימיו האחרונים // **הילדות** בצל אביו החסיד הנאמן רבי משה בורשטיין // **הצוואה** של רבי אברהם'לע שטרנהארץ // במחיצתם של זקני ויקירי החסידים בעיר העתיקה // 'שכר הדירה' שדרש רבי אברהם'לע מהאברך הצעיר ר' נחמן // שיעוריו המרתקים והמיוחדים מלאי העריבות והמתיקות // **קירוב הרחוקים והפצת המעיינות** חוצה ופנימה // תפילות ה'**קבלת שבת**' בקטמון ובקיבוץ במירון אשר חן מיוחד היה נסוך בהן // ה'**ליקוטי תפילות**' המנוקד הראשון // שימור שיחות וניגוני קודש לדורות הבאים // הקמת **חבורות האברכים** והבחורים וייסוד הירחון 'אולפן חד"ת' // ולסיום: **חג הפורים** במחיצת אנ"ש עם **ה'שמחות והבכיות'**

בלעדי
רב שיח מרתק
לכבוד פורים
עם בניו של הרה"ח
ר' נחמן ישראל
בורשטיין ז"ל

ר' נתן בורשטיין שליט"א

ר' שמואל לייב בורשטיין שליט"א

ר' אהרן ניסן בורשטיין שליט"א

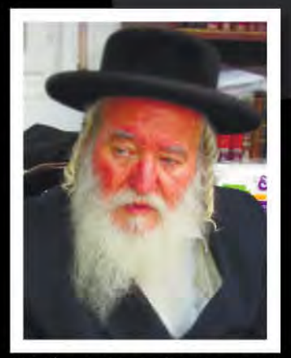

ר' אברהם שמעון בורשטיין שליט"א

הבנים יושבים לרב-שיח משותף על אביהם הגדול

ר' נחמן בורשטיין בצעירותו

אי אפשר לתאר את חסידות ברסלב בימינו בלי החותם הכביר שהשאיר בה החסיד הדגול, משרידי הדור הקודם ומגדולי מעבירי המסורה לדורינו, הלא הוא רבי נחמן ישראל בורשטיין זצ"ל, אשר יום היארצייט שלו חל בחודש אדר.

כל חייו היו מקשה אחת של מסירות נפש ודביקות בלתי מתפשרת לכל מה שקשור לרבינו הקדוש הנגמ"ח, תורותיו ועצותיו, ובעיקר שימור הגחלת והנחלת החסידות לדורות הבאים.

אחת מפעולותיו הברוכות הוא השיעור השבועי בספרי רבינו מידי יום שלישי, שייסד ר' נחמן לפני כעשרים שנה בבית המדרש "אור אברהם" בשכונת גבעת משה בירושלים. השיעור שנמסר בזמנו על ידיו עבר עם פטירתו לבניו החשובים, מיקירי אנשי שלומנו, אשר ממשיכים ביתר שאת וביתר עוז לקיים עליהם את הפצת אור הצדיק לכלל.

לרגל יום השנה להסתלקותו, במסגרת השיעור השבועי התקבלו חברי מערכת "אבקשה", כדי לשוחח ולקבל על קצה המזלג ולשמוע מכלי ראשון מן המעט דמעט על ימי חייו היוקדים באש קודש של אביהם ר' נחמן זצ"ל, ובעיקר כיצד השליך את חייו מנגד למען רבינו הקדוש, ולמען כלליות חסידי ברסלב מיום עמדו על דעתו ועד לפטירתו לחיי העולם הבא.

תענוג רוחני היה לנו לשמוע את פיו מפיק המרגליות של בכור הבנים הרה"ח ר' אברהם שמעון בורשטיין שליט"א מחשובי משפיעי אנ"ש, שדלה דלה לנו מאוצרותיו הגנוזים עימו, שיחות וסיפורים שעדיין לא שזפתם אוזן מעולם, וכן משאר האחים אשר כל אחד תרם את חלקו והשמיע מסערת נפשו, הרה"ח ר' אליעזר ליפא שליט"א רו"מ חבורות מורשת הנחל, הרה"ח ר' שמואל לייב שליט"א מחשובי אנ"ש בצפת, הרה"ח ר' נתן נפתלי שליט"א רו"מ מכון תורת הנצח, והרה"ח ר' אהרן ניסן שליט"א רו"מ בית מדרשנו בעיר ביתר עילית.

לפני שנכנס לתולדות חייו, ברצוננו לשמוע מה היה הדבר שגרם לאביכם להתמסר בצורה כל כך חזקה לכל עניני רבינו הקדוש?

ר' אברהם שמעון: שאלה טובה מאד שאלתם, שכן שמענו מאבינו סיפור נפלא מימי ילדותו, סיפור המגלה טפח ומכסה טפחיים, מהיכן ניצתה האש הגדולה שבערה בקרבו במשך כל ימי חלדו:

היה זה כאשר הסבו אנשי שלומינו בבית מדרשנו שבעיר העתיקה בתוככי חומות ירושלים, בשנים שלפני קום המדינה. בזמן שמיעת התורה מפי החסיד הישיש, זקן אנ"ש רבי אברהם שטרנהארץ זצ"ל, היו הילדים נוהגים לצאת החוצה ולשחק כמנהגם, אבל אביו, זקננו הרב החסיד ר' משה בורשטיין זצ"ל הרגיל את בנו ר' נחמן לשבת בין כל המבוגרים ולשמוע את תורת הצדיק, גם אם לא מבינים כל כך... יצויין כי גם אותנו הנכדים היה מחנך כך, לשבת ולשמוע כאשר מדברים מתורת רבינו הקדוש.

באותה שבת ישב ר' אברהם'לע ולמד לפני הקהל את תורה ה' מליקוטי מוהר"ן "תקעו אמונה", שם מדבר רבינו כי העיקר היא האמונה וצריך לחפש את עצמו ולחזק את עצמו באמונה, והתיקון לזה הוא שצריכים לחתור ולמצוא את המים שמשם גדלה האמונה.

ר'אברהם'לע ציטט את לשון זקנו מוהרנ"ת הכותב על תורה זו בשפת האידיש (עלים לתרופה שפ"ט): "אז מען מוז דעביוועון דאס וואסער וואס פון דארט וואקסט אמונה!!!" והרחיב לבאר כמה צריכים לחתור ולגלות את האמונה הקדושה ולהבעירה בלבות בני ישראל.

את רוב הדיבורים לא הצליח הילד נחמן להבין, אבל מה שנכנס ללבו הטהור למשך כל ימי חלדו "מען דארף דעביוועון די אמונה!!!" - - -

היו אלו מילים חוצבות להבות אש שחדרו אל תוך תוכו, ואף בשעתו סיפר לאביו ר' משה כי המילים היחידות האלו ששמע מר' אברהם'לע השאריו אצלו חותם לא יישכח. מילים אלו בערו בתוכו ולא נתנו לו מנוח עד שקיים זאת בכל כוחותיו, ומסר את נפשו על כך.

ואכן אבי ר' נחמן היה איש של חזון ומעש עוד מינקותו. אותה "תורה" שקיבל

> **ר' אברהם'לע ציטט את לשון זקנו מוהרנ"ת הכותב על תורה זו בשפת האידיש: "אז מען מוז דעביוועון דאס וואסער וואס פון דארט וואקסט אמונה!" והרחיב לבאר כמה צריכים לחתור ולגלות את האמונה הקדושה ולהבעירה בלבות בני ישראל. את רוב הדיבורים לא הצליח הילד נחמן להבין, אבל מה שנכנס ללבו הטהור למשך כל ימי חייו הם המילים "מען דארף דעביוועון די אמונה!!!"**

מר' אברהם'לע, היא זו שפיעמה בו והובילה אותו לעבר המפעלים והפרוייקטים האדירים שחולל במשך עשרות בשנים בקרב חסידות ברסלב.

ניתן לשער כי הוא זכה להכיר את גדולי אנ"ש עוד משנות העיר העתיקה, האם הוא היה מספר על הימים ההם?

ר' אברהם שמעון: לא רק שהיה מספר, כל החיות שהיה לו בעניני רבינו הוא שאב מאותם ימים, בהם הסתופף בצילם של זקני וחשובי החסידים בעיר העתיקה.

כל ימיו לא הפסיק לספר ולהתמוגג על הזכרונות מהעיר העתיקה, בצבעים חיים היה מתאר את הנהגותיהם של החסידים, אמירת התיקון הכללי, השיחת חברים, לימוד התורה בהתלהבות וקימת חצות.

ואם כבר הזכרנו את קימת החצות, הוא היה מספר תמיד על ה"חצות" של ר' שמואל שפירא, כיצד היה כבר משנות נערותו קם ביחד איתו בחצות לילה והולכים בצוותא לשדה להתבודדות.

הרי אנו עומדים לקראת ימי הפורים, אבי ר' נחמן היה מתאר לנו כיצד ניצל ר' שמואל שפירא את יום הפורים: מיד בבוקר אחרי קריאת המגילה ניגש בהחבא למקום מסתור, שם שלף את בקבוק היין, בירך בכוונה "בורא פרי הגפן" ולא זז משם עד ששתה את כולו מתוך מסירות נפש, ההיפך הגמור מטבעו. כך היה מקיים את מצוות "עד דלא ידע" תיכף אחרי קריאת המגילה, וממשיך לקיים את שאר מצוות היום בהיותו בגילופין...

כל שנה היה ר' שמואל בוחר לעצמו את ענין ופתגם מסויים שדיבר ממנו בעת שכרותו והיה חוזר עליו אין ספור פעמים. במיוחד היה אבי ר' נחמן מתאר את פורים של שנת תש"ח, בעיצומו של המצור והמלחמה על העיר העתיקה. באותם ימים טרופים היו תושבי הרובע היהודי נתונים במצור מוחלט, כאשר כל כמה ימים היתה מגיעה אספקה מצומצמת של אוכל ושתיה.

בדיוק באותו יום הפורים יצא ר' שמואל בעת שכרותו אל המרפסת הקטנה של בית מדרשנו ברובע היהודי, והתחיל לצעוק זעקות "הצלה", כשהוא מזכיר את כל הארגונים הציוניים שלחמו באיזור, כך זעק "אצ"ל!" "לחי!" "הגנה!" כך במשך זמן מה, והתושבים היו בטוחים שהזעקות הם משהו ששייך למלחמה הנטושה...

כך התקבצו יהודים רבים מתחת למרפסת ומסתכלים בעיניים קמות כיצד האברך הצנום והנמוך עומד וצועק, ויהי כאשר ראה ר' שמואל כי הרחוב מלא וגדוש באנשים, או אז הרים את קולו ביתר שאת וזעק: "יהודים יקרים! תדעו שיש רבי בעולם! הלא הוא הנחל נובע מקור חכמה!!!" וכך המשיך בדיבורי קודש של תשובה ועבודת ה' - - -

מה עלה בגורלו של בית מדרשנו בעיר העתיקה?

ר' אברהם שמעון: בית מדרשנו אכן קיים עד היום הזה. היה זה סבי ר' משה שמיד לאחר מלחמת תשכ"ז, כאשר שוב נוצרה אפשרות לגשת לעיר העתיקה, ביקש אישור עבור חסידי ברסלב לקבל בחזרה את בית מדרשם. בית המדרש עצמו שכן בקומה העליונה שנחרבה כמעט לגמרי ונשארו רק הכתלים, לכן הוא קיבל את הקומה התחתונה והיא משמשת עד היום את אנ"ש חסידי ברסלב.

היכן התחנך אביכם, מי היו חבריו?

ר' אברהם שמעון: עיקר גידולו היה אצל חסידי ברסלב. אפילו במקום לימודו הרשמי בתלמוד תורה "עץ חיים" היו לו חברים ברסלב'ר חסידים. בין חבריו לספסל הלימודים היו ר' אהרן ב"ר שמואל הורביץ, ר' נחמן שלמה יצחק ב"ר שמואל שפירא, ר' נחמן יארבלום ועוד.

שאלתי פעם את ר' נחמן יארבלום שיחי' האם הוא זוכר משהו מיוחד מאבי ז"ל, ענה לי: "כבר בילדתו הוא היה ילד מחונן 'א בחן'טער אינגל'. הייתי מכבד אותו ואף לא העזתי לבקש ממנו שידבר איתי, אבל תמיד בעת ההפסקות היה עומד בחוץ ומדבר אל קבוצת ילדים, שהיו כרוכים אחריו כי ידעו שאצלו תמיד יש מה לשמוע... כל דיבוריו היו מתוך חן ויופי ונעימות. הוא היה גם מספר להם סיפורי חז"ל מתוך חן מיוחד"...

דרך אגב, אביו ר' מאיר יארבלום ז"ל היה נקרא 'ר' מאיר סארוצק'ער' על שם עיר מוצאו בפולין. הוא היה מיודד מאד עם סבינו ר' משה בורשטיין, ואף היו משוחחים שעות ארוכות בעבודת ה'. בנו ר' נחמן סיפר כי כאשר ר' משה היה מגיע לביתם היתה יודעת מיד כי מעכשיו למשך כמה שעות אין על מה לדבר... הם היו יושבים חמש או שש שעות ומדברים שיחת חברים בעבודת ה' בדרך רבינו הקדוש.

מה היתה השייכות של אביכם ר' נחמן עם החסיד ר' אברהם'לע שטערנהארץ?

ר' אברהם שמעון: הקשר של אבי ר' נחמן עם ר' אברהם'לע לא היה סתם קשר, הוא היה קשור וכרוך אחריו בצורה שאין לה אח וריע. היה זה לאחר שר' אברהם התאלמן מזוגתו בשנת תשי"א ובכדי שר' אברהם לא יישן לבדו היה אבי מגיע ללון אצלו בלילות ובכך היתה לו הזדמנות פז לעקוב אחר הליכותיו בקודש של ר' אברהם.

מאוחר יותר ביקש ר' אברהם לעבור לגור בביתו של אחד מאנ"ש. רבים מהחסידים ביקשו מר' אברהם שיגור אצלם, ביניהם החסידים ר' שמואל הורוויץ, ר' גדליה קעניג, ר' חיים ברוך טורנובסקי ואף סבי ר' משה בורשטיין. ההכרעה היתה בערב חג השבועות תשי"ב, כאשר ר' אברהם ניגש לר' משה ובישר לו כי החליט לעבור לגור אצלו, בתנאי שלא יכנסו נשים לחדרו בשעה שהוא נמצא שם.

אבי ר' נחמן היה אז חתן מאורס, והתכונן לקראת חתונתו בחודש אלול הבא. ר' אברהם פנה אליו ואמר לו כך: "ראה נא! אני מעניק לך את הדירה שלי, אבל אתה מצידך הרי צריך לשלם לי שכר דירה... ובכן, השכר דירה יהיה שתגמור מידי שנה בשנה ש"ס ופוסקים וספרי רבינו... זה יהיה השכר דירה..."

ואם כבר הזכרנו את ר' אברהם'לע, אבי סיפר תמיד, כי שמע ממנו שיחה חדשה שלא מופיעה בשום מקום בספרי רבי'ז"ל, ולא נדפס עד כה. וכך היה מעשה: אבי ראה את רבי אברהם לפנות בוקר כשהוא נשרך בדרכו ומחזיק בתיק הטלית ותפילין שלו עם כמה ספרים, וגם ב' זוגות התפילין רש"י ור"ת שהיו גדולות וכבדות אותם הביא עוד מאומן. ניגשתי אליו והצעתי לו שימסור

בשיעור, בתמונה נראים אביו ר' משה, ר' מיכל דורפמן, ריבלחט"א ר' נתן מיימון

אותם בידי ואני אשא זאת. ענה לי רבי אברהם: "רבינו הקדוש אמר: ראוי שהמשא הראשון שיהודי נושא אותו בבוקר יהא הטלית ותפילין..." ולא הסכים רבי אברהם שאסייע לו בזה.

שמענו כי אביכם ר' נחמן היה רבות בשנים סופר מומחה, מהיכן הדבר הגיע לידו?

ר' אברהם שמעון: גם על נושא זה ישנו סיפור שלם, ולא נגזים אם נאמר שהמקצוע הזה שבא לידו, שורשו עוד מרבינו הקדוש בכבודו ובעצמו...

שנתיים לאחר הסתלקותו של ר' אברהם שטרנהארע עלה לארץ בנו החסיד ר' נתן שטרנהארע (חותנו של הרה"ח ר' מיכל דורפמן). תואר פניו היו דומים להפליא לאביו עד שאנשים ברחוב נרתעו מפחד שמא קם ר' אברהם מקברו...

ר' נתן דנן היה סופר מומחה וממנו למד אבי ר' נחמן את מלאכת הקודש. הוא למד זאת מאביו ר' אברהם, אשר כידוע היה כינויו "ר' אברהם סופר". הוא למד זאת מאביו ר' נפתלי הערץ סופר, שקיבל זאת מאביו ר' שכנא בן מוהרנ"ת, אשר בזכות רבינו הקדוש למד את מלאכת הסופרות.

ומעשה שהיה כך היה: בילדותו של ר' שכנא נכנס פעם אל רבינו הקדוש ביחד עם חברו ר' אפרים ב"ר נפתלי שהיה ילד בגילו. רבינו בחן אותם את פרק "איזהו נשך" אותו למדו אז אצל המלמד. בין הדברים שאל אותם רבינו "מה עדיף, להיות 'לוה' או 'מלוה'?" ר' שכנא ענה "בוודאי מלוה", שאל רבינו "ומה עושה המלוה כשהלוה אינו מחזיר את ההלוואה?" ושתק - - -

שנים לאחר מכן ראה ר' שכנא כי הדיבורים של רבינו התקיימו בו, בכל עסק שהשקיע היה סובל הפסדים רבים לאחר שהאנשים איתם התעסק לא החזירו לו כספים שהיו חייבים... משכך למד את מקצוע הסופרות, כשהוא מקפיד שלא למסור את הסת"ם שכתב לפני התשלום...

כך גרם רבינו הקדוש שמקצוע זה נכנס למשפחה מיוחסת זו, ומהם עבר המקצוע עד לנכד ר' נתן שהוא זה שלימד זאת לאבי ר' נחמן...

ומדוע לימד זאת לאבי ר' נחמן? היה זה תקופה קצרה לאחר עלייתו ארצה, ניגש ר' נתן לאבי ר' נחמן והציע את עצמו ללמדו את אומנות הסופר, כשהוא טוען כי היות וכל צאצאיו נשארו ברוסיה הסובייטית ומי יודע אם ישאר המשך למלאכת הסופרות במשפחתו, לכן הוא מבקש ללמדו לאבי ר' נחמן.

גם במקצוע זה ראו את הדביקות וההתבטלות המוחלטת שהיה לאבינו ר' נחמן לכל עניני ברסלב. כך למשל היו אנשים שביקשו ממנו לכתוב עבורם דווקא כשהוא שרוי בתענית. אך היות והוא היה אמון על ציווי רבינו שלא להתענות חוץ ממה שכתוב בשולחן ערוך, היה מנצל עד תום כל תענית הכתובה בשלחן ערוך. כך היינו מוצאים אותו בתענית של שבעה עשר בתמוז לדוגמא, כשהוא יושב במשך שש עשרה שעות רצופות וכותב ללא הפסק כדי להספיק לכתוב את כל מה שרצו אותם יהודים לכתוב דווקא בתענית.

שיעוריו המרתקים והמיוחדים של אביכם ז"ל הרי הם מן המפורסמות ואין צריכים ראיה, האם יש לכם מה לחדש לנו על כך?

ר' נתן: יש לדעת כי אבינו ר' נחמן היה מוסר נפשו על מסירת השיעורים, כשהוא אף פעם אינו מסרב לכל קריאה שהיא. גם בשנים שעברו כאשר התחבורה לא היתה מסודרת ולא לכל מקום היה קל להגיע, היה נוסע לכל פינה בקצה הארץ כדי למסור שיעורים בעניני רבינו, כשהוא אף פעם לא מסכים לקחת תשלום כל שהוא עבור כך!

הוא היה מספר לנו על גודל הסייעתא דשמיא בענין השיעורים, ואף ראה כיצד משמים שמו בפיו מילים ותשובות נכונות המתאימות לנפש השואלים והשומעים. כך היה מספר לנו על שיעור שמסר לבחורים מקורבים 'טריים' מישיבת פוניבז', כאשר משמים שמו בפיו תשובות קולעות בדברים המתיישבים על הלב.

ר' אברהם שמעון מוסיף: אבינו ר' נחמן אף נסע פעם עם קבוצת מקורבים ליטאיים לשבת התאחדות באתרא קדישא מירון, כשבמשך כל השבת הוא מטעימם מנועם מתיקות תורת ברסלב.

האם היה לאביכם חלק בקירוב יהודים הרחוקים משמירת תורה ומצוות אל אביהם שבשמים?

ר' אברהם שמעון: מעשה פלא התרחש לפני עשרות שנים. היה זה כאשר חלק מהנוער החילוני בשכונת קטמון התאגדו באיזה מועדון שאירגן עבורם מופעים שונים רח"ל ותוכניות שונות ומשונות. באחד הימים פנו שניים מהמארגנים אל אבי ר' נחמן וביקשו ממנו כי היות וברצונם לבצע "הצגה" על המעשה הקדושה והנוראה של "השבעה בעטליר'ס" מסיפורי מעשיות, הם מבקשים את עזרתו בתור חסיד של רבי נחמן...

נענה להם אבינו: "לפני הכל בואו נעבור ביחד על כל הסיפור...", ותוך כדי כך קבע איתם שיעור בכל שבוע בשבת אחר הצהריים ללמוד את המעשה. כך באו השניים במשך תקופה מידי שבת לשמוע ממנו את המעשה, כשהוא מצידו מתבל זאת בפנינים יקרים של חיזוק והתעוררות לאבינו שבשמים.

עם גמר לימוד המעשה הודיעו השניים חגיגית כי הם לא עושים שום 'הצגה' מהמעשה הקדושה הזאת, ובמקום זה הלכו להירשם במוסדות של חוזרים בתשובה. אבינו ז"ל המשיך ללמוד איתם מידי שבת שיעורים בפרקי אבות ועוד עניני יהדות.

ר' נתן מוסיף: בזה לא תם הסיפור. תקופה לאחר מכן פגש אבי ר' נחמן ביהודי בעל תשובה מעוטר בזקן ופיאות, והלה שואל אותו: "האם כבודו מכיר אותי?"

"לא!" ענה אבי.

"אני הוא אחד מהשניים שלמדנו איתך כל שבת את הסיפורי מעשיות..."

התברר כי השניים נכנסו לישיבות לבעלי תשובה והפכו ליהודים יראים ושלמים. אחד מהשניים זכה שבניו התקרבו לחסידות ברסלב ונכדיו אף משמשים כיום כרמי"ם בישיבות ברסלב ברחבי הארץ.

ר' אברהם שמעון: אבי ר' נחמן סיפר לנו פעם כי פגש את הרב אורי זוהר בשמחה משפחתית, והוא גילה לו כי יש לו חלק גדול בהתקרבותו לחיי תורה ומצוות. שכן אחד מהשניים שחזרו בתשובה בזכותו נטל חלק גדול בקירובו של ר' אורי ליהדות.

ר' נתן: אכן הייתי פעם זקוק לטובה מסויימת מהרב אורי זוהר, הוא נענה בשמחה כשהוא אומר לי: הרי אני חייב לך טובה בזכות אביך..."

ר' אברהם שמעון: אני זוכר עוד סיפור כיצד קירב יהודי יקר בדרכו הנעימה. היה זה כאשר בעיצומו של יום השבת הוא יורד מביתו אל הרחוב ולמרבה הצער הוא רואה את השכן החילוני עסוק ברחיצת רכבו מתוך חילול שבת בפרהסיא. הוא התיישב בדעתו כיצד היא הדרך הראויה למחות ולגרום לשכן להפסיק לחלל את השבת בצורה מבישה כל כך, וכך ניגש אליו והפטיר בפניו: "שבת שלום!!!"

השכן הסתובב והביט בו בעינים קמות כשהוא אינו יודע כיצד להגיב... בין כך ובין כך תפס אותו אבי לשיחה ארוכה, השיחה הזו גררה עוד ועוד שיחות עד שהיהודי שב בתשובה שלימה והפך לשומר שבת.

האם היה לו קשר מיוחד עם תושבי שכונת מגוריו – קטמון?

ר' אהרן ניסן: בוודאי! גולת הכותרת של פעולות אבינו בקטמון היו תפילות ה"קבלת שבת" שערך ברוב פאר ושירה בבית הכנסת שבקטמון. השירה והריקודים ב"לכה דודי" הרקיעו שחקים והיוו אבן שואבת לכל תושבי השכונה, קרובים ורחוקים.

אבינו היה ניגש לעמוד מידי ליל שבת ובתפילתו הנעימה הרים את כל הקהל טפח על גבי הקרקע. היה לו מנהג ייחודי בפיוט לכה דודי, כאשר בכל קטע היה מתחיל ניגון חדש, מה שסחף שוב ושוב את הקהל, עד שאנשים היו מגיעים ממרחקים לשמוע את הקבלת שבת של ר' נחמן בורשטיין בקטמון.

ר' נתן: היו יהודים מחו"ל שכאשר הגיעו ארצה היו מחפשים את המלון הכי קרוב לבית הכנסת בקטמון, כדי שלא לפספס את הקבלת שבת עם ר' נחמן.

ר' אברהם שמעון: בזמנים מיוחדים, ימים טובים וכמובן לפני ימי הפורים, היה אבינו עולה על השולחן ורוקד בהתלהבות כשהוא מרים איתו את כל הקהל בבית הכנסת.

בקטמון היו התושבים אומרים "זהו הלב של קטמון...", בלב השכונה שכן קומפלקס בשם "חוות הנוער", אליו היו מביאים צעירים יהודים מכל העולם בכדי לעודדם לעלות ולהתיישב בארץ ישראל. אחד המקומות אליהם לקחו את הצעירים היה איך לא, תפילות קבלת שבת עם ר' נחמן בורשטיין.

במשך השנים התוודענו לכך שחלק מאותם צעירים חזרו בתשובה לאחר תפילות אלו עם אבינו. לפני כמה שנים פגשתי בעיירה מונסי בארה"ב יהודי יקר חסיד סאטמאר, אשר אני זוכר אותו היטב מתקופת לימודיו במעונות הסטודנטים בשכונת קטמון. התברר כי פעם נכנס בקבלת שבת לבית מדרשינו והתעורר כל כך מזה עד ששב בתשובה שלימה, עבר לישיבת נייטרא באמריקה כדי ללמוד את שפת האידיש ויהדות, והפך ליהודי חרדי למהדרין, כשהוא מקים משפחה לתפארת.

בימי השבעה על אבינו, נכנס אלינו יהודי יקר מתושבי ארץ ישראל, חרדי למהדרין מן המהדרין, וסיפר לנו כי הוא חב את כל היהדות שלו לאבינו זצ"ל. היה זה לפני כשלושים שנה כאשר הגיע מחו"ל כשהוא יודע אך ורק את שפת האנגלית עם ידע קלוש ביהדות. כוונתו היתה להגיע לכאן לחודש אחד בלבד ולחזור לביתו. באחת מלילות השבת נכנס לבית מדרשינו ושמע את הקבלת שבת הנלהבת של אבינו, הוא כל כך התחזק מזה למרות שלא הבין כמעט כלום ביהדות, עד שכתוצאה מכך הוא ביטל את טיסתו חזור ונשאר לעוד שבוע כדי לשמוע עוד פעם את הקבלת שבת. בסופו של דבר הוא כלל לא חזר לחו"ל אלא התקרב לתורה וליהדות והקים כאן משפחה עניפה של צאצאים החרדים לדבר ה'.

התרגשנו לאחרונה לשמוע כי בעיתונות התפרסם שיחה עם המרגל יונתן פולארד מארה"ב, וכאשר שאלו אותו "מה הדבר הראשון שיעשה כאשר יותר לו לעלות לארץ ישראל", ענה יונתן כי הדבר הראשון יהיה ללכת לתפילת קבלת שבת של ר' נחמן בורשטיין, עם הריקודים הנלהבים שלו ב"לכה דודי"! - - -

> **כל ימיו לא הפסיק לספר ולהתמוגג על הזכרונות מהעיר העתיקה, בצבעים חיים היה מתאר את הנהגותיהם של החסידים, אמירת התיקון הכללי, השיחת חברים, לימוד התורה בהתלהבות וקימת חצות**

הילולת רבינו סוכות תשמ"ד, מימין לשמאל ר' נחמן בורשטיין, ר' יהושע העשיל פרנקל, יבלחט"א ר' יעקב מאיר שכטר

הילולת רבינו סוכות תשמ"ג מימין לשמאל ר' נחמן בורשטיין, יבלחט"א ר' יעקב מאיר שכטר, ר' שמעון ברגשטיין

ר' נחמן עם בנו יבלחט"א ר' אברהם שמעון בשמחה משפחתית

"ראה נא! אני מעניק לך את הדירה שלי, אבל אתה מצידך הרי צריך לשלם לי שכר דירה... ובכן, השכר דירה יהיה שתגמור מידי שנה בשנה ש"ס ופוסקים וספרי רבינו... זה יהיה השכר דירה..."

ר' אברהם שטרנהארץ

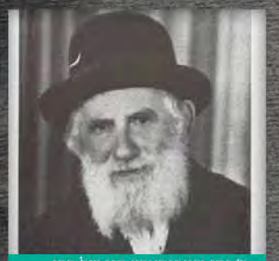

ר' נתן שטרנהארץ בנו של רבי אברהם

תמונה נדירה מהילולת רבינו סוכות תשי"ח בה נראה ר' נחמן בורשטיין משמאל לצד החסיד הנודע ר' נחמן שותק המנגן במנדולינה

שמענו כי הוא היה מקדיש זמנים מיוחדים בכדי לחזק לבבות נשברים, האם הדבר ידוע לכם?

הליקוטי תפילות המנוקד הראשון הרי הודפס על ידי אביכם, מה גרם לו להיכנס לפרוייקט גדול כל כך בימים ההם?

ר' אברהם שמעון: היה זה כאשר אבינו נרתם לסייע לפעולות קירוב ליהדות של קבוצות עולים שהגיעו בימים ההם, בעיקר מארצות המזרח. הרה"ח ר' בן ציון גרוסמן היה עוסק רבות לקרבם והיה מביא כמה וכמה מחשובי אנ"ש לדרוש לפניהם מתורת רבינו הקדוש. בין הדרשנים היו הרה"ח ר' גדליה קעניג זצ"ל, הרה"ח ר' יצחק גלבך זצ"ל, וכמובן גם אבינו זצ"ל.

בהזדמנות אחת הביא אבינו איתו חבילת ספרי ליקוטי תפילות ומסרו להרב בנימין ברכה שכיהן באותה תקופה כרב בית הכנסת באותו מקום, בכדי שיפיצו אצל העולים. לאחר תקופה כשהגיע שוב למקום שאל את העולים האם הם משתמשים בספרי ליקוטי תפילות, אך הם ענו כי לצערם קשה להם מאד לקרוא בספר הזה, ובפרט לא ידעו כיצד אומרים את המילה "רבש"ע" שכתוב כמעט בכל דף... הם אפילו לא ידעו שיש כזה דבר שכותבים מילים בראשי תיבות, כך שהם לא ידעו כיצד להוציא מהפה את התפילות הקדושות - - -

הדבר נגע ללבו, כיצד יתכן שיש יהודים יקרים וטובים שאינם יכול להנות מהספר הנשגב ליקוטי תפילות?! הרי הספר הזה כבר הושיב הרבה יהודים בגן עדן...

או אז גמר בדעתו לקרבה אל המלאכה, לנקד את הספר הקדוש ליקוטי תפילות, לפענח את כל הראשי תיבות ולהדפיסו בהידור רב לתועלת הכלל. כשבע שנים ארכה המלאכה הגדולה, ולצורך כך אף זנח את מקצועו כסופר סת"ם, בכל לב ונפש עסק כל יום במשך שעות ארוכות, ואף שם לילות כימים עד שזכה לברך על המוגמר.

ר' נתן: יש לדעת כי הדבר היה לפני עידן המחשבים וההעתקות, ההדפסה היתה נעשית בברזלים ואותיות עופרת, כאשר צריך לשבת ולנקד כל אות ואות בפני עצמה.

כאן המקום להזכיר את אמנו הצדקנית ע"ה, שעמדה לימינו במסירות נפש ועזרה במלאכת הניקוד. אחת מזכרונות הילדות שלי היא העובדא שבכל בוקר כאשר הייתי יוצא לדרך מביתינו בקטמון לעבר תלמוד תורה עץ חיים במחנה יהודה, היתה האמא מצרפת לנו כמה דפים למדפיס ר' חיים לוי שיחי' להגיה אותם, ואחר הצהריים כששבנו מהתלמוד תורה היינו חוזרים אליו לקבל את הדפים המתוקנים.

יש לציין כי הליקוטי תפילות אמנם יצא כמעט ללא שום טעויות. כל מי שמצא איזה טעות קטנה היה מקבל מאבינו בתמורה ספר ליקוטי תפילות. הוא הקדיש את כל המשאבים והכוחות שלו שהספר ייצא לאור כראוי וכיאות.

ספרי הליקוטי תפילות וספרו 'אוצר נחמני'

במהדורה השניה זכיתי גם אנוכי לעסוק בהגהת הספר מילה במילה על פי המהדורה שהדפיס מוהרנ"ת בביתו, ובחסדי שמים זכינו להוסיף כמה וכמה תיבות שנשמטו במשך הדורות.

ר' אברהם שמעון: במהדורה שהדפיס אבינו הוא זכה לראשונה להחזיר למקומם את כל השמטות הצנזורה הרוסית. היתה זו השגחה פרטית מופלאה שתוך כדי ההדפסה הביא מישהו לידיעתו כי באיזו ספריה קיים כרך ליקוטי תפילות בכתב יד קדשו של מוהרנ"ת, עד מהרה הוא הצליח לאתר את הכרך ולגלות את כל הקטעים שצונזרו. סייע בעדו אז הרה"ח ר' אברהם שלמה רונין שליט"א.

ר' נתן: מגלגלים זכות על ידי זכאי. אבי זכה גם להדפיס ולהדיר את הספר "ליקוטי תפילות ותחנונים" שחיבר הרב מטשעהרין זצ"ל, ספר שהיה עד אז כ"מת מצוה" ולא היה ניתן להשיגו עד שאבינו הדפיסו מחדש.

ר' אברהם שמעון: כדי להבין עד כמה גדולה היא הפעולה הזאת של הדפסת הליקוטי תפילות בניקוד מלא, יש להבין כי עד אז הספרים היחידים בברסלב שהיו מנוקדים היו רק התיקון הכללי ושמות הצדיקים, אבל ספר בכמות גדולה כל כך של אותיות מנוקדות עדיין לא היה קיים בכלל. ואכן הדפסת הליקוטי תפילות המנוקד גרמה לתפוצה גדולה מאד ומקום של כבוד

בשיחה לאברכים בחצר ביתו

היה ניגש לעמוד מידי ליל שבת ובתפילתו הנעימה הרים את כל הקהל טפח על גבי הקרקע. היה לו מנהג ייחודי בפיוט לכה דודי, כאשר בכל קטע היה מתחיל ניגון חדש, מה שסחף שוב ושוב את הקהל

התבסס לו בקרב בית ישראל. כל הדפוסים והמהדורות שבאו אחריו העתיקו את הניקוד ממנו.

האם אביכם הדפיס עוד ספרי ברסלב?

ר' אברהם שמעון: גם את התיקון הכללי הדפיס אבינו במהדורה מפוארת ביותר, באותיות יפות ומהודרות, ושנים רבות היו כל המדפיסים משתמשים במהדורה שלו.

בארה"ב היתה אז המצאה חדשה של הדפסת ספרים על נייר פלסטיק שאינו נקרע ולא נמחק אפילו נופל במים וכדו'. החסיד ר' צבי אריה רוזנפלד ניגש להדפיס את התיקון הכללי על דפים אלו ונטל רשות מאבינו להדפיס את המהדורה שלו, שכאמור היתה המהדורה היפה ביותר עד אז.

במהדורה זו עשה אבינו כמה חידושים, זו היתה המהדורה הראשונה שצויין בה שיש להפסיק בין התיבות 'אתה סתר לי' לבין תיבת 'מצר' ומאז זה מופיע בכל המהדורות. כמו כן צירף בה 'שיר נעים' של מוהרנ"ת, כאשר כל קטע מתחיל באחת מאותיות הא"ב ומסתיים במילה 'נתן'.

יש לציין כי אבינו כתב הרבה שירים וחרוזים בתורת ברסלב, בין השאר כתב "שיר לכבוד רבינו" וכן "קינה לאומאן" ועוד.

הקובץ "אולפן חד"ת" האם גם הוא מעשה ידי אביכם?

בשיחת חיזוק עם אחד מאנ"ש ליד ציון רבינו באומן

ר' אברהם שמעון: נכון. בפולין שלפני המלחמה הוציאו אנ"ש את סדרת הקובצים בשם "אור זורח", הם הספיקו להדפיס רק ארבע חוברות, ואבינו רצה מאד להמשיך את הדבר גם בארץ ישראל, לכן הדפיס את הקובצים בשם "אולפן חד"ת". בסופו של דבר הודפסו רק שלש חוברות בשנות תשכ"ו-תשכ"ז.

זכורני כי אחת החוברות יצאה לאור בערב חג הסוכות תשכ"ז. ההפצה אצל אנ"ש היתה כמובן בימי חול המועד, ומכיון שבדרך כלל אין הפרוטה מצויה בכיס בימי המועד, נתן אבינו את הקובצים בהקפה, ואני בתור ילד לפני גיל בר מצוה רשמתי על נייר את שמות החייבים.

אבינו שהיה העורך של הקובץ היה צריך לעשות את הכל בעשר אצבעותיו, ללקט את המאמרים מאת הכותבים, לכתוב פרפראות ומאמרים, להגיע ולאסוף את הכסף וכו' וכו'. אמנם היו כמה מאנ"ש שעזרו לו, אבל הדבר הפך לקשה יותר ויותר, ומאידך ההכנסות

ר' יצחק אייזיק זילברמן.

ר' יעקב מלמד ור' יעקב תפילינסקי ליד בית המדרש אור אברהם בקטמון

ר' יוחנן גלנט

רבי שמואל שפירא ורבי שמואל צ'צ'יק בכותל

ר' לוי יצחק במסירת שיעור בביהמ"ד מא"ש

לא כיסו את ההוצאות עד שנאלץ להפסיק.

שנים לאחר מכן התעורר הרה"ח ר' יצחק אייזיק זילברמן זצ"ל להמשיך בהוצאת הקובצים, היות והיתה לו משיכה מיוחדת לפרפראות וחידושים על הליקוטי מוהר"ן, והוא הפציר באבינו שימשיך להוציא לאור, וכדי לחסוך בהוצאות ניסו להדפיס קובצים בהדפסה פשוטה יותר. ואכן יצאו במשך השנים שני קונטרסים נוספים בשם "עמק הנחל" אבל לאחר מכן גם הוא הפסיק בכך.

אבל הקובצים שכן יצאו לאור היו ממש "תל תלפיות" ועשו רושם כביר בקרב אנ"ש. כל חשובי אנ"ש כתבו שם, בין השאר הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר, חמי הרה"ח ר' משה קרמר, וכן ר' יעקב מלמד, כולם היו לומדים אז בכולל "אור אברהם" ביחד עם אבינו, והם גם עזרו לו בהוצאה לאור.

באופן מפתיע הופיע אז בקובץ מאמר ארוך ועמוק מאת הרה"ח ר' אלחנן ספקטור זצ"ל, מלא וגדוש בחידושים נפלאים. בשעתו היה זה מהדברים היחידים שנשארו ממנו בכתב, שכן לפני פטירתו אסף ר' אלחנן את כל כתביו ומסרם לר' בן ציון גרוסמן שישרפם באש... רק שנים לאחר מכן הדפיס בנו ר' דוד שלמה את המכתבים שקיבל ממנו במשך השנים והם לוקטו בספר "גנזי אבא".

הזכרתם את הכולל "אור אברהם", במה מדובר?

ר' אברהם שמעון: כולל זה הקים סבינו הרה"ח ר' משה בורשטיין על שמו ולזכרו של מורו החסיד ר' אברהם שטרנהארץ. אולם גם לאבינו היה חלק נכבד מאד בכולל זה, ואביו היה מתייעץ עימו על כל צעד ושעל באופן ניהול הכולל.

אבינו היה עוזר לו רבות באיסוף כספים עבור קיום הכולל והיה לו לעזר בכל דבר. באמתחתינו גם מכתבים רבים שכתב אבינו לאנ"ש בחו"ל לסייע לאביו בקיום הכולל ולרכישת הבנין.

חוץ מהליקוטי תפילות, התיקון הכללי והקובצים, הדפיס אביכם עוד ספרי רבינו?

ר' אברהם שמעון: בשנת תשל"ט הדפיס אבינו את הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן במהדורה מוקטנת, כשהוא מצרף שני חידושים שבמשך הזמן הפכו לחלק בלתי נפרד מהספר הקדוש: א) מפתחות למציאת התורות על פי פרשת השבוע. ב) מפתחות של ליקוטי הלכות על פי סדר המועדים.

כמו כן צירף לספר דף שלם של "שבחי הצדיקים" ובו ליקוט נכבד מספרים וסופרים של דיבורי אמת מגדולי וצדיקי הדורות בשבח רבינו הקדוש וספרא קדישא הדין. הדבר היה לתועלת גדולה לציבור החסידי גם מחוץ לחסידות ברסלב. בין השאר הוא מספר שם בשם החסיד ר' לייבצ'ע גלויברמן מגדולי חסידי קרלין על התייחסותו החיובית של הבית אהרן לספר ליקוטי מוהר"ן. אגב, ר' שמואל הורביץ כותב על ר' לייבצ'ע שהוא בסתר ברסלב'ר חסיד, וכי הוא היה מקורב וידיד לחסידי ברסלב. כמו כן אמר פעם לאבינו שהוא אינו עושה שום דבר בחייו בלי הליקוטי מוהר"ן ובלי הליקוטי תפילות. זהו לימוד גדול גם בדורנו לציבור אנ"ש ובפרט לבני הנעורים.

שמענו כי הוא היה מקדיש זמנים מיוחדים בכדי לחזק לבבות נשברים, האם הדבר ידוע לכם?

ר' נתן: לאבינו היה מנהג מידי שבת לעלות ל'מושב זקנים' בקטמון, שם היה מספר סיפורים ומשמח את הישישים השוהים במקום, כאשר מידי שבוע היה מבלה על כך שעות רבות.

זכורני כי אחד הישישים ביקש ממנו פעם שיעניק לו ברכה לאריכות ימים, אבינו בירך אותו בזה הלשון: "יהי רצון שתזכה לחיות עד מאה ותשע-עשרה שנה...", לשאלתו של הזקן התרעם על כך שהוא מחסיר לו שנה אחת מהמאה ועשרים שהוא רוצה, ענה אבינו: "כשתגיע לגיל מאה ותשע-עשרה תפנה אלי, ואז כבר נעשה איזה הסכם בינינו, וכמובן שאברך אותך בשנות חיים נוספות"... כמובן שהיהודי 'תפס' סוף סוף כי כוונת אבינו היתה לשמחו ולעודדו בדרכו המתוקה והייחודית.

שוב מעשה בזקן אחד שישב במושב הזקנים ללא שום חיות כשעצבות וקדרות נסוכה על פניו. אבינו ניגש אליו ואמר לו "א גוט שבת!" והוא ענה בשפה רפה "גוט שבת. גוט שבת", אך אבינו לא התייאש, הוא פנה אליו שוב לשמחו ולעודדו ושאלו "האם כבר אכלת היום חמין?" כאשר נענה בחיוב אמר לו בהחלטיות "וכי אינך יודע שאחרי אכילת חמין יש חיוב לרקוד?!" ותוך כדי דיבור תפס בידו ויצא איתו במחול עד שהחיוך שב לשרור על פניו המיוסרות של אותו זקן.

עברו כמה שבועות, ואחד מהעובדים פנה אל אבינו וסיפר לו כי מאז אותה שבת היהודי הזה הפך לאיש אחר. כל שבת בצהריים אחרי אכילת החמין הוא מכריח את כל הזקנים לרקוד עימו, שכן ר' נחמן בורשטיין אמר שאחרי החמין צריך לרקוד - - -

והיה כאשר התאוננו לפניו כמה זקנים שהשהות במושב הזקנים לא היה נוח להם כל כך, אמר להם אבינו: "מדוע אתם אומרים שלא טוב לכם כאן? הרי אני כבר מבקש כל כך הרבה זמן להכנס לגור כאן וההנהלה אינה רוצה לקבל אותי בגלל שאני צעיר מדי... הרי כל כך נעים להיות כאן...", וכך הצליח לעודדם ולהנעים את שהותם במקום.

בברסלב ידוע כי אביכם היה אבן פינה לכל הקשור לשיחות וניגוני קודש, מה גרם לו לעסוק בענין זה?

ר' אברהם שמעון: מטבעו היתה לו משיכה לשמוע ולהבין כל דבר כיצד היה בדיוק, ומה התרחש מסביב לכל שיחה ועובדא. הוא חי בברסלב וגדל עם זה, ומצד שני הרי היה לו זכרון נפלא כשהוא זוכר כל פרט ופרט בבהירות נפלאה.

ר' נתן: לאבינו היה זמן קבוע בכל יום חמישי ללכת לכמה וכמה מזקני אנ"ש ולינוק מהם שיחות וסיפורים בעבודת ה'. זכרוני כי כשהייתי ילד הייתי הולך איתו בליל שישי אל הרה"ח ר' אליהו חיים רוזין, כאשר ר' אליהו חיים יושב על המיטה ומספר במשך שעה ארוכה.

גם היה הולך רבות אל הרה"ח ר' יוחנן גלנט ומשתדל לרענן את זכרונו ולשמוע ועוד ועוד ניגונים, שרק בזכות פעילות זו הם השתמרו וניצלו משכחה ואבדון.

ר' אהרן ניסן: תקופה מסויימת היה אבינו הולך ביחד עם יבדלחט"א הרה"ח ר' משה בינגשטוק שליט"א בכל יום חמישי לזקני אנ"ש. בין השאר הלכו לר' לוי יצחק, ר' יענק'ל מלמד, ר' אליהו חיים וגם לר' אברהם יעקב גולדרייך. כך הם שמעו הרבה שיחות וניגונים שהשתמרו לדורות.

ר' אברהם שמעון: כאשר אבינו היה שומע ניגון חדש מפי ר' לוי יצחק, היה הולך לר' יוחנן ושר בפניו את השיר כשהוא שואל אותו האם כך ניגנו את השיר באומן. ר' יוחנן כמובן היה מאשר ותוך כדי כך נזכר בעוד שיר... אבינו ר' נחמן שומע את השיר מפיו של ר' יוחנן ופונה אל ר' לוי יצחק ומזכיר לו נשכחות... כך היו השניים נזכרים בעוד ועוד ניגונים שכיום הם חלק מהחווי של חסידות ברסלב.

אבינו הצליח לשמר ניגונים רבים בכך שהלביש עליהם מילים שגרמו לניגון להשתמר אצל הציבור. כך לדוגמא הוא הניגון הברסלבי על המילים "אתה בחרתנו", אשר את הלחן הזה שמע אבינו מהחסיד ר' משה בער רוזנפלד שהביאה מהעיר טשעהרין, ואבינו הוא זה שהלביש את המילים אתה בחרתנו על הלחן. כאשר החסיד ר' שמואל שפירא שמע את הניגון מפי אבינו, הוא כל כך נהנה עד שהתבטא ברוב התפעלות כי זה כל כך מוצלח כאילו חיברו את הלחן במיוחד על המילים הללו.

ר' נתן: אני זוכר כי אפילו כשבועיים לפני פטירתו של ר' יוחנן עוד התלוויתי אל אבינו כשהוא עלה לביתו ובשארית כוחותיו סיפר שיחות ושר ניגונים.

אבינו היה משמר את הניגונים בזכרונו המבורך. פעם תפסתי יוזמה ובמשך שש שעות ישבתי איתו והקלטתי כשישים ניגונים במטרה לשמר אותם.

ר' אברהם שמעון: הזדמנות נוספת היתה כאשר אבינו אירגן כמה מבני המשפחה, בתוכם הדודים יבדלחט"א ר' שמעלקע, ר' חיים ור' שמעון, וישבו במשך כשעתיים

ר' נחמן בשיחת חיזוק במסיבת חומש בתלמוד תורה 'תורה תמימה'

ר' נחמן בציון רבינו (באדיבות ג.ב.)

והקליטו ניגונים רבים עבור אנ"ש דאמריקה, ובפרט המקורבים החדשים מלפני כחמישים-שישים שנה שעמד איתם אז בקשרי מכתבים בעבודת ה'.

אבינו היה גם דייקן גדול בכל הקשור לנוסחאות הימים הנוראים, ובפרט הנוסח שהתקבל אצלינו מאת החסיד ר' אברהם שטרנהארץ, בו היה אבינו בקי בכל הסלסולים ובכל ה"פיטשיפקע'ס" ללא שום שינוי.

מה היה הקשר של אביכם עם הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר ז"ל?

ר' אברהם שמעון: שנים רבות היה אבינו לומד בחברותא עם ר' לוי יצחק בכולל "אור הנעלם" בהיכל בית מדרשנו במאה שערים.

עוד לפני כן, בחיי ר' אברהם'לע, היה ר' לוי יצחק שולח את אבינו כמה וכמה פעמים לשאול ולברר דברים שונים אצל ר' אברהם'לע שהתגורר בקטמון. אבינו היה מצטער שנים לאחר מכן מדוע לא כתבו את הפירושים השונים והתשובות המיוחדות שהתקיימו בין הני תרי צנתרי דדהבא.

ר' נתן: אבינו הוא זה שייסד את השיעור המיתולוגי שהתקיים שנים רבות אצל הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר ז"ל, שיעור זה היה אבן היסוד בו הנחיל ר' לוי יצחק את השיחות והסיפורים לדורות הבאים.

ר' אברהם שמעון: הדברים התגלגלו בהשגחה פרטית. היה זה כאשר הרה"ח ר' לייב שפירא ז"ל היה ניגש רבות לר' לוי יצחק ומברר אצלו עוד ועוד נקודות בספר חיי מוהר"ן, ואף קבע איתו שיעור בספר זה. כאשר ראה זאת אבינו פנה לר' לוי יצחק בבקשה שיהפוך את השיעור לנחלת הכלל, אך ר' לוי יצחק התנגד לזה, כי לא הסכין מעודו לשבת ולדבר שיחות... עד כדי כך הגיעו הדברים שהרה"ח ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין אמר לי פעם, כי בשנים ההם היה הולך פעמים רבות עם ר' לוי יצחק ברחוב בדרכו מבית הכנסת לביתו, ולא ידע שהיהודי הזקן הזה שהגיע מרוסיה יש לו אוצר בלום כזה של שיחות ועבודת ה' - - -

עד שהגיעה השעה ואבינו הצליח לשכנע את ר' לוי יצחק כי צורך השעה והדור עבור כלל אנ"ש שיפתח את פיו ויגלה תעלומות להעתיק את השמועה לדורות הבאים. כך הסכים ר' לוי יצחק לייסד את השיעור, שהתקיים בתחילה בבית מדרשינו, לאחר מכן בביתו של ר' לוי יצחק, ובשנים האחרונות שוב חזר לבית מדרשינו.

בידינו "גלויית דואר" שכתב אבינו לר' יענק'ל תפילינסקי ז"ל בו הוא מבקש ממנו להזכיר לכל אנ"ש כי ביום חמישי יתקיים שיעור מפי ר' לוי יצחק... כנראה היה הדבר עם תחילת ייסוד השיעור, טלפונים הרי עדיין לא היו קיימים אז, ודברי תורה הרי צריכים חיזוק.

חוץ מימי חמישי היו עוד זמנים שר' לוי יצחק היה מספר שיחות וסיפורים?

ר' נתן: בוודאי! אנו זוכרים עדיין את הנסיעות בכל ער"ח ניסן ואלול למירון, כאשר ר' לוי יצחק היה יושב ומפיו קולחים

בשיחת חיזוק במעמד סיום הש"ס שעשה ביום הולדתו השבעים בבית המדרש אור אברהם בהשתתפות אביו רבי משה, ויבלחט"א רבי משה קרמר

השיעור השבועי בספרי רבינו שמתקיים מידי יום שלישי בבית המדרש אור אברהם, בתמונה נראים ר' נחמן ואביו ר' משה ועוד משתתפים

השיחות והסיפורים כמעיין המתגבר. אבינו היה יושב לצידו ומושכו בלשונו כשהוא גורם לו להשמיע גם מנוסחאות התפילה של הימים הנוראים והתנועות והזמירות של הימים טובים. גם בהזדמנויות אלו היה ר' לוי יצחק נזכר בניגונים עתיקים ומלמדם לציבור הנוסעים.

ר' אברהם שמעון: בנסיעות אלו היה ר' לוי יצחק מגלה שיחות ועניינים שלא רצה לדבר מהם במשך כל השנה. הוא היה משמיע את הנוסחאות הן של ר' אברהם'לע והן של ר' נחמן נעמירוב'ער.

אגב, באחת הנסיעות בערב ראש חודש ניסן תשד"ם נסעו ברכבו של אחד מאנ"ש, והגלגל לא היה מחובר כראוי לרכב. והנה תוך כדי הנסיעה התנתק הגלגל והרכב המשיך לנסוע על שלשה גלגלים בלבד בלי יכולת לבלום רח"ל... אבי שראה את גודל הסכנה תפס בהגה ומשכו באופן שהרכב יפנה לצד גדר הבטיחות במטרה לעצור, אך הרכב שעט במהירות גדולה ובמקום לעצור התהפך הרכב ונפל לתהום עמוק בצד הכביש כאשר בתוכו יושבים יקירי אנ"ש ובראשם החסיד ר' לוי יצחק בנדר.

זמן רב ישבו אנשי שלומינו ברכב ההפוך, כאשר הם כמעט בטוחים שמכאן לא יוצאים בחיים... ר' לוי יצחק כבר התחיל לומר וידוי, ואבינו בירר כל הזמן האם המנוע עלול בתוקף ועוז.

ר' אברהם שמעון: מאוחר יותר לקח אבינו על עצמו לארגן "חברה" לילדים ולנוער בבית מדרשנו במאה שערים. הוא זה שאירגן את החברה לילדים בכולל למטה, ולבחורים למעלה בהיכל ביהמ"ד. שנות פעילותו בחברות אלו היו בשנות תשכ"ט עד תשל"ג לערך, והם עמדו תחת השם "קנין תורה". אני זוכר שהוא עשה אז מבצעים של בחינות על שמות המסכתות וספרי התנ"ך.

גם בשנים לפני כן הוא אירגן בקטמון חברות לילדים. וכן בשנת תשכ"ד הקים חבורה לאברכים שקיבלו על עצמם תקנות שונות כפי הצילום המצורף.

אביכם גם שימש כבעל תפילה לשם ולתפארת, בפרט בקיבוץ במירון, האם סיפר לכם כיצד נעשה בעל תפילה?

ר' אברהם שמעון: אבינו התחיל לגשת לפני העמוד בקיבוץ במירון כמה שנים לאחר פטירתו של ר' אברהם'לע. מאז במשך כשלושים שנה התפלל לפני העמוד עד שנפתחו שערי אומן, או אז גזר על עצמו שלא לגשת שוב לעמוד, וזאת מטעמים הכמוסים עימו. רבים וטובים היו מזכירים את תפילותיו המרטיטות אשר הנוסח היה כולו קודש כפי ששמע מפה קדשו של ר' אברהם'לע.

הזכרתם בתחילת השיחה כי ר' אברהם'לע ציווה עליו ללמוד כל שנה ש"ס ופוסקים, האם ידוע לכם שהוא קיים זאת?

ר' אברהם שמעון: בוודאי! היו לו סדרים שלמים בש"ס ופוסקים, ואף במדרשי חז"ל. עוד בתור ילד אני זוכר כיצד בכל שבת אחר סעודת ליל שבת הוא התיישב על השולחן והתחיל ללמוד דפי גמרא בזה אחר זה בהתלהבות גדולה. גם בשבת בבוקר אחרי התפילה היה מוציא את הגמרא האהובה עליו ומתיישב ללמוד.

הרה"ח ר' אפרים נחמן אנשין שליט"א סיפר לי כשהיה אבינו עדיין אברך צעיר ראה אותו יושב בבוקר בבית הכנסת כשהוא לומד גמרא בנעימות ובחיות דף אחר דף בבהירות נפלאה.

מן הראוי לציין כי קודם פטירתו גילה לנו אבינו כי הוא עומד לקראת סיום הש"ס בפעם השבע-עשרה... ביום הולדתו השישים עשה סיום הש"ס ברוב פאר והדר באולם בית יעקב הישן כשהוא מזמין את כל קרוביו וידידיו. גם בשנת הולדתו השבעים עשה סיום הש"ס בביהמ"ד אור אברהם, כשהוא מספר לי כי מאז הסיום הקודם הוא כבר הספיק לסיים את הש"ס שלש פעמים. כך שבממוצע היה מסיים את הש"ס בכל שלש שנים.

מה עוד עשה ופעל אביכם למען כלליות אנשי שלומינו חסידי ברסלב?

ר' אברהם שמעון: אפשר להגיד כי הוא היה ראש המדברים בכל מקום. למשל בכל שנה בסעודת ההילולא המרכזית של רבינו הקדוש שהתקיימה בירושלים היה יושב בראש השולחן ומשורר ניגוני קודש ומנחה את האירוע. כמו כן השתתף בכל הכינוסים והמגביות למען הישיבות ותלמודי התורה.

ואם כבר אנו מזכירים את תלמודי התורה, יש לציין במיוחד את תלמוד תורה "תורה תמימה" בירושלים, שאבינו מסר נפשו למען הצלת התלמוד תורה. לשם כך אף נסע רבות לחו"ל כל פעם למשך כמה חודשים כשהוא עורך מגביות למען התלמוד תורה. גם כאן בארץ היה מסדר את החובות ועוזר בניהול המוסד.

ר' נתן: זכורני כי ב"ארגון הצעירים" שייסד הרה"ח ר' יעקב פרנק ז"ל היו מתקיימים כינוסי חג לבחורים בביהמ"ד פאר הנחל בשכונת עזרת תורה, בהם היה אבינו הנואם הראשי. כמו כן היה מביא איתו בכל שנה ניגון עתיק-חדש שדלה מאוצרותיו ולימד אותו לבחורים.

ר' אברהם שמעון: לזכותו של אבי נזקף גם ה"קידושים" הנערכים בבתי הכנסת של אנ"ש בשבת בבוקר. הוא זה שביחד עם החסיד ר' הירש לייב ליפל הגו את הרעיון לייסד שיעור בסיפורי מעשיות בשבת בבוקר, בבית מדרשנו שבקטמון, ומשם התפשט המנהג על ידי ר' הירש לייב גם לבית מדרשנו למאה שערים ומשם לכלליות אנ"ש.

ר' נתן: אבי היה משקיע רבות לצורך שיעור זה בסיפורי מעשיות, ואפילו אם נשארו לפעמים רק אנשים ספורים היה אומר את השיעור. כמו כן היה ממריץ את אנ"ש לרקוד לאחר התפילה בליל שבת, ולשורר את השירים של בר יוחאי והמחרוזת שלאחר מכן, כשהוא עושה זאת אפילו עם מתי מספר שנשארו לאחר התפילה.

האם נסעתם עם אביכם בנסיעתו הראשונה לאומן, תחת שלטון הקומוניסטים?

ר' אברהם שמעון: אני לא זכיתי להיות איתו אז, אבל הרה"ח ר' יונתן לוינזון סיפר לי כי הוא עמד ליד אבינו כשהוא משתטח על הציון הקדוש לראשונה, ואז שמע מפיו דיבורים נוראים... אבינו סיפר לנו כי הוא מנה אז לפני רבינו הקדוש את כל ההבטחות שהבטיח, וביקש ממנו לקיים זאת... כמו כן ביקש שהדרך לאומן תפתח עבור הכלל ולא רק ליחידי סגולה.

לסיום, אנו עומדים כעת לקראת ימי הפורים, מה ראיתם אצל אביכם בחג הפורים?

ר' אברהם שמעון: בפורים היה כל כולו מסור לרבינו הקדוש. מתוך שהיה בגילופין היה מדבר דיבורים נוראים בשבח רבינו הקדוש. הוא היה אוחז בידו את הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן ורוקד עימו כשהוא זועק "זהו חיותי! זהו חיותי!".

ר' שמואל לייב: יום הפורים בבית המדרש ברסלב בשכונת קטמון היה אחת מעתות הרצון המיוחדות ביותר. רבים רבים מתושבי השכונה היו נוהרים לבית הכנסת בהמוניהם מאז שעות הבוקר, במיוחד לקראת תפילת מנחה גדולה, כדי לחזות מקרוב ביקירי חסידי ברסלב כשהם מתרועעים יחדיו בשמחה והתרוממות רוח יוצאת מן הכלל, בשיחות והשתפכות נפש שכולן ערגה וצמאון לאביהם שבשמים. במיוחד חשקו כולם לצפות בדמותו המופלאה של הצדיק רבי שמואל שפירא זצ"ל כשהוא שרוי בגילופין ומפיו נשמעים דיבורים נפלאים משובבי לב. האווירה בבית המדרש היתה מרוממת ושמחה עד מאוד.

ר' אברהם שמעון: שמעתי מאבי סיפור על הרה"ח ר' נתנאל תפילינסקי ז"ל ממירון, מהתקופה שהתגורר בעיר העתיקה. פעם אחת בפורים כאשר קיים מצות "לבסומי בפוריא" עד שהיה בגילופין, באותה שעה אנ"ש רקדו ושרו בבית מדרשינו וגם האזינו לדבריו המאלפים בינה של האי זקן וחסיד רבי אברהם שטרנהארץ זצ"ל שדרש בענינו של יום מכבשונו של עולם בבחינת "נכנס יין יצא סוד" והיו הדברים מאירים ושמחים. משהשתלבו במעגל הריקוד של ניגון "שושנת יעקב" חזרו כמה וכמה פעמים: להודיע... להודיע... שכל קוויך... לא יבושו... או אז נענה רבי אברהם, כשהוא שר וזועק: "ולא יכלמו לנ'צ'ח' כל החוסים בך... מיטן רעבין האבן מיר נישט וואס זיך צו שעמין" [= עם רבינו אין לנו מה להתבייש כלל]. והמשיך בתנועת הניגון העולה למעלה 'ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך בך', והתאים המשך הניגון על פי השיר "בך רבינו נגילה... נגילה... נגילה ונשמחה בך" - - -

מתוך התלהבות הדברים החלו שוב אנשי שלומינו לרקוד בשמחה אין קץ, ומתוך הרוקדים נעצר ר' נתנאל תפילינסקי ועמד ואמר: "חנוכה ופורים איז גאר איינס... [= חנוכה ופורים זה ענין אחד] בחנוכה משחקים בסביבון שמסבבים אותו, אבל היכן הסביבון של פורים?" ומיד הכריז: "אני הסביבון של פורים!" ותוך כדי דיבור החל מסתובב במהירות בכל כוחו זמו רב כשהוא אומר בפיו "ואמונתך סביבותיך"...

ויהי כראות אנ"ש את המחזה עצרו מלרקוד ונעמדו לראות את סיבובו הגדול שלא חזו כזאת מימיהם, ועמדו ערוכים ומוכנים להצילו שלא יפול ח"ו על ראשו מרוב סחרור, אך בחסדי ה' בסיימו תפס את עצמו והחזיק בשולחן ולא נפל ארצה - - -

לסיום אספר, כי ידוע שאבינו היה בעל קורא בקריאת המגילה, ואף בפורים האחרון לחייו התאמץ למרות חולשתו לקרוא את המגילה, אך באמצע הקריאה נחלש מאד ולא היה שייך להמשיך, עד שניגש בעל קורא אחר והשלים את הקריאה. לאחר מכן קראתי עבורו את המגילה.

אולם לאחר מכן בשבת שאחרי פורים עלה בעצמו על השולחן ורקד כדרכו... התחננתי בפניו: "אבא! הרי זה פיקוח נפש!" ענה לי בצחות לשונו "פיקוח נפש דוחה שבת, אבל אינו דוחה שמחה...".

בדרך אגב, הוא היה תמיד מדבר מפורים, ואכן הוא הסתלק בפורים קטן...

תודתינו נתונה לידידנו הרה"ח ר' אברהם שמעון בורשטיין שיחי' כל העובדות, הסיפורים, המכתבים, והתמונות מאביו הגדול ז"ל המובאים במאמר זה.

כדי להבין עד כמה גדולה היא הפעולה הזאת של הדפסת הליקוטי תפילות בניקוד מלא, יש להבין כי עד אז הספרים היחידים בברסלב שהיו מנוקדים היו רק התיקון הכללי ושמות הצדיקים, אבל ספר בכמות גדולה כל כך של אותיות מנוקדות עדיין לא היה קיים בכלל.

ר' נחמן בקריאת מגילת היסוד בהנחת אבן הפינה לביהמ"ש עטרת נצח בביתר עילית: מימין אביו ר' משה, משמאל ר' מיכל דורפמן, מאחוריו יבלחט"א בנו ר' אברהם שמעון ור' נתן מיימון

"גם הוחלט בינינו שכל השכר המקווה לעתיד לבוא לקבל עבור קיום החמשה תקנות הנ"ל נכנס בעסק השותפות ויחולק שוה בשוה בין כל המקבלים על עצמם תקנות הנ"ל"

מסמך בכתב ידו של **רבי נחמן ישראל בורשטיין ז"ל**
שנחשף בימי השבעה להסתלקותו, חמישים שנה לאחר כתיבתו באדר תשכ"ד, ממנו עולה הסכם השותפות
שעשה עם אנשי שלומנו בלימוד ספרי רבינו הק' יום יום וההתקשרות אליו בחד קטירא בזה ובבא

בעזה"י, פעיה"ק ירושלים ת"ו משנכנס אדר מרבים בשמחה תשכ"ד לפ"ק

כל התקנות בלי נדר!

בהתקבץ יחד אחוזת מרעים הנקראים ע"ש רבינו נחמן בן פיגא מברסלב, בסעודת ר"ח ליל שישי בדר"ח אדר תשכ"ד בביהכנ"ס חסידי ברסלב מאה שערים, הוחלט בינינו הח"מ בלי שום נדר לקבל עלינו התקנות כדלהלן עד ר"ח ניסן הבעל"ט.

א) לומר בכל יום חמשה קפיטיל תהלים על הסדר החל מקפיטיל א'.

ב) לומר בכל יום דף אחד מספר ליקוטי תפילות ממוהרנ"ת זצ"ל על הסדר החל מתפלה א'.

ג) ללמוד בכל יום משנה אחת עם הרע"ב על הסדר החל מסדר זרעים פרק א'.

ד) ללמוד בכל יום סעיף אחד שו"ע עם המשנה ברורה החל מחלק או"ח סי' א'.

ה) ללמוד בכל יום דף אחד מספר המדות למוהר"ן זצוק"ל החל מאות אמת סי' א'.

כל האמור לעיל קבלנו עלינו הח"מ לעשות על דעת רבינו נחמן בן פיגא זי"ע ועל דעת תלמידו הק' מוהרנ"ת זצ"ל ולומר לפני כל לימוד או תפילה הנ"ל בהתקשרות לרבינו נחמן בן פיגא זי"ע והכל בלי נדר כאמור למעלה לפני פירוט התקנות הנ"ל.

גם הוחלט בינינו שכל השכר המקווה לעתיד לבוא לקבל עבור קיום החמשה תקנות הנ"ל נכנס בעסק השותפות ויחולק שוה בשוה בין כל המקבלים על עצמם תקנות הנ"ל בחתימת ידם ובדיבור פיהם, גם תנאי הותנה בזה שאם יארע לאחד מהמקבלים איזה אונס גמור שלא יוכל לקיים חלילה באיזה יום איזה תקנה או כל התקנות ביחד, אזי מקבל ג"כ חלקו מעסק השותפות ולא יקופח חלילה חלקו אבל בתנאי של אונס גמור, ובלי סיבה זאת אינו שותף באותו יום או בימים שאינו מקיים התקנות הנ"ל.

כל זה שריר ברור וקיים בין כל החתומים שמעבר לדף.

ב"ה ליל ג' ד' ניסן תשכ"ד הוחלט להמשיך כל התקנות הנ"ל גם בחודש ניסן תשכ"ד, כל החותמים כפול שמעבר לדף והכל ג"כ בלי נדר.

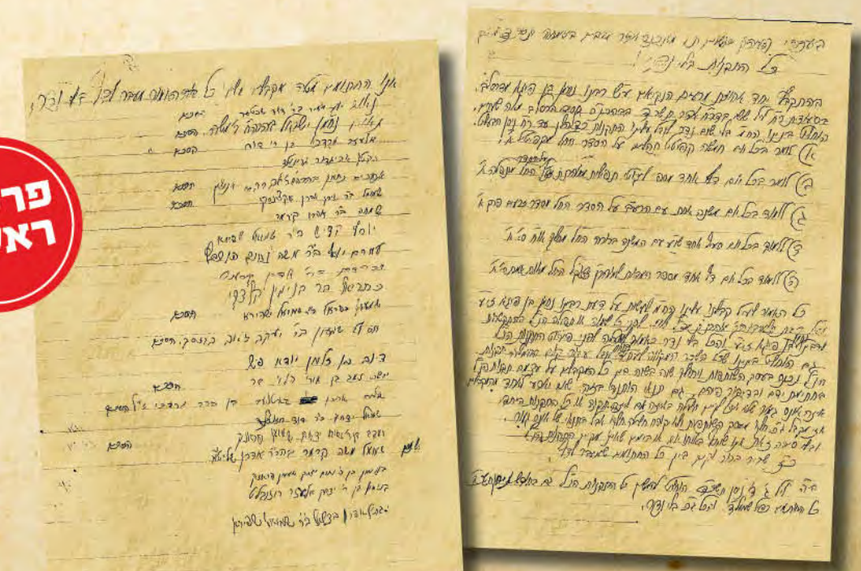

פרסום ראשון

אנו החתומים מטה מקבלים עלינו כל האמור מעבר לדף בלי נדר.

נאום יעקב מאיר ב"ר דוד שכטער הסכים
נאום נחמן ישראל בהרה"ח ר' משה הסכים
אלעזר מרדכי בן ר' דוד הסכים
הקטן אביגדור גרינוולד
אפרים נחמן בהרה"ח ר' אברהם אנשין הסכים
שמואל ב"ר ניסן אהרן טוקצינסקי הסכים
שמחה ב"ר אהרן קרמר
יוסף קדיש ב"ר שמואל שפירא
עמרם יוסף ב"ר משה נחום הורביץ
אברהם בר' אהרן קרמר
כתריאל ב"ר בנימין קלצקי
שמעון ישראל ב"ר שמואל שפירא הסכים
יוסף שמעון ב"ר יעקב זאב ברזסקי הסכים
דוב בן זלמן יודא פיש
משה זאב בן אורי הלוי שר הסכים
שלמה אהרן גאטליעב בן הרב מרדכי ז"ל הסכים
שמואל יצחק ב"ר דוד רוזנפלד
יעקב בן ר' נחום יצחק שמעון פראנק הסכים
שמואל משה קרמר בהר"ר אהרן שליט"א
בנימין בן ר' נחום יצחק שמעון פראנק
בנימין בן ר' יצחק אלעזר רוזנבלט
נפתלי אהרן בצלאל ב"ר שמואל שפירא

תחזיקו עצמכם ביחד

אגרת-גלויה ששיגר **רבי נחמן ישראל בורשטיין ז"ל**
לפני חמישים שנה מקטמון להחסיד **רבי יעקב גדליה**
תפילינסקי ז"ל בה הוא מחזק את אנ"ש להשתתף
בשיעור השבועי שיסד בבית ר' לוי יצחק בנדר ז"ל

בס"ד

פעיה"ק ירושלים ת"ו ג' לך תשכ"ח לפ"ק

החיים והשלום וכל טוב סלה לכבוד ידידי יקירי ורעי וכו' ה"ר יעקב גדליה תפילינסקי נ"י.

אחדשה"ט באה"ר.

אבקשך מאד, לחדש ענין הקיבוץ הקדוש אצל ה"ר לוי יצחק שליט"א ביום חמישי הבעל"ט, בשעה 2:30 בערך.

נא למסור לידידנו ה"ר שמאול משה קרמר נ"י, ולעוד כמה אברכים המעוניינים.

בכבוד רב

ובברכת יפוצו מעיינותיך חוצה,

נחמן

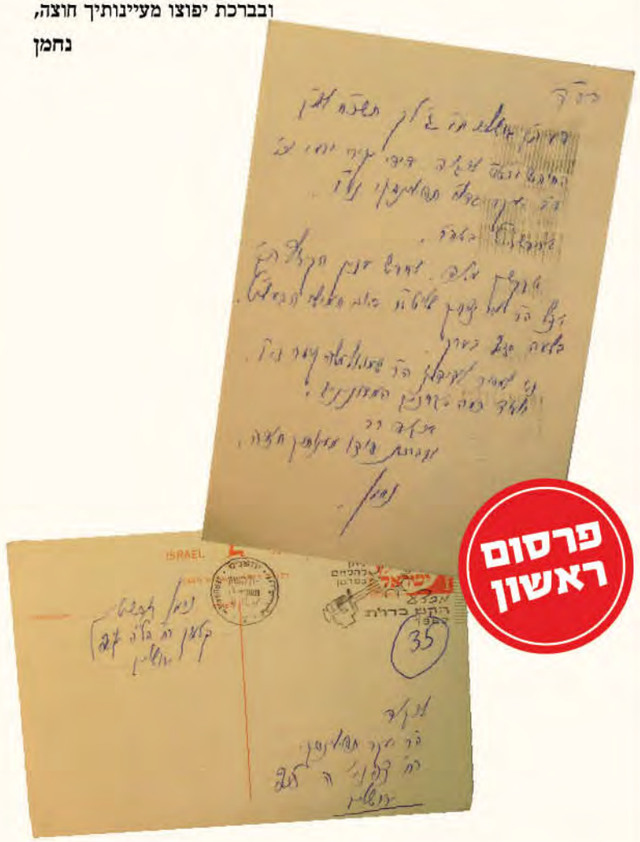

פרסום ראשון

פרסום ראשון

"נמשך הדבר עם עליות ומורדות כמה שנים, ופעמים הייתי יושב יחידי אתו וניצלתי היטב ההזדמנות הזאת לבירור השיחות"

קטע מתוך רשימות החסיד **רבי נחמן ישראל בורשטיין ז"ל** בו מתאר איך ייסד את השיעור השבועי של רבי לוי יצחק בנדר ז"ל שנמסר בתחילה בבית המדרש במאה-שערים ולאחר מכן בבית רבי לוי יצחק, שיעור שבו נמסרו שיחות הקודש מאומן עם ההווי המיוחד

מתוך הספר "אוצר נחמני" חלק ב' העתיד לראות אור בקרוב

...למדתי בכולל ברסלב מאה שערים אחר הצהריים מאז חתונתי. כמה שנים אחרי פטירת מורינו הרב רבי אברהם שטערינהארץ זצ"ל (אולי בשנת תשי"ח), כשעבר הביהמ"ד לבנין החדש, ובהתעוררותי והשתדלותי עשינו שיעור בספר חיי מוהר"ן עם הרה"ח רבי לוי יצחק בנדר ז"ל אני אבלח"ט ור' לייביל שפירא ז"ל במותב תלתא הוינא, ועברנו ברוך השם על רוב חיי מוהר"ן וגם ספר המדות במשך שנה בערך כל יום חצי שעה ואח"כ גם משנה ברורה. - לאחר מכן למד שיעור גמרא עם עוד כמה מאנ"ש וביניהם הלמדן ר' אליהו ידלר, ר' נחום יצחק פראנק, ור' ליב לופאטא, ור' יענקל כהן-ברזעסקי.

הלימוד בשבילי בחיי מוהר"ן ובשאר ספרי רבינו ז"ל היה רכוש גדול מאד, כי כמעט כל סעיף וסעיף היה מתובל בשיחות וסיפורים נפלאים מרביז"ל ומוהרנ"ת ז"ל ותלמידיהם ומזקני אנ"ש באומן, ששמע וקלט למעלה מעשרים שנה כמעט מכל זקני אנ"ש בעיקר באומן שגר שם למעלה משתים עשרה שנה בערך, ובפרט ממורו ורבו הרב רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל, וממש היה מחיה נפשות מחצית השעה הזאת. (כי בלימודו השיעור "ליקוטי מוהר"ן" לפני הציבור בין מנחה למעריב, לא היה מרחיב הדיבור אז בשיחות וסיפורים מאנ"ש כבעשרות שנותיו האחרונות) ולכן הי' לי השיעור הזה למשיב נפש ולתועלת גדול בדעת רבינו ז"ל ובלימוד ספריו הק'.

לאחר זמן נתעוררתי לייסד שיעור קבוע פעם בשבוע ביום חמישי בצהרים, בבית רבי לוי יצחק ז"ל כסדר הנ"ל עבור אנ"ש, והשתדלתי בין החבירים מאנ"ש שחפצו בכך, שיבואו להשתתף בהשיעור המיוחד הזה לתועלתם, אך לא הכל ידעו להעריך נחיצות השיעור ולא כולם באו בקביעות בסיבת טרדותם, אי לכך נמשך הדבר עם עליות ומורדות כמה שנים, ופעמים הייתי יושב יחידי אתו ונצלתי היטב ההזדמנות הזאת לבירור השיחות. עד שלבסוף נתבסס הדבר ב"ה בקביעות של קיימא, ורבים נהנו לאור שיעורו זה יותר משלושים שנה.

פרסום ראשון

"עד דייתי מלכא משיחא ויתגלה דעת רביז"ל לכל באי עולם"

מכתב מהחסיד **רבי נחמן ישראל בורשטיין זצ"ל** ששלח לאחד מאנ"ש בבורו פארק בו הוא מחזקו להתקבץ יחד עם חבריו לשיעורים קבועים בתורה ותפילה, החושף טפח מפעולותיו של ר' נחמן בייסוד שיעורים לאנ"ש בארה"ב

בס"ד

פעיה"ק ירושלים ת"ו ה' לך מרחשון תשל"א לפ"ק

החיים והשלום וכל טוב סלה, לכבוד ידיד נפשי בלב ונפש ברחימתא עזיזא כבוד הר"ר ... הי"ו ויופיע ע"ש ביתו

אחדשה"ט כמשפט באהבה ויקר.

מה שלום אנ"ש במחניכם, ואיך מתנהג בהשטיביל, האם ניתוספו כבר נפשות חדשות, ומה בדבר השיעורים בלילה שדיברנו לייסד שיעור בגמרא או בעין יעקב וכו' וגם להתפלל ערבית לכל הפחות בימי החול, רק אחד צריך להיות תקיף וחזק בדבר הזה לעורר את חבריו בכל פעם, ואקווה בעזרת ה' שמזה יצא דבר גדול לקירוב אנשים לדעת אדמו"ר ז"ל בבחינת 'ואת הנפש אשר עשו בחרן' וכו', ובפרט כעת בלילות החורף דיא גילדערנע נעכט [=לילות הזהב] צריכים לנצלם כראוי ללמוד בצוותא וחברא חברא אית ליה, ועל ידי כן אפשר להרחיב גבול הקדושה של קודש הקדשים הנגמ"ח.

מנאי ידידך עוז הדורש שלומך הטוב באהבה רבה ומצפה להרמת קרן אדמו"ר ז"ל בכל אתר ואתר עד דייתי מלכא משיחא ויתגלה דעת רבינו ז"ל לכל באי עולם אמן כן יהי רצון.

נחמן ישראל בן בילה גיטל

פרסום ראשון

"בחסדו הנפלא זכינו בעזרתו יתברך להוציא ענין נשגב זה מכח אל הפועל לתפארת כלל אהובינו ידידינו אנ"ש ואשר באמת על ידי זה יתקדש ויתגדל שם כבוד רבינו ז"ל בעולם"

מכתב ששלח החסיד **רבי נחמן ישראל בורשטיין זצ"ל** לאחד מבני הנעורים בו מספר על יגיעותיו העצומות בהוצאת הירחון **"אולפן חד"ת"** ועל מעלתו של ירחון זה ותוצאותיו הברוכות לברר מקחו של צדיק ולהפיץ אורו לקרובים ולרחוקים

בעזה"י

פעיה"ק ירושלים ת"ו ד' לסדר זאת חקת התורה ד' תמוז תשכ"ו לפ"ק

למע"כ אהובי וחביבי כנפשי הב' החתן המופלג וכו' כמר .... שיחי' ויופיע לנצח בגו"ר כאות נפשו השוקקה להגיע לתכלית השלימות...

אחרי דרישת שלומך הטוב באהבה רבה.

בענין מה שכתבת מי הם הצדיקים המובאים בסי' ר"ח, כבר שמעתי מזמן מר' לוי יצחק שליט"א שהראשון היה הר"ר נפתלי כץ זצ"ל בעל סמיכת חכמים שיצאו אלף אנשים לקראתו בפרסום גדול, והשני היה הרה"צ ר' לייבעלע טראסטינעצער זצ"ל חותנו של הר"ר יודיל תלמיד רביז"ל.

ועכשיו תבין מעצמך שבעתים הללו הנני טרוד מאד מאד בענין הוצאת הירחון אולפן חד"ת שדיברנו עוד מזה בהיותך פה בארץ הקודש, ובחסדו הנפלא זכינו בעזרתו יתברך להוציא ענין נשגב זה מכח אל הפועל ובעוד ימים ספורים כבר ייצא לאור ויופיע אי"ה בשוק, לתפארת כלל אהובינו ידידינו אנ"ש, ואשר באמת על ידי זה יתקדש ויתגדל שם כבוד רביז"ל בעולם.

ידידי חביבי, לא אוכל לתאר לך את כל הקשיים והמניעות שעמדו לפניי מכל הצדדים, ובעיקר להוציא ולאסוף החידושים מאנ"ש אשר זה גזל ממני זמן רב מאד וטרחות מרובות אין לשער, ובתוכם זכיתי להוציא אחרי עמל ויגיעה רבה חידוש נפלא באריכות מהרב ר' אלחנן ספקטור שליט"א, אשר הרבה מאנ"ש אמרו לי שבשביל זה לבד כדאי כבר הופעת הירחון, ואני מקווה בעזרת ה' שעשיתי דרך כבושה אצל אנ"ש להרבות בחידושים כל אחד כפי פרי מוחו ומחשבתו.

וגם פעלתי אצל הר' לוי יצחק שליט"א בענין הדפסת השיחות והסיפורים ששומעים מאנ"ש והוא יגיהם, מה נאמר ומה נדבר התועלת הגדול שיצמח מזה, רק אנ"ש צריכים לראות - בפרט מי שיקר בעיניו דבר זה - שלא יהיה חס ושלום עיכוב ומניעה מצד כסף ההוצאה, כדי שיוכל להופיע בעזרת ה' מדי חודש בחדשו ועל ידי זה יצטברו ויתגלו לאנ"ש אוצרות חידושים ושיחות וסיפורים, ובכן עשיתי "קרן הירחון" שכל אחד ישתתף בסכום חשוב חד פעמי מיוחד להדפסת הירחון ועל ידי כן יומשך הירחון ברציפות בלי הפסק בעזרת ה', ואני מקווה שגם אתה תיקח חלק חשוב בזה ואני כבר רשמתי שמך ושם אמך יחיו להדפיס בתוך הירחון בין הנודבים והמתברכים.

כן אבקשך שתשתדל לעשות מנויים על הירחון בין חבריך בישיבה או בין מכריך וידידיך ואני אשתדל לשלוח לך כמספר דרישתך, ומובן שככל שיתרבו המנויים כן יתבסס הירחון ביסוד חזק, וגם יתרבה כבוד רביז"ל עלי תבל, כי יש אנשים שספרי רביז"ל לא יקחו, אך דבר כזה יקחו כאשר נוכחתי בזמן האחרון, אשריך ידידי ואשרינו, שזכינו בדור הזה להתגלות אור האורות בכל קצוי תבל ובפרט במחניכם אשר מוסיף והולך אורו וכו'.

ידידך באמת הכותב בחפזון למען האהבה והידידות

נחמן ישראל בן בילה גיטל

אבקשה

מוצאי חמשה עשר בשבט תשע"ז

להודות ולהלל

אבקשה את שאהבה נפשי

עם מלאות שנה תמימה להופעתו של גליון "אבקשה" ותחת הכותרת "שלא יכבה נרו לעולם ועד" - "אני רוצה להישאר ביניכם" התכנסו מאות חסידי ברסלב מכל רחבי הארץ במוצאי יום חמשה עשר בשבט, ראש השנה לאילנות ויום הולדתו של התלמיד הגדול מוהרנ"ת זי"ע, למסיבת הוקרה לפעילי ותורמי בית "אבקשה", הבית הגדול והקדוש שנוסד להפצת אורו של רבינו הק'.

היתה זאת מסיבה של מצוה שלא תשכח מלבות משתתפיו. מעמד מרומם בו התאחדו יחד סביב שולחנות ערוכים, באולמי 'ויולה' ברמת בית שמש א', עשרות רבות של חברים מבקשים, אברכים יקרים ובעלי בתים יראים ושלמים שאש רבינו הק' יוקדת בקרבם, וזכו להטות שכם ולהוזיל מהונם מדי חודש בחודשו סכום נכבד וליצוק את יסודות בנין בית "אבקשה", מגדל אור להפצת מעיינות הנחל נובע בטהרה.

שנה שלימה חלפה מאז הוצאתו לאור של ירחון "אבקשה", שני עשר חודשים רצופים בהם מדי חודש בחודשו הופיע במלוא הודו והדרו הגליון שהורתו ולידתו ורצון ותקוות מפיקיו היו בכוונה עליונה אחת ויחידה להזריח את אמיתת אורו ונצחיותו של אור האורות בעולם בכלל ובלב מקושריו בפרט. לשמר את הטעם ואת הריח ואת המראה של נעימות תורתו עצותיו, ולהביא את תיאור תולדות חייו הקדושים והנוראים וקורות ימי תלמידיו הנאמנים כפי שנשתמר ונמסר מדור דור.

זה כבר תקופה ארוכה שהכל חשו בצורך הוצאתו לאור של גליון חודשי שיתן ביטוי להלך רוח הטהור האמיתי הפשוט, התם והתמים לאורו חיו דורות של חסידים ותלמידים נאמנים; גליון שיהיה זך ונקי מכל השפעות זרות וחיצוניות וחף מכל פרסומים שאינם תואמים ומנוגדים בתכלית לאורח החיים של כל מי שמבקש להיכלל בקדושתו של צדיק יסוד העולם.

גליון "אבקשה" כשמו כן הוא, נועד לעורר ולחדש בלב הדבקים באור פני צדיק את החיפוש והביקוש אחר רוח קודשו של האיש אשר רוח בו, רוח אפינו משיח ה', לקיים את צוואת חייו שהותיר והרבה להזהיר בעת אמירת תורתו האחרונה עלי אדמות בטרם עלה ונתעלה לרום המעלה, אשר על ידי הדרישה והחיפוש אחריו באמצעות השקידה על דלתי תורתו הקדושה וההליכה בהם יומם ולילה בשפיכת לב כמים מתגלה ומתבהר לעין וללב כל סוד נצחיותו איך רוחו חיה וקיימת, וחיותו וקדושתו שופעת בכפל כפליים ברוח פי שנים.

בסייעתא דשמיא מופלאה, התעוררו רבים וטובים עשרות רבות של אברכים יקרים ובעלי בתים דגולים, לתמוך ולסייע בנדבת לב רחבה ביד העוסקים במלאכה. כינוסים רבים נערכו בכל קיבוצי חסידי ברסלב בכל רחבי תבל, אליהם נאספו אנשי חיל ברי לבב שבהתלהבות דקדושה ומתוך אחריות לגורל השעה ועתיד הדורות והמשך המסורה הטהורה יצקו את אבני היסוד לבית ההפצה "אבקשה", ולהוסיף להיות שותפים נאמנים בקיום צוואת התלמיד לכל התלמידים הבאים אחריו: "עיקר עסקכם יהיה: יפוצו מעיינותיך חוצה".

כהיום הזה, בחלוף שנה, זכינו בחסדי השם יתברך שהגליון "אבקשה" נתקבל ונתפשט בקרב כלל חוגי וקהילות הקודש דחסידי ברסלב בארץ ובתפוצות, כשהכל מצפים ומשתוקקים בכליון עינים מדי חודש בחודשו להופעתו, וכל הרואה והמביט בו בעין אמת אומר ברקאי, איך שכולו תוכו רצוף אהבה ערגה וכיסופים עילאיים להתדבק באור ודרכו ועצותיו של ראש כל צדיקיו משוש כל הארץ, ובפרט ניכרת הצמאון אליו מבין בני הנעורים

והמקורבים החדשים שגדולה השפעתו עליהם להאיר להם הדרך הסלולה ילכו בה, לבל תמוט רגלם חלילה במהמורות הפזורות סביב ערוגות הבושם של הבעל תפילה ובעל השדה.

מסיבה של מצוה

"תחזיקו עצמכם ביחד" ציווה רבינו הק', ואכן בהתכנסות רבתית זו של אנשי הצדיק התקיים 'אחדות הפשוט מתוך כלליות הגוונים', חבורות חבורות ישבו מסובים יחד, באחוות רעים מופלאה ובאווירה מרוממת, במפגשים מלבבים כל עין המבטאים את מאמר רבינו הק': "העולם ראוי שיתמהו על האהבה שביננו"..

כשבתווך, על גבי קירות האולם מתנוססים לתפארה שמות התורמים הקבועים 'אבני הקודש' שותפים נאמנים לבניין הבית - מעשה ידי חושב המצטרפים יחדיו אבן לאבן כחומה בצורה ומגדל לביסוס וביצור חומות הקדושה 'בית אבקשה', כשכל אחד מהמשתתפים מזהה את שמו חרוט ומופיע כחבר נאמן לצד שאר התורמים היקרים מכל קצוי ארץ.

על גבי שולחנות הערוכים ניצבים מנורות של אור, הבוערות בשמן זית זך ומפיצים באור יקרות את הכיתוב 'כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד", ואלה מעידים יותר מכל מהות ואופי התכנסות ערב זה, להכריז בעוז ובגאון להיותנו נאמנים ומסורים להעביר לנו ולדורותנו אור רבינו הק' אור הצחצחות בדרך המסורה בטהרתה, מתוך אמונה פשוטה ותמימה בהשארת אורו הק' לנצח מתוך דבקות בספריו וקיום עצותיו הקדושים.

את הכנס פיארו זקני וחשובי אנ"ש: הרה"ח ר' שמואל משה קרמר שליט"א, הרה"ח ר' שמעון שפירא שליט"א, הרה"ח ר' שלמה אהרן גוטליב שליט"א, הרה"ח ר' אברהם שמעון בורשטיין שליט"א, הרה"ח ר' אברהם יצחק כרמל שליט"א, הרה"ח ר' יצחק פולק שליט"א, הרה"ח ר' פנחס בונקר שליט"א, הרה"ח ר' יחזקאל ששון שליט"א, הרה"ח ר' נתנאל תפילינסקי שליט"א, הרה"ח ר' צבי ליברמנטש שליט"א, הרה"ח ר' שמעון אלי' ברוין שליט"א, הרה"ח ר' שמעון צבי שפירא שליט"א, והרה"ח ר' יעקב נתן אנשין שליט"א.

קול צלול

את הכנס פתח והנחה בטוב טעם האברך היקר הר"ר שמואל מאיר אנשין הי"ו, מראשי ישיבת "מבקשי ה'" בעיר בית שמש, אשר השכיל לנתב את האירוע בדעה והשכל.

בתחילת דבריו פתח בברכת 'שהחיינו' על המעמד המרגש, ועורר את הציבור אודות גודל חובתנו בשעה זו, כאשר מחד רוח נכאה וחולשה עוברת במחנה ומרפה ידיים לאמר חדל, ומאידך נשמעים ברקע בליל קולות עירבוביא וערפול, אשר מאיימים חלילה להפר ולנתק את דמותה של חסידות ברסלב ממראה הטהור, ולהטמיע בתוכה דברים זרים שלא שערום אבות וזקני העדה שבכל הדורות. ומשכך, עלינו נופלת חובת היום להיחלץ חושים ולהשמיע בקול צלול וברור את האמת הצרופה שהנחילו לנו מעתיקי השמועה מדור לדור ושלא לסור מדרכם במלוא נימה.

הוא הרחיב על המשימה הלא קלה שהעמיסו עליהם העוסקים במלאכת הקודש של הפקתו והוצאתו לאור של גליון "אבקשה" והפצתו באלפי עותקים בקרב שלומי אמוני ישראל החפצים להדבק באמת ובתמים באורו של ראש בני ישראל הנחל נובע מקור חכמה זיע"א, וציין כי כל תכני 'אבקשה' הם בבחינת שמן זית זך, ונעשים מאמצים לנפותם עד כמה שיד אדם מגעת בנפה אחר נפה, כן הוסיף וציין עובדות על אודות ההשפעה הנפלאה של הירחון 'אבקשה', אשר מהווה אבן דרך בהתקרבות קהל רב לדרכו הטהורה של רבינו הק'. בסיום דבריו הדגיש כי 'אבקשה' אינו עוד ירחון , אלא מצפן דרך ורוח, אשר מושתת על דרכם הבהירה של התלמידים המובהקים בשרשרת הדורות.

דבר 'אבקשה'

כאן נקרא לשאת את דבר 'אבקשה' הר"ר אליהו הלוי נהרי הי"ו הנושא בעול עריכת הגיליון מראשיתו, ובטרם כל שיח התנצל כי אין הוא איש דברים והוא חש אפילו 'אימתא דציבורא' מהקהל הקדוש שנתאסף לכבוד רבינו הק' והפצת אורו ותורתו, אבל לנוכח הפצרת החברים לא יכל לסרב.

בראשית הדברים עמד על כך שאמנם נאספנו לערב ומסיבת הוקרה לנדיבי לב ולהודות ולהלל יחד על חסדיו יתברך שהגענו עד הלום, אבל חשוב לזכור שלפני שעם ישראל עברו את הים וזכו לומר שירה, עמדו הם נבוכים בארץ כאשר סגר עליהם המדבר, וזעקתם עלתה השמימה. כאז כן עתה יחד עם השיר והשבח בהופעתו הפלאית של גיליון 'אבקשה', אל לנו לשכוח שהוא הפציע מתוך זעקת אמת לנוכח המאורעות המצערים אותם חוו המוני אנשי הצדיק.

הוא הוסיף ואמר שדומה שאף דור ואף קהילת קודש לא התנסתה בניסיון כה מפותל כפי שאנו מתנסים בו. בבירור וצירוף שלא היה ולא נשמע כמעט כדוגמתו. וכאשר בעת כזאת חש כל אחד על בשרו ממש את בלבול האמונה הטהורה בצדיק האמת עד כדי חלישות הדעת מוחלטת ואשרי המחזיקים עצמם לעת כזאת באמונה ברורה, חדה, זכה ונקיה כסולת.

עוד הזכיר את דברי מוהרנ"ת זי"ע שאמר שכל ענין קבלת התורה הקדושה והתגלות הבורא יתברך על הר סיני היתה בעיקר לאמת את נבואת ונצחיות משה רבינו "וגם בך יאמינו לעולם", ועל זה בעיקר המערכה כאשר יצאו חיבורים לערער את יסודות היהדות, ולעקור את היסוד העיקר והכלל הגדול והקדוש עליו מושתת כל הבנין כולו, שעליו מסר נפשו ראש כל התלמידים מוהרנ"ת זי"ע וכל הבאים אחריו, אותו כלל המוזכר במכתבו הנודע של רבי נחמן מטולטשין זי"ע: "וכבר מונח כלל בידינו אשר כעת הוא הצדיק שבדור, אדוננו מורנו ורבינו זכר צדיק וקדוש לברכה". דבר שהיה מושרש פשוט וברור מובן מאליו לכל באי שערי הצדיק מאז ומעולם. ואין ספק כלל שמתוך כך נמשכו ובאו כל העיוותים השיבושים והפגמים.

מנהמת הלב היה לפה לכלל הנאספים והתלמידים די בכל אתר ואתר, המשתוקקים ותאבים יום ולילה לא ישבותו בחתירה וחיפוש אחר עצות הצדיק וההתכללות בו, וחשים בכל ליבם את הצורך בבירור מקחו של צדיק, מתוך הבנה נכונה וישרה את הדרך אשר ילכו בה, ואת תחבולות מלחמת היצר המונע ומחלישנו מהכלל והעיקר שהכל תלוי בו, שהוא עיקר התיקון ותקוות כל הדורות .

את דבריו סיים במאמרו של רבינו הק' לאנשי שלומו עד סוף

הדורות: "תחזיקו עצמכם ביחד", שעל אף שכל אחד בא ממקום שונה וגדל באוירה אחרת עם גוון ייחודי, הרי שבנקודת האמונה ברוממות קדושתו העליונה ונצחיות רבינו הק' היו הכל שלמים, וסביב הנקודה הזאת יכולים הכל להתאחד בתכלית השלימות. זוהי המטרה של "אבקשה" לאחד את כלל הנפשות להחזיק עצמינו יחד, להישאר עמו לנצח כפי שהוא חפץ להישאר בינינו כמאמר הקדוש: "אני רוצה להישאר ביניכם - איך בלייבן ציווישין אייך", ולהתאבק באורו הגדול והקדוש לעד ולעולמים עולמים.

למען בית ה' אלקינו

משא מרטיט מלא רגשי קודש נשא הרב החסיד ר' שמעון שפירא שליט"א, שפתח את דבריו בדברי הפסוק: 'למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך', תוך כדי הודאה לבורא עולם ששלח לנו את ה"אבקשה" אשר כולו סולת נקיה לקרב את חסידי ברסלב ואת כל המבקשים את בית אלוקינו אל השם יתברך.

הוא ביאר את משמעויות המילה 'אבקשה' שהוא גם חיפוש, בקשה, וצעקת "איה מקום כבודו", וכפי שרבי נתן מתפלל על התורה 'איה': "איה קדושתי, איה תפלתי, איה תורתי", שצריכים לצעוק הרבה איפה אור הצדיק שעל ידו אפשר לזכות לכל הקדושות. ומאידך 'אבקשה' הוא גם ענין של לבקש ולרצות ללא הפסקה, ולא לעזוב את הרצון לעולם יהיה אשר יהיה שזה מה שמאיר עלינו הצדיק.

בהמשך דבריו האריך בכך שאנחנו עומדים ביום ט"ו בשבט שהוא שלושים יום קודם לפורים ההולך ובא, וכל ענין פורים הוא מחיית עמלק על ידי השמחה, על ידי "אזמרה" לשמוח בכל פירור ופירור של מצוה ועשייה דקדושה, כמו שרבי נתן כותב ש'פורים הוא מלשון פירורים', ומהשמחה הזאת של הפירורים זוכים למחות את עמלק. וזה כל ההכנה שלנו לפורים על ידי השמחה בכל נקודת יהדות שאנחנו זוכים אליה.

תוך כדי שהוא פורץ בבכיה גדולה, הזכיר ועורר על החובה שעל כל אחד להרבות בתפילה ולהפציר בתחנונים על צרות כלל ישראל גזירת גיוס בנים ובנות שזוממים מרשיעי ברית, על צער השכינה הקדושה, על אבני קודש בחורי ישראל שנפלו בבירא עמיקתא של הכלים המכלים כל חלקה טובה והמכשירים המכשילים את הנשמות הטהורות, ושיחיש השם יתברך את ביאת מלכנו משיחנו אליו אנו מקווים.

דבריו חוצבי הלהבות שיצאו מלב טהור הבוער באהבת וקדושת ישראל אמיתית הותירו רושם עז בלבבות כל השומעים.

אבקשה את שאהבה נפשי

בהדרת קודש קיבל הציבור הקדוש את פני הרב החסיד רבי משה שמואל קרמר שליט"א שטרח להגיע להשתתף ולפאר את המסיבה ולהביא את ברכת זקני וחשובי העדה למעמד הקדוש, ועל פניו ניכרה התרגשות גדולה מעצם ההתכנסות הקדושה שנועדה להרבות כבוד שמים.

את דבריו החל בדברי רש"י הקדוש בפרשת השבוע על יתרו: וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא, "קריעת ים סוף ומלחמת עמלק", וביאר שכאשר רואים את התגברות עמלק אין עצה רק לבוא אל משה ולהתכנס יחד.

הוא הזכיר מה שנכתב בגליון 'אבקשה' האחרון 'אור פניו ושכלו של הצדיק נמצא בספרו הקדוש', אכן כדי לקבל זאת צריכים ללמוד את התורות בביטול גמור ובאמונת חכמים מושלמת, ולראות בכל עת כאילו בעל השמועה נמצא לפנינו, אז זוכים שאור תורתו זורחת כמו בחיים חיותו ממש.

את דבריו חתם בברכה לעוסקים במלאכת הקודש:

"השם יתברך יעזור שגיליון "אבקשה" שמלמד מה זה חסיד ברסלב, ימשיכו להצליח בהעברת והבהרת הנקודה האמיתית של ברסלב, ושיהיה להם את היכולת לכך, ושהציבור יראה לעזור להם. יש הרבה גיליונות של ברסלב, אבל "אבקשה" הוא נותן לנו את הנקודה והלב של ברסלב".

פרקי שירה וזמרה

בין פרק לפרק נשמעו ברקע ניגוני ערגה וכיסופים עתיקי יומין מעוררי לב ונשמה על ידי בעלי המנגנים היקרים והחשובים הר"ר יצחק שפירא הי"ו והר"ר ר' משה הרמן הי"ו והר"ר אברהם קניג הי"ו שהיטיבו נגן לקול צלילי המנגן ברוב רגש וביד אמן הר"ר חיים בר לב הי"ו מעיר צפת.

וכאשר ניתן האות על ידי המנחה שהלהיב את הקהל בדיבורים נפלאים בגעגועים וכיסופים על השתפכות נפשם של אנשי שלומנו שהוילו דמעות כמים נוכח פני ה' כדי לזכות להיות אבוקים ודבוקים ואפויים בלב הצדיק, פצח הקהל כולו כשלהבת אחת וכאבוקה העולה מאליה בקול ניגון זעקתו של מוהרנ"ת זיע"א: "בברסלב בוערת אש הבער אותה בליבי'... כאשר כובתה בשלבים תאורת האולם, ורק שלהבת נרות השמן הטהור, מרצדת ומאירה באור זך את פניהם המשתוקקות של אנ"ש בתפילה הנישאת.

כך נמשכה שירת הלב שעה ארוכה בקירוב לבבות, בניגון מתחרז לניגון שובה לב נוסף, ניגוני געגועים והתרפקות הנפש, ניגוני דבקות המעוררים לעבודת הבורא יתברך שמו, כשמידי פעם מוסיף המנחה דיבורי התעוררות בהזכירו את זקני החסידים שבדור הקודם כהחסיד המופלא רבי שמואל שפירא זצוק"ל אשר זעק בתפילה ליל שבת שלם 'ואהבתך אל תסיר ממני לעולמים...' בניגון הידוע, כשכל הקהל מצטרף אחריו ... בערגה פעם אחר פעם, ואהבתך... ואהבתך... בהתעוררות אדירה, כשעל גבי מסך עולות ומתחלפות זיו תמונת פניהם הקדושים..

יש לציין שהניגונים העתיקים והנלבבים יחד עם התמונות המרצדות עוררו התרגשות רבה בקרב רבים שעוד זכו להכירם, והזכירו להם ימים וזיכרונות קדומים מראשית ההתקרבות כפי שהתבטא על כך הרב החסיד ר' משה קרמר שליט"א שנוכח והאזין לשירה הנלבבת.

תשוקה וגעגועים

לקראת נעילת ערב ההוקרה עלה לשאת דברי חיזוק הרה"ח ר' אברהם יצחק כרמל שליט"א אשר ריגש את הציבור הקדוש בדברותיו. תחילה פתח בהודיה להשם יתברך שזיכהו להגיע לכנס זה, ועל אף שנכונו לו מספר שיעורים היה שווה לבטלם כדי להשתתף במסיבה חשובה זאת.

הוא העלה זכרונות מעוררי געגועים והשראה מתהלוכות

זקני החסידים שבדור הקודם, מנעימות התוועדותם בצילו של הרשב"י במירון, והתמימות והחמימות דקדושה שהקרינו על כל סובביהם.

בהדגישו, עד כמה צריכים אחריות ושימוש זקנים, כדי לדעת איך למסור ולהעביר שיחות ודיבורים עובדות ומעשיות שנמסרו מפה אל פה לבל יצא מכשול מתחת ידינו, כשהוא מביא דוגמה לדבר.

לסיום, כדי להמחיש את ההשפעה האדירה שמאמרי גליונות 'אבקשה' זוכים לחולל בקרב ציבור הקוראים. סיפר בהתרגשות עצומה תוך שהוא נשנק מדמעות, עדות אישית ע"כ שבצפרא דשבתא אחרי תפילת וותיקין נטל את ה'אבקשה' ולאחר שקרא בו סיפורים ועובדות אמת מזקני החסידים כיצד היו להוטים לעבודת הבורא יתברך ואיך שליבם יקד בתשוקה וכיסופים לאור הצדיק, "הרשימו של מעשיהם הקדושים עורר בי כזה געגועים והתבודדות... שאי אפשר לתאר כלל".

◆◆◆

עקב התארכות הכינוס לא היה סיפק לשמוע את דברותיו הנלהבים של הרה"ח ר' שמעון צבי שפירא שליט"א, ידיד נאמן ל'אבקשה', שהיה אמור לשאת דברים בנועם שיח על צורך השעה והזמן בהוצאתו לאור של 'אבקשה' ועוד חזון למועד לשמוע ולהביא מדבריו בהזדמנות קרובה בס"ד.

אף שעל פי התכנית היו אמורים לשאת דברים קצרים מספר חסידים נלבבים מפיצי דבר 'אבקשה' ממגוון הקהילות והחוגים שברחבי הארץ הנקראים על שמו הקדוש. כיוון שנתאחרה השעה נבצר מהם להביע ברבים את רחשי ורגשי לבם, אי לכך הואילו להעלות על הכתב את הדברים שהיו אמורים לשאת, והרי הם במסגרות נפרדות.

דבר הכנס

לאחר מכן עלה ר' דוד קניג הי"ו למסור את דבר הכנס, וסיפר כי מאז ועד היום פעלה מערכת 'אבקשה' מתוך התחייבות שלא לעשות את פעילות הקודש על חשבון של הלוואות או חובות כלל. כיום הזה, שנה לאחר מכן, אנו זוכים לעמוד בכך ולהתחייב גם הלאה בס"ד, כי פעילות 'אבקשה' תלך ותגבר, אך מבלי ללוות שקל אחד של חוב, כי אם על בסיס תמיכה ועזרת הציבור.

הסיפור של אבקשה

את שורת הנאומים חתם בדברים קצרים ותמציתיים הסופר הדגול הר"ר דוד דגן הי"ו, מאבני היסוד של 'אבקשה' שידיו רב לו בעריכת וכתיבת תולדות ימי וחיי התלמידים שבכל הדורות, ואשר ציבור הקוראים מתמוגג ומתעורר מנעימות סיפוריו הנלבבים והמאירים, תחת שם העט ד. ברסלבר.

הוא גולל לפני הציבור את סיפורו המופלא של לידת 'אבקשה' ועד כמה כל הכותבים והמשתתפים בכתיבה ובעריכה רואים עין בעין את ההשגחה העליונה והסייעתא דשמיא והכוח הגדול העולה על הכל של רבינו הק' המלווה אותם בכל צעד ושעל ובכל מאמר ומאמר.

לאחר מכן פרצו מאות הפעילים והתומכים בריקודי שמחה והתרגשות, כי זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו.

בשעה קרובה לחצות, הסתיים הכנס כאשר מאות הפעילים והתומכים חוזרים לבתיהם ברגשי התעלות והתרוממות רוח.

■

למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך

דיבורי התחזקות חמים כגחלי אש שנשא הרב החסיד
ר' שמעון ישראל שפירא שליט"א
בכנס "אבקשה" - ט"ו בשבט תשע"ח

למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך - ברוך ה' ששלח לנו את ה"אבקשה", "אבקשה" זה "נקי ברסלב", זה למען בית ה' אלקינו, וזה מקרב את חסידי ברסלב לה' אלקינו. זה הדבר הכי טוב שמבקשים: למען בית ה' אלקינו.

אשרי מי שיש לו חלק בזה, זה זכות לדורות.

ובעצם מה זה "אבקשה" - 'אבקשה' זה 'איה', איה מקום כבודו.

רבי נתן אומר ב'ליקוטי הלכות' שעיקר מה שאנחנו נבראנו זה לגדל שם ה'. ואיך מגדלים את שמו יתברך על ידי שמבקשים את השם יתברך, שמבקשים איך להתקרב לצדיק, איך להתקרב להשם יתברך. שמתעוררים ברצונות טובים, שזה עיקר היהדות, ואף שכל אחד יש לו נסיונות, אבל העיקר שישמור את הרצון.

רבי נתן מדבר הרבה על ענין של הרצון, איה, אבקשה, שהוא מבקש אפילו שלא הולך לו, אבל הוא לא מתייאש, אלא ממשיך לחפש וממשיך לצעוק: 'אבקשה' 'איה מקום כבודו'. רבי נתן אומר ב'ליקוטי תפלות' על התורה "איה" (ח"ב סי' י"ב): "איה קדושתי, איה תפלתי איה תורתי", איה... צריכים לצעוק הרבה איה, איפה אור הצדיק, אנחנו רוצים, אפילו שאנחנו רחוקים, ולמרות שאנחנו לא מרגישים את אור הצדיק, אבל אנחנו לא עוזבים את הרצון, לא עוזבים את ה"איה" את ה"אבקשה", מבקשים הלאה, מבקשים הלאה.

בפרט עכשיו בחמשה עשר בשבט, שזה יום ההולדת של רבי נתן, שעיקר הענין של רבי נתן זה לעשות פירות, להשקות אילנות. וכל אחד יכול לעסוק בהענין הזה לקרב נפשות, ובתחילה "האדם עץ השדה" - לקרב את עצמו, לבקש אבקשה, איה, איפה אני אצל הצדיק, איפה אני בתורה איפה אני בתפילה, לבקש "אבקשה", אני רוצה! אין הכי נמי אני רחוק, אני יודע שאני רחוק, אבל השם יתברך רוצה מאוד

את הרחוקים, והשם יתברך רוצה שנדע שהוא רוצה אותנו, ועל כן אל תעזוב את הרצונות, לא לעזוב את ה"איה", לא לעזוב את ה"אבקשה", רק להשתוקק להשתוקק...

◆◆◆

עכשיו, הולך ובא פורים, פורים זה הרי מחיית עמלק, ופורים זה שמחה, ואיך זה מסתדר יחד? אכן דבר ראשון צריכים להיות בבחינת פורים, להיות בשמחה. יש דיבור מרבינו: היצר הרע לא צריך את העבירה, הוא צריך יותר את העצבות והעגמת נפש שאחריה, והוא רוצה להראות לך שאתה והמצוות שלך לא שווים כלום...

הזכרתי כמה פעמים את מה שכתוב ב"קדושת לוי": "ועתה מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" וגו', שיש אנשים שאומרים מילא המצוות של הצדיקים שעושים אותם בשלימות כמו שצריך יש לזה ערך, אבל המצוות שלי אינם שווים מאומה, על זה אומר 'הקדושת לוי' שמי שאומר כך זה הרי ממש דברי כפירה, כי השם יתברך יש לו נחת מכל נקודה טובה. בוודאי שצריכים להשתדל לקיים המצוות בשלימות, אבל כאשר לא הולך לו, אז הוא יעשה איך שזה יוצא.

רבי נתן אומר: פורים מלשון פירורים, כמו תרנגול שמלקט פה פירור פה פירור. שלימות זה הצדיקים, אנחנו, הלוואי שהפירורים שלנו יהיה פירורים. רק חובה עלינו לדעת שהשם יתברך אוהב את הפירורים שלנו. הוא רוצה שאנחנו נשמח עם כל פירור. זה מה שנקרא 'אזמרה' בפשיטות, 'אזמרה' זה ה'פירורים', להיות שמח בכל פירור, להיות שמח שאני יהודי, להיות שמח על זה מה שקמים בבוקר, וברוך ה' נתנו לי עוד יום שלם ללמוד ולהתפלל, זה השמחה הכי גדולה שיכולה להיות, שאנחנו יהודים, שאנחנו שומרים את התורה הקדושה, "אוא זִיסָע תורה" [=כזה תורה מתוקה]. רבינו אומר: "אשרי מי שזוכה להרגיש נעימות בתורה כי יש נעימות בתורה", אז צריכים להרגיש את הנעימות, אבל צריכים להאמין.

רבי יונתן אייבשיץ כותב שאם הוא כיוון בבוקר בברכת התורה כמו שצריך, אם הוא אומר את ברכת התורה בכוונה, אז כל היום ילך לו בתורה, והוא ילמד כמו שראוי. את ברכת התורה צריכים לומר בשמחה, ברוך ה' יש לנו תורה, אַ זַא זִיסָע תורה. הרי אומרים: 'והערב נא ה' אלקינו', צריך לכוון שנזכה להרגיש את ה"זיסקייט" של התורה. האור חיים הקדוש אומר: אם היינו מרגישים את העריבות של התורה, היינו משתגעים אחרי התורה. ב"ה שיש לנו את התורה, ויש לנו את התורות של רבינו, ויש לנו את ה'ליקוטי הלכות', 'ליקוטי תפילות', אה! כמה צריכים להיות שמח בזה.

◆◆◆

מתחילים עכשיו להתכונן לפורים, פירורים, בשמחה. פורים זה אמנם: "ועכשיו"... אבל צריכים לעשות הכנה ל"ועכשיו". מט"ו בשבט עד לפורים זה שלשים יום קודם החג, אז צריכים להכין עצמנו לפורים. ואיך מכינים את עצמנו לפורים? קודם כל להיות בשמחה. להתחיל כבר את השמחה של פורים מעכשיו.

רבי נתן אומר שהשם יתברך נתן לנו לפני ביאת משיח שתי חגים חדשים. חנוכה ופורים. בלי זה לא היו יכולים להתקיים בגלות הזה, בחנוכה ופורים השונאים רצו לעשות צרות לישראל, ומהצרות נהיה חנוכה ופורים.

רמז רמזו: 'נתנו רשעים פ"ח לי' - פ"ח ר"ת 'פורים חנוכה', הרשעים חשבו שיעשו צרות ונעשה פורים וחנוכה ובזה יכולים להתחזק. בחנוכה אומר רבי נתן שצריכים להדליק למטה מעשרה, בא להורות שאפילו שאחד מונח למטה מעשרה, בעשרה כתרין דמסאבותא, בכח חנוכה הוא יכול לצאת משם.

וגם בפורים יש גם ענין של למטה מעשרה. כידוע בכל פעם שקורים בתורה צריך לקרות לפחות עשרה פסוקים, כך כתוב בשולחן ערוך. רק פעם אחת בשנה קורים תשע פסוקים, בפורים, את פרשת 'ויבוא עמלק'. תשע פסוקים זה למטה מעשרה, זה הכח של הפורים שעל ידו יכולים לצאת מכל הזוהמא של למטה מעשרה, מי שרחמנא ליצלן נפל להיכן שנפל אז אפשר בפורים להתחיל מחדש, ולהיות בשמחה.

◆◆◆

זה הזמן עכשיו להתפלל על כלל ישראל, על השכינה הק', להתפלל על גזירת הגיוס שתתבטל, הגזירה של גיוס בנות רח"ל, האייפונים, וכל הניסיונות שלפני משיח. צריכים הרבה להתפלל על כלל ישראל, להתפלל על נפשות ישראל, על הבחורים היקרים שנפלו באייפונים ובצבא ובכל הזוהמות. אנחנו צריכים לראות לחזק אותם ולקרבם, הם בוודאי רוצים להתקרב אל הקדושה רק צריכים לדבר אליהם דיבורים חמים, ולהתפלל עליהם שיזכו לצאת מכל הזוהמא הזאת שהולך עכשיו, הנסיונות שלפני משיח.

כל אחד יכול לעסוק בענין הזה לקרב את עצמו, לבקש אבקשה, איה, איפה אני אצל הצדיק, איפה אני בתורה איפה אני בתפילה, לבקש "אבקשה", אני רוצה! אין הכי נמי אני רחוק, אני יודע שאני רחוק, אבל השם יתברך רוצה מאוד את הרחוקים, והשם יתברך רוצה שנדע שהוא רוצה אותנו, ועל כן אל תעזוב את הרצונות, לא לעזוב את ה"איה", לא לעזוב את ה"אבקשה", רק להשתוקק להשתוקק...

ובזה שאנחנו נהיה בשמחה, ונתחיל מעכשיו כל ההתחלות מפורים, אז בזה הוא יוציא אותם וגם אותנו מכל הזוהמות ומכל הצרות, ונתחיל להתקרב אליו יתברך מחדש לעבוד את ה' בשמחה וביראה, ובכל העצות של רבינו. ובזכות זה נזכה להתקרב לרבינו באמת ונזכה לעשות את רצון השם יתברך באמת. וזה יקרב את ביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

"אבקשה" - הנקודה של ברסלב

מתוך משאו של הרב החסיד
ר' שמואל משה קרמר שליט"א
במסיבת הוקרה לפעילי ותומכי "אבקשה"

'וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא' פירש רש"י 'קריעת ים סוף ומלחמת עמלק', ולכאורה מה השאלה מה שמועה שמע ובא הרי כתוב מפורש בפסוק 'את כל אשר עשה אלקים' וכו'. אלא מבואר בספרים הקדושים שהחידוש הוא בכך שאחרי ששמע "בא" אל משה רבינו, מה שמועה שמע "ובא" איזה שמועה גרם לו שיעזוב את הכל ויבא? על זה מפרש רש"י 'קריעת ים סוף', שהיה אז כל כך גילוי אלקות, ובאם אחר כך עוד יכול להיות 'מלחמת עמלק' להכניס קרירות וספקות, 'היש ה' עמנו אם אין', כמו שרבינו מביא שעמלק היה מחקר, אם יתכן קרירות אחרי כזה גילוי אזי אי אפשר להישאר "לבד", וחייבים לבא להצדיק, שם הוא ינצל מכל הקרירות והאפיקורסות.

בכנס זה אשר נקבצו ובאו יחד חסידי ברסלב מקיימים את 'מה שמועה שמע ובא', אי אפשר להיות לבד בכזה מצב בפרט בעקבתא דמשיחא, בכלליות ובפרטיות.

ובאמת מה הכוונה להיות אצל הצדיק, בגליון "אבקשה" האחרון הובא במאמר "בעקבי הצאן" מתורה קצ"ב ש'פניו שכלו ונשמתו של הצדיק הוא בספרו הקדוש', רבינו אומר שם בתורה שיש לפעמים שנופל שכחה והעצה לזה שיהיה בעל שמועה עומד כנגדו כמובא בירושלמי, והרי אנו אף פעם לא ראינו את רבינו? אלא שכלו פניו ונשמתו מונח בתורתו, וכך ראינו אצל אנשי שלומינו, אפילו אנשים פשוטים, שהיה כזה לב, וזכו להגיע לכאלו מדרגות הכל בזכות התקרבותם האמתית לרבינו ובזה שאחזו עצמם עם אנשי שלומינו.

מובא במדרש: "שמעו ותחי נפשכם" - משל להנופל מהגג ושבר כל אבריו, וכשרוצים לרפאו צריך לתת רטיה על כל אבר בנפרד, אבל ברוחניות אחד שהוא מלא חטאים, הוא צריך לרפאות אבר אחד, והוא האוזניים "שמעו" ותחי נפשכם, ורבינו מביא בתורה כ"א ששמיעה הוא ענין אמונת חכמים, וכן את הסיפורי מעשיות רבינו הק' מתחיל 'בדרך סיפרתי מעשה שכל מי "ששמעה" היה לו הרהור תשובה', בשמיעה נמצא כל הביטול, מי שאוחז עצמו לחכם הוא לא שומע מה שאומרים לו. וכבר ידועה שיחתו של מוהרנ"ת שאמר: כשהתקרבתי לרבינו, ביטלתי את עצמי לגמרי והנחתי את כל השכל העצמי שלי, וכל דיבור ששמעתי מרבינו קיבלתי חתיכת שכל, עוד דיבור מרבינו עוד חתיכת שכל.

לעובדא ולמעשה, ללמוד את הליקוטי מוהר"ן בכל לבבך ובכל נפשך בתמימות ופשיטות, לזרוק את ההקדמות העצמיות שיש לכל אחד. ר' נתן למד פעם את תורה "אזמרה" וראה שר' נחמן טולטשינער שומע את זה כמי שכבר שמע הרבה פעמים, אמר לו, נחמן! אצלכם הוא ישן, אצלי הוא חדש כמו שעכשיו אני שומע את זה מרבינו.. צריך לצייר לעצמינו שאנו יושבים אצל רבינו ושומעים ממנו את התורה בביטול גמור.

רבינו מביא בתורה י"ט את שאלת העולם מדוע צריך לנסוע לצדיק הרי אפשר לעיין בספרים, ורבינו אומר שיש חילוק גדול בין השומע מפי הצדיק למי ששומע מתלמיד וכל שכן מספר, וכפי שמוהרנ"ת מקונן ומתגעגע בתפילות, 'ואנו מצפים על משיח שנזכה לשמוע מפיו בעצמו', ובאמת אם לוקחים את הספר של הצדיק רק כדי להביט בו אזי יש חילוק גדול בין הספר לשמיעה מהצדיק. אבל אם לומדים ליקוטי מוהר"ן באמונת צדיקים, בביטול, זוכים להתדבק באור הצדיק וכפי שרבינו אומר בתורה ז' ח"ב כשלומדים את התורה של הצדיק נתעורר היראה של הצדיק. ר' שמואל הורביץ התקרב לברסלב בצפת וסיפר שפעם בא לירושלים וראה איך שאחד מאנשי שלומינו לומד ליקוטי מוהר"ן בפני הציבור בכזה חיות ובדביקות ונתפעל מכך ביותר, כי הכל תלוי איך לומדים.

אם לומדים ליקוטי מוהר"ן באמונת צדיקים, בביטול, זוכים להתדבק באור הצדיק. ר' שמואל הורביץ התקרב לברסלב בצפת וסיפר שפעם בא לירושלים וראה איך שאחד מאנשי שלומינו לומד ליקוטי מוהר"ן בפני הציבור בכזה חיות ובדביקות ונתפעל מכך ביותר

כך כשלומדים את התורות לעשות מהם תפילות, הרי שבהתבודדות כל אחד מפרש שיחתו לפי מה שעובר עליו באותו היום, ואיך יוכל לפרש שיחתו לפי התורות של רבינו, האם התורה של רבינו מדבר ממה שעובר עליו היום? אלא כל התורות כלולות מכל הנפשות, מכל המדרגות, לכן כל אחד יכול למצוא את עצמו בכל תורה של רבינו, בפרט אם לומד תורה תקופה מסוימת כרצון רבינו שילכו כל תקופה עם תורה מסוימת, יוכל למצוא כל מעבריו וכל מבוקשיו בתוך התורה שעוסק בה.

ברוך השם שיש לנו את רבינו בעצמו, רבינו אמר שיש לו שלוש כיתות, השלישית איינגיבאקן אין הארץ [אפויים בליבי], הכת השניה שבאים לשמוע תורה, ואמנם צריך ששמיעת התורה תהיה אפויה בלב.

שמעתי עכשיו את הניגונים שזימרו כאן, זה הזכיר לי את ימי תחילת ההתקרבות, אין חוזק כתחילת החסידות, בתחילתו, זה היה דבר נורא מעורר.

השם יתברך יעזור שגיליון "אבקשה" שמלמד מה זה חסיד ברסלב, יצליחו לכתוב ולהעביר את הנקודה האמיתית של ברסלב, ושיהיה להם את היכולת לכך, ושהציבור יראה לעזור להם.

יש הרבה גיליונות של ברסלב, אבל "אבקשה" הוא נותן לנו את הנקודה והלב של ברסלב. שיהיה בהצלחה.

תספרו לילדים שלכם מה נעשה פה

'אייער קינדער זאלט איר דארצילן וואס דא האט זיך גיטאן'

מדברותיו הנלהבים של הרב החסיד
ר' אברהם יצחק כרמל שליט"א
לפני באי כנס פעילי ותומכי "אבקשה"

אני מודה להשם יתברך שנתן לי את הזכות לבוא לכאן, על אף שביטלתי שלש וארבע שיעורים אחרים אבל זה היה שווה.

רבי משה קרמר הזכיר כאן את הוקנים, את הביטול שהיה לרבינו הק', ואני נזכר בשבת חנוכה עם רבי לוי יצחק במירון, איך שבצד אחד ישב ר' וועלוול (חשין) ובחדר השני למעלה ישב ר' שמואל, ורבי לוי יצחק ישב במקום שלו. אני זוכר את השבת חנוכה האחרון בשנת תשמ"ט. ישבתי לצדו בחדרו ושרנו את הניגונים של יום הכיפורים. קשה להיזכר מתי נשמע בברסלב בשלושים שנה האחרונים, כזה "ווארימקייט" [חמימות], כפי שרבי לוי יצחק היה רגיל לומר: אונזער קרעכץ [אנחה שלנו] זה ללא כחל וללא שרק. "אָן פִּיצָן" [בלי לייפות].

אדבר בקצרה מה זה נקרא ברסלב עם מסורת, ואיזה חורבן נורא כשאין מסורת.

ישנה שיחה ידועה, שפעם סיפרו לפני רבי נתן על אחד הלמדנים שהוא יודע אלף דף גמרא בעל פה. כששמע כך רבי נתן ענה ואמר: "מיין עוזר קען שרייען טויזנט מאל רבש"ע!" [=עוזר שלי יכול לצעוק אלף פעמים: רבש"ע!].

כבר שנים שלעיתים אני שומע בחורים אומרים: מה המגיד שיעור רוצה ממני שאני נרדם בשיעור, שאני לא מבין את הרשב"א, שאני לא משקיע בהתוס', האם בשביל זה הגענו לעולם?! הרי רבי נתן אמר שהעיקר זה לצעוק אלף פעמים רבש"ע! וזה השיחה האמיתית... אכן, כך זה נשמע כשלא משמשים ולא שומעים את הזקנים.

רבי לוי יצחק אמר פעם בשם רבי אברהם ב"ר נחמן שכל שיחה שאומרים צריך לדעת למי אמרו אותה, למה אמרו אותה, ובאיזה ניגון אמרו אותה.

רבי לוי יצחק כששח את השיחה הזאת היה מקדים ואומר, שרבי עוזר היה למדן גדול, הוא גם ידע אלף דפים. אבל יש הבדל גדול בין מי שלומד אלף דפים גמרא ודי לו בזה, לבין מי שלומד ויחד עם זה צועק אלף פעמים: רבש"ע!

וזה על דרך מה שהבעל שם טוב הקדוש אומר על הגמרא: ושבתם וראיתם בין עובד אלקים ואשר לא עבדו, בין מי שלומד מאה פעמים שהוא לא נקרא עובד ה', לבין מי שלומד מאה פעמים ואחד שהוא כן נקרא עובד ה'. והרי הראשון למד מאה פעמים? למה הוא לא עובד ה'? על זה מבאר הבעש"ט: מאה ואחד הכוונה עם יחידו של עולם, כלומר, הוא לומד את הגמרא עם השם יתברך.

רבי לוי יצחק היה מספר על ר' מתתיהו איך שהיה לומד שעות על גבי שעות, ובאמצע הלימוד הוא היה לוקח את הגמרא ומרים אותה, ואומר: אביי! רבא! רב פפא! רב יהודה! רש"י! תוס'! "גייט ארויף אין הימל, בעט'ס רחמים אויף מיר" [=תעלו לשמים ובקשו רחמים עלי], והיה מתחיל לבכות עם הקרעכץ.

אם יש שימוש יודעים שאלף דפים גמרא זה חשוב מאד, אבל זה חשוב לצעוק על כל דף גמרא אלף פעמים רבש"ע. ומה המעלה של לצעוק אלף פעמים רבש"ע, כי כשאדם יש לו התעוררות והוא אומר תהילים, או ליקוטי-תפילות, והוא מגיע לאיזה פסוק, הוא חוזר עליו פעם אחת ופעם שניה ופעם שלישית ופעם רביעית עד שהוא נרגע, חמש פעמים עשר פעמים... ר' שמואל (שפירא) צעק עד חצות: ר' עוזר צעק אלף פעמים (!!) עד שהוא נרגע, זה ר' עוזר, זה משהו אחר לגמרי.

בשבת בבוקר אחרי הנץ קראתי "אבקשה" חצי שעה, שלושת רבעי שעה, איי, מה אני אגיד לכם... שלש ארבע שעות, אחרי זה לא יכולתי לפתוח ספר, היה לי כזה התעוררות והתבודדות, זה הזכיר לי נשכחות... לקרוא על רבי לוי יצחק ולהיזכר בו... לקרוא על ר' שמואל ולהיזכר בו.. לקרוא על אנשי שלומינו, זה מעורר את הלב של האדם

◆◆◆

אני רוצה לספר לציבור הקדוש, בדרך כלל אין לי זמן לקרוא עלונים, יש לי הרבה דברים שצריך להספיק. אבל את ה"אבקשה" האחרון אמרתי אני אנסה פעם לקרוא. בשבת בבוקר אחרי הנץ קראתי "אבקשה" חצי שעה, שלושת רבעי שעה, איי, מה אני אגיד לכם... שלש ארבע שעות, אחרי זה לא יכולתי לפתוח ספר, היה לי כזה התעוררות והתבודדות, זה הזכיר לי נשכחות... לקרוא על רבי לוי יצחק ולהיזכר בו... לקרוא על ר' שמואל ולהיזכר בו.. לקרוא על אנשי שלומינו, זה מעורר את הלב של האדם, שזה כל התכלית.

אני חושב ש'אבקשה' נוסד בשביל: עשה טוב! זה נוסד בשביל ברסלב'ר חסיד. כשהבן ישאל אותו מה זה ברסלב יהיה לו מה להראות לו. יידעו איך היה נראה ברסלבר חסיד אמיתי.

'למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך', אין 'טוב' אלא צדיק. שכל העוסקים בזה יזכו שיאיר בהם האור של הרבי באמת, ויהיה להם את הזכות והכוח להנחיל את זה, כמו שהרבי אמר: 'אייער קינדער זאלט איר דארצילן וואס דא האט זיך גיטאן' [=תספרו לילדים שלכם מה נעשה פה], שיהיה לנו חוברת שתספר לנו איך היו נראו ברסלב'ר חסידים...

השי"ת יעזור שזכות רבינו יגן על כל העוסקים בזה באלף המגן, בגשמיות וברוחניות, שיהיה לדבר הזה המשך וקיום, והאש הזאת תבער ותוקד עד ביאת המשיח, כמו שהרבי אמר: "מיין פייערל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומען".

במהרה בימינו אמן.

הכח המניע שמאחורי הקלעים

מתוך דבריו הנלבבים של הר"ר דוד דגן הי"ו
לפני באי כינוס "אבקשה"

אשרינו מה טוב חלקנו שאנחנו נמצאים פה בכזה מעמד. אני מרגיש שהרבי נמצא פה, ממש הרוח של הרבי נמצאת פה איתנו. מרגישים את המציאות של הרבי כמו שכתוב במעשה של הז' בעטלרי'ס שתיכף שהתגעגעו, מיד הוא הגיע.

"אבקשה" הוקם מתוך געגוע של הרבה נפשות יקרות, איך להמשיך את האור של הרבי לתוך ליבנו ולתוך הלב של כל כלל ישראל, כי האור של הרבי הוא דבר כזה טוב, ודבר כזה נצחי ודבר כזה אמיתי שמגיע לכל יהודי להתקרב אל הטוב הזה.

כיון שהענין שלי זה לספר סיפורים, נספר קצת לציבור היקר מנפלאות ה' איך קם הדבר הזה ששמו 'אבקשה'.

היה זה לפני קצת יותר משנה, נסענו איזה נסיעה יחד עוד כמה חברים, והתחלנו לדבר שצריך ביטאון שיכתבו שם את הפשיטות של ברסלב איך שתמיד היה. לא שאנחנו מתיימרים שאנו יותר טובים ממישהו אחר, הלוואי שאחרים היו עושים את העבודה הזאת היינו יותר שמחים, ואולם מה אפשר לעשות שאין מי שיעשה את זה. וזה היה הרצון של כולם להוציא משהו שיהיה נקי באמת ובתמים ללא שום כוונה לשום דבר, רק להביא את המראה והטעם והריח, והדעת של הרבי, של ברסלב שהיה בכל הדורות, לפתוח צוהר וחלון לכל אחד לראות את היופי של האמת הנקיה והברורה של הרבי ושל כל התלמידים האמיתיים שבכל הדורות.

ומדיבורים מעשים החל הדבר לרקום עור וגידים. כאשר כולם נכנסים לעובי הקורה, וכל אחד לקח על עצמו חלק בגליון. ישנם הרבה שיש להם חלק בזה, והם לא עומדים פה היום, והם לא מדברים. אבל השי"ת והרבי יודעים עד כמה יש להם חלק בזה, בממון ברצון ובטרחא, שאם לא הנפשות היקרות האלה הוא לא היה יוצא כלל כפשוטו.

יושבים לילות וימים וכל אחד עוסק ועמל במשבצת שלו על מנת שזה ייצא לאור, ואמנם אחרי כל הדפסתו של כל גליון וגליון אנחנו לא מאמינים למראה עיננו ואנחנו אומרים אחד לשני: האם אתה מאמין ש'עוד' אבקשה יצא, הנה, קרה הנס הזה. וכל זה לא מהכח שלנו. זה רק בכח של הרבי. אין לנו שום כח ולא חכמה ולא שכל, ולא ממון, שום דבר, זה הכל רק מהכח של הרבי שמסתתר ומניע את הכל מאחורי הקלעים.

ה' יעזור שבזכות בוני בית 'אבקשה', שהוא בנוי מכל מי שנמצא פה, מהרצונות הנסתרים והנעלמים שיש לכל אחד, מהכיסופים הכי עמוקים, שלא תמיד האדם עצמו מודע להם, ושמהם נוצר כל הדלק שמניע את אבקשה. יתן השם יתברך שנזכה להמשיך הלאה בכוחות רעננים, שנזכה להמשיך לשרת את רבינו לעולמים...

"אבקשה" הוקם מתוך געגוע של הרבה נפשות יקרות, איך להמשיך את האור של הרבי לתוך ליבנו ולתוך הלב של כל כלל ישראל, ואיך לפתוח צוהר וחלון לכל אחד לראות את היופי של האמת הנקיה והברורה של הרבי ושל כל התלמידים האמיתיים שבכל הדורות

צוהר הגוונים

שותפי ונאמני בית 'אבקשה' ברגשי קודש על אשר זכינו לנביעת המעיין הזך של מימי הנחל

להאיר את דרך המסורה

הר"ר ישראל מאיר בוסקילה הי"ו

מובא בחז"ל ש'כינוס לצדיקים נאה להם ונאה לעולם', כל שכן בכינוס החשוב הזה שכל מהותו לפרסם ולגדל שם הצדיק.

רציתי לעורר את לב הציבור הקדוש והיקר לחידוש של "אבקשה" מנקודת מבט והסתכלות של המקורבים החדשים לדרך רבינו הק'.

עדים אנו כיום לריבוי עצום של מתקרבים שבתחילת דרכם הרי הם משתוקקים ממש בצמאון דקדושה וברוב געגועים וכיסופים גדולים לאורו של צדיק, אך רבים אינם יודעים את הדרך הראויה של ההתקרבות כפי שהיה בכל הדורות, עד שלדאבון לב יכול להתרחש מצב שיעברו ימים ושנים בחיפוש ובירורים.

מחובתנו לידע להיוודע ולהגלות בקול גדול ולא יסף, את עניין התקשרותנו היחידי לרבינו הק' בדרכו של מוהרנ"ת זיע"א שבזה תלוי כל תיקון נפשותינו לנצח בפרט, ותיקון העולם בכלל

ועל כן אין בפינו להלל ולתאר את גודל ועוצם הזכיה של המוציאים לאור עולם את הגליון 'אבקשה' שחרט על דגלו להעביר באופן הבהיר והנכון את רוח קדשו של רבינו הק' ותלמידיו ללא כחל וסרק, בנקיות ובטהרה בדרך המסורה לנו מדור דור.

כל בר דעת מבין כי עניין זה של המסורת והשימוש תלמידי חכמים אינו דבר ששייך רק להיסטוריה גרידא ח"ו, אלא הוא נשמת כל חיי רוח אפינו של חסידות ברסלב ודרכה נוגעים בזה, ובחיי נפש ממש עסקינן.

ומחובתנו לידע להיוודע ולהגלות בקול גדול ולא יסף, את עניין התקשרותנו היחידי לרבינו הק' בדרכו של מוהרנ"ת זיע"א שבזה תלוי כל תיקון נפשותינו לנצח בפרט, ותיקון העולם בכלל.

וכבר שמעתי מכמה וכמה מקורבים חדשים, עד כמה השפיע עליהם הקריאה בגליונות 'אבקשה' והציל אותם ממש מהרבה בלבול ותהייה, בהתבהרות יסודות שנטע מוהרנ"ת זי"ע על בוריים ומתכונתם.

ובוודאי יש בזה חסד והצלה ממש עם כל המתקרבים לדרך רבינו הק', להשקות את האילנות היקרים במים זכים ממימי הנחל נובע מקור חכמה זיע"א, וזה זכות עבור כולנו לעמוד לימין מפעל קודש הלזה לברר מקחו של צדיק, והשם יתברך יעזור שיפוצו מעיינותיו הקדושים חוצה, אמן ואמן.

הדף שהוא יהיה תיקון על הכל

הר"ר מאיר רוזנבוים הי"ו

ידוע ומפורסם צוואתו של התלמיד הגדול, זה שביטל עצמו לגמרי וזכה להמשיך ולהאיר את אורו של רבינו ז"ל בעולם, הלא הוא גאון עוזנו מוהרנ"ת זיע"א, מה שדיבר בפה קדשו סמוך להסתלקותו: 'כשעזרא הסופר מסתלק וטרייף פסול מתגבר', וסיים 'רק אני מקווה שדף אחד מספרי רבינו יהיה תיקון על הכל', ועל כן הזהיר מאוד 'שתהיו חזקים בממון ברצון ובטרחא'.

והנה עינינו הרואות כיום, איך שנמצא ונתפשט בעולם ספרי רבינו הקדוש לרוב, והעולם כבר יודעים ממנו הרבה יותר ממה שהיה פעם, והיכן שרק מסתובבים ואפילו בהרבה חסידויות וחצרות, כבר מזכירים את שמו ותורתו. והלב מתפלא משתאה מחריש לדעת, אם כן איה ההבטחה הנוראה הזאת, איפה הוא תיקון העולם שהיה ראוי לבוא, לפי מה שידענו ושמענו וקיבלנו ש'דף אחד מספרי רבינו יהיה תיקון על הכל'.

בחסדי השם יתברך, לא השבית לנו גואל, ואזרו כח וחיל הני צנתרי דדהבא, להטעימנו מחדש ביין הישן נושן שדעת זקנים נוחה הימנו, בטעם הטוב והניחוח שלא פג זה מאתיים שנה, ועל זה וכיוצא בזה אפשר להמליץ את דברי מוהרנ"ת בצוואתו, ש'דף אחד יהיה תיקון על הכל' היינו הדף של 'אבקשה' שזה מנער את העפר והאבק וההסתרה מכל דפי וספרי רבינו הק', ומגלה רוממות אמיתתו ודעתו הקדוש

מאמינים אנחנו שבוודאי לא ישוב דבר אחד מדבריו ריקם, ולא יפול דבר מכל אשר דיבר מוהרנ"ת זיע"א, ואמנם כן רק כאשר יתפרסם בעולם אמיתת אורו ודעתו הקדוש של רבינו ז"ל, אז יהיה אכן 'התיקון על הכל' ויעזבו כל אחד את כל אלילי כספו שטותיו והבליו, וכולם ידעו את ה' למקטנם ועד גדלם.

אך לעת עתה עדיין אמיתת אורו נסתרת ונעלמת בעולם, גם על ידי שמלבישים את אורו ומערבבים אותו עם אורות אחרים, על אף שכולם קדושים כולם ברורים. בעוד שאנחנו יודעים נאמנה שאורו של רבינו הקדוש הוא חידוש גמור שכמותו לא היה מעולם, והוא בא להאיר לנו דרך חדש ונפלא שמעלה אותנו לדרך הישן, ואף שדבר זה היה גלוי וידוע ופשוט לכל, עם כל זה נתבלבל העולם והועם אורו, ועל כן אין העולם נהנים מאורו וזיוו כפי שהוא זורח באמת, ואף גם שמדברים מרבינו ומזכירים את שמו ותורתו, כיון שבאמת אין זה סולת נקיה מאותו קמ"ח שאמור לרפא ולהשביע נפש כל חי.

◆◆◆

בחסדי השם יתברך, לא השבית לנו גואל, ברוך הוא וברוך שמו, שאזרו כח וחיל הני צנתרי דדהבא, להטעימנו מחדש ביין הישן נושן שדעת זקנים נוחה הימנו, בטעם הטוב והניחוח שלא פג זה מאתיים שנה, ועל זה וכיוצא בזה אפשר להמליץ את דברי מוהרנ"ת הקדושים בצוואתו, ש'דף אחד יהיה תיקון על הכל' היינו הדף של 'אבקשה' שזה מנער את העפר והאבק וההסתרה מכל דפי וספרי רבינו הק', ומגלה רוממות אמיתתו ודעתו הקדוש.

ואם כי ה'טרייף פסול' מתגבר בדורינו באופן מבהיל, וגזירות נוראות מרחפות על ישראל עם קדוש, על תינוקות של בית רבן ועל נערי בני ישראל, לבל יתחנכו ויגדלו בדרך התורה והיראה והאמונה, והלב סתום ואטום, נסתמו עיניהם ולבם של ישראל. אך אף על פי כן מידה טובה מרובה, ובהפצת מעיינות אלו נזכה בקרוב לראות בעינינו את ה'תיקון על הכל', ועל כן צריכים להיות חזקים בממון ברצון וטרחא עבור גליון קדוש זה.

ואכן, בכל פעם שמגיע 'גליון אבקשה' לידינו ולידי בני הנעורים, רואים עין בעין, איך שכולם מרווים בו את צימאונם, ומעיינים בהם ונפקחים עיניהם כסומא שלא ראה מאורות מימיו. וברוך ה' שהוא ערוך בשפה ברורה ובנעימה, כך, שגם ההמון עם וצעירי הצאן כולם יכולים להפיק ממנו תועלת רב. ואף אצל זקני שליט"א שאיננו נמנה כלל על חסידי ברסלב, ראיתי איך שמונח על שולחנו הגליון הנפלא 'אבקשה'.

◆◆◆

'אבקשה' בגימטריא 'חבלי משיח' בדיוק, ואפשר לומר שזה רמז שבכדי לעבור בשלום את חבלי משיח של דורינו אי אפשר כי אם על ידי גליון חשוב זה.

כמו כן הוא בגימטריא 'ילמדנו רבינו', להורות כי זה אשר ילמדנו אמיתת דעת ועצות רבינו הק', ועל ידי זה יתקיים 'למען בית ה' אלקינו אבקש"ה טוב לך', שנזכה לראות בבנין בית ה', בהתגלות דעת רבינו בעולם, במהרה בימינו, אמן.

להפיץ את המעיינות חוצה

הר"ר אסף מזמר הי"ו

ההכרות שלי עם "אבקשה" החלה בליל עשרה בטבת בשנה שעברה. הזדמנתי לעיר בית שמש לסעודת מלוה מלכה ששולבה יחד עם סעודת ההילולא של רבי נתן ושם אחד מאנשי שלומינו היקרים נתן לי את הגליון הראשון. אני זוכר עד עכשיו את ההתרגשות שאחזה כשהתחלתי לקרוא את המאמרים. התוכן הפנימי פשוט צעק: יש רבי בעולם והוא חי ונמצא אתנו עדיין!

כשחזרתי לביתי ברמת השרון הראיתי את הגליון החדש לחברים, ואני לא יכול לשכוח את ההתבטאות שנפלט מהפה של אחד החברים: "אני מרגיש שאחר שנים של הסתרה ובלבול הגליון הזה מחזיר אותנו למקורות ורבינו מתחיל לגלות את אמיתתו". הדברים גרמו לי להתרגשות רבה.

עברו כמה חודשים ושוב הזדמנתי לבית שמש לשיחה שמסר אחד מאנ"ש, אחרי השיעור פגשתי את אחד החברים המשתפים בשיעור ושאלתי אותו מיד: מה עם "אבקשה"? והוא ענה לי הגליון הרביעי עומד לצאת. וכשאלתי אותו למי ולהיכן לגשת, הפנה אותי אל אחד מחברי המערכת שנתן לי את כל הגליונות הקודמים. עמדתי משתומם איך לא ידענו ושמענו מזה.

ואז הוא הכיר לי את אחד המיוחד המסור לעבודת הקודש להפצת אורו של רבינו בלב ונפש חבר וידיד נאמן, כשפגשתי אותו שאלתי אותו מיד: היכן אתם מפיצים את הגליון? והוא החל למנות את המקומות "בית שמש, ירושלים, בני ברק, אלעד, ביתר, ברכפלד, צפת וכו'". אמרתי אם אני מבין נכון אזי אתם מפיצים בעיקר במקומות המרכזיים, ששם רוב רובו של הציבור הוא מבורר בדעתו ויודע ומכיר ומאמין וחי את נצחיות רבינו והולכים לאור תורתו הק', אבל מה יהיה עם אחינו היקרים המקורבים לאלפים ולרבבות שבשאר הערים: בת ים, ראשון לציון, נתניה, ראש העין, רמת השרון, וכל התפוצות, ששם שורר בלבול נורא ואין להם מודעות אמיתית בכל עניני ההתקשרות לרבינו הק' כפי שעבר מדור לדור מהתלמיד הגדול מוהרנ"ת זי"ע.

כל הענין של 'אבקשה' שכשמו כן הוא לעורר את הלב של כולנו לשוב ולחפש כל הזמן את הרבי בעצמו, בתורות, בשיחות ובעצות הקדושות, וככל שנחפש אחריו כך נמצא אותו חי וקרוב אלינו יותר מתמיד

ואכן הוא נענה לי, ומאז אנו זוכים מדי חודש בחודשו להפיץ מאות מאות גליונות של 'אבקשה' בכל המקומות הללו, ואי אפשר לשער איזה מהפכה קדושה ואיזה בירור הדעת זה עשה לאנשים שמחפשים ורוצים להתקרב לרבינו באמת ובתמים. ואי אפשר לתאר איך הם מחכים ומצפים כל חודש מחדש מתי ייצא הגליון הבא.

אחד מנקודות ההפצה היא בעיר שקיימת בה קהילה חסידית נודעת, ויש לי שם חבר שמעביר מדי חודש מספר גליונות לאחד האברכים הנמנים על אותה קהילה קדושה. אחרי כמה חודשי הפצה באחת הפעמים אומר לי החבר שאותו אברך ביקש שאעביר לו באופן ישיר את הגליונות. כשנפגשתי איתו הוא פנה אלי ואמר לי: הייתי חייב להיפגש איתך ולחזק אותך ולהגיד לך באופן אישי שאין לך מושג מה זה עושה כאן ואיזה פלאות זה מחולל פה, אברכים חשובים מבקשי ה' ביניהם מוצי"ם ומורי הוראה שותים את הדברים בצמאון עצום וממש כל החודש ממתינים מתי יגיע הגליון החדש.

המעוניינים יכולים לשמוע את תכני הדרשות המלאים, בקו מיוחד עבור דרשות הכנס: 079-575-8348

"...וַאֲנִי אֶשְׁלַח לָכֶם בְּעַצְמְכֶם
מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת – דִּבּוּר אֶחָד שֶׁשָּׁמַעְתִּי
מֵאַדְמוֹ"ר רַבִּי נָתָן זְצוּק"ל מֵעִנְיַן
פּוּרִים, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: מִתְּחִלָּה הָיוּ
כָּל הַתְּחָלוֹת מִפֶּסַח וְעַכְשָׁו וְכוּ' – וְלֹא
סִיֵּם, וְשָׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ זַ"ל שֶׁאָמַר:
וְעַכְשָׁו יֵשׁ רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁכָּל הַתְּחָלוֹת
מֵאִתּוֹ, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַתְחִיל לִכָּנֵס
בַּעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ כִּי אִם עַל־יְדֵי סִפְרֵי
רַבֵּנוּ זַ"ל וְכָל מִי שֶׁיִּתְמִיד יוֹתֵר בָּהֶם,
בְּוַדַּאי יִכָּנֵס בְּשָׁלוֹם וְיֵצֵא בְּשָׁלוֹם"

(מכתבי רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה ז"ל
תלמיד מוהרנ"ת, י' אדר תרל"ו)